

Semesterplan for 7. semester psykologi

Indholdsfortegnelse:

Beskrivelse af de otte professions programmer	3
Pædagogisk Psykologi i Socialt Arbejde (PPSA) VAP 10 ECTS.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Pædagogisk Psykologi i Socialt Arbejde (SAP 5 ECTS) PPSA	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
C ₄ U Clinic Counseling Consultation Coaching (VAP 10 ECTS) CCCC program.....	16
C ₄ U Clinic Counseling Consultation Coaching (SAP 5 ECTS) CCCC Program	35
Cultural Psychology and Social Practice (VAP 10 ECTS) CP program.....	41
Cultural Psychology (SAP 5 ECTS) CP program	57
Børne Sprog Klinikken (BSPK): Videregående Anvendt Psykologi (VAP) (10 ECTS).....	60
Børne Sprog Klinikken: Ressourcefokuseret familie- og netværksarbejde (SAP 5 ECTS)	68
Børne og Ungdoms Psykiatri (VAP 10 ECTS) BUP program	72
Børne og Ungdoms Psykiatri (SAP 5 ECTS) BUP program.....	80
Neuropsychology and neuroscience (VAP 10 ECTS) NEURO program	85
Neuropsychology and neuroscience (SAP 5 ECTS) NEURO	94
UK Videregående anvendt Klinisk Psykologi - Universitetsklinikken (VAP 10 ECTS)	98
UK Supplerende anvendt Klinisk Psykologi - Universitetsklinikken (SAP 5 ECTS).....	110
KHARE: Klinik for handicap- og rehabiliteringspsykologi (startmodul VAP, 10 ECTS)	117
KHARE's version af supplerende anvendt psykologi (SAP, 5 ECTS)	129
Fællesmodulerne	133
Psykologisk praksis og interventionsmetode	133
Psykologiske Profession.....	140
Psykologisk Testning	149

Semesterplan for 7. efterårssemester 2018 Kandidatuddannelsen Psykologi

Oplysninger om semesteret:

Skole: Skolen for Musik, musikterapi, Psykologi, Art, Kommunikation og Teknologi (MPACT)

Studienævn: Psykologi

Studieordning: Kandidatstudieordningen for psykologi:

http://www.fak.hum.aau.dk/digitalAssets/298/298825_ka_psykologi_2015_rev_maj2017.pdf

Semesterkoordinator og sekretariatsdækning:

Ankerlærer: Ole Michael Spaten (oms@hum.aau.dk)

Sekretariat:

Lis Kragh (studienævn): lis@hum.aau.dk

Annette Christensen (eksamen): annette@hum.aau.dk

Elsebeth Bækgaard (skema): elsebeth@hum.aau.dk

Andrea Dosenrode (dispensation/merit): ad@hum.aau.dk

Øvrig undervisning:

Midtvejsevaluering: 2 t.

Slutevaluering: 2 t.

(se skema)

Kollektiv feedback: Kollektiv feedback på skriftlige opgaver (ikke projekt og synopsis) - typisk i forb. m. evalueringen, hvis muligt.

Individuel feedback: Individuel feedback på skriftlige opgaver, som er bedømt til 00 eller derunder – henvendelse til studiesekretariatet (annette@hum.aau.dk)

Konferencer: 6 t.

(se skema)	<p>En endagskonference inden for det psykoterapeutiske område arrangeret af Ole Michael Spaten, som vi opfordrer alle studerende til at deltage i. Program følger på Moodle.</p> <p>4 t. Åben konference v. Constantine Sedikides. "Forelæsninger i hverdagspsykologiens socialpsykologi"</p> <p>To-dages konference med studenteroplæg</p> <p>Efter aflevering af TPV-projektet afholdes en to-dages konference, hvor hvert professionsprogram får tildelt 2 timer til at præsentere de afleverede projekter for resten af årgangen. Konferencen vil således bidrage til at give indblik projekterne på de forskellige professionsprogram, ligesom den vil give mulighed for at opøve kompetencer i formidling af psykologfaglig formidling i større sammenhænge.</p> <p>Konferencen afsluttes med en reception. Nærmere program tilgår.</p>
Gæsteforelæsning:	<p>3 t. "Legeterapi og undersøgelser af børn ved hjælp af legen" v. Chelina Dybdal</p>
OBS: Alle nævnte datoer er med forbehold for ændringer – det er til enhver tid Moodle-kalenderen, som er gældende.	

Beskrivelse af de otte professions programmer

Pædagogisk Psykologi i Socialt Arbejde (PPSA) VAP 10 ECTS

Modulbeskrivelse

Modultitel: Videregående Anvendt Psykologi 10 ECTS Version PPSA
Stadskode: HEA770001F
Placering: 7. semester

<p>Modulansvarlig: Mogens Jensen (mogensj@hum.aau.dk).</p> <p>Undervisere: Thomas Szulevicz, Mogens Jensen, Noomi Matthiesen, Charlotte Wegener, Kasper Lorenzen, Bjarne Friis Pedersen</p>														
<p>Type og sprog: Undervisningen er på dansk</p>														
<p>Mål <i>Den studerende skal gennem modulet opnå:</i></p> <p>Viden om</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området ▪ og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen ▪ og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier ▪ og forståelse af egne faglige kvalifikationer ift problemfelter i området <p>Færdigheder i</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis ▪ at kunne anvende relevante metoder og redskaber til undersøgelse ▪ at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis <p>Kompetencer til</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området ▪ at forbinde disciplinens anvendte psykologiske problemstillinger med almenpsykologiske teorier ▪ at skabe et overblik over egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for disciplinen med henblik på videre faglig kvalificering														
<p>Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre <i>Videregående Anvendt Psykologi i PPSA-version beskæftiger sig med problemstillinger inden for pædagogisk psykologi både i uddannelsessammenhænge, i organisatoriske og i sociale sammenhænge. Ud fra praktiske cases og ud fra pensum på kurset diskuteres disse problemstillinger, så de studerende øves i at se de teoretiske aspekter i konkrete opgaver og koble teori på analyse af praksis for at nå en dybere forståelse af denne og i at diskutere teoriernes begreber og udgangspunkter samt deres konsekvenser for praksis.</i></p>														
<p>Omfang og forventet arbejdsindsats: <i>10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på nedenstående måde:</i></p>														
<table border="1"><thead><tr><th>Aktivitet</th><th>Timer</th></tr></thead><tbody><tr><td>4 case-workshops à 4 timer og 2 à 6 timer</td><td>28</td></tr><tr><td>3 praktiske workshops 2 à 6 timer og 1 à 4 timer</td><td>16</td></tr><tr><td>Boot-camp i uge 47</td><td>En hel uge</td></tr><tr><td>Synops workshop</td><td>4 timer</td></tr><tr><td>Læsning og forberedelse samt praktiske opgaver</td><td>179 timer</td></tr><tr><td>Eksamen (ugeeksamen)</td><td>6</td></tr></tbody></table>	Aktivitet	Timer	4 case-workshops à 4 timer og 2 à 6 timer	28	3 praktiske workshops 2 à 6 timer og 1 à 4 timer	16	Boot-camp i uge 47	En hel uge	Synops workshop	4 timer	Læsning og forberedelse samt praktiske opgaver	179 timer	Eksamen (ugeeksamen)	6
Aktivitet	Timer													
4 case-workshops à 4 timer og 2 à 6 timer	28													
3 praktiske workshops 2 à 6 timer og 1 à 4 timer	16													
Boot-camp i uge 47	En hel uge													
Synops workshop	4 timer													
Læsning og forberedelse samt praktiske opgaver	179 timer													
Eksamen (ugeeksamen)	6													

Case-workshop består af 1 times forelæsning, 2 timers seminar og 3 timer gruppearbejde

Praktiske workshops består af 6 eller 4 timers seminarundervisning

Boot-camp består af 3 timers forelæsning, 8 spørgetimer samt 26 timers gruppearbejde samt arbejde i marken

Synops-workshop består af 4 timers seminarundervisning

Deltagere:

Studerende på kandidatuddannelsen der er optaget på professionsprogrammet Pædagogisk Psykologi i Socialt Arbejde (PPSA). Desuden er deltager studerende på årgangen, der ønsker at tage SAP i PPSA-udgave i 4 case-workshops.

Eksamen

- *Synopseksamen. Se vigtige datoer i moodle og formalia vdr. Prøver.*
- *Eksaminatorer Noomi Matthiesen, Mogens Jensen*

Modulaktiviteter:

Caseworkshops	Varighed	Titel/Emne	Underviser
1.	6 timer	Problemet i konteksten – kulturpsykologisk/idiografisk tilgang	Mogens Jensen
2.	6 timer	Etnicitet & skoleliv	Noomi Matthiesen
3.	4 timer	Hvad betyder det at arbejde pædagogisk-psykologisk?	Thomas Szulevicz
4.	4 timer	Innovation og læring – hvordan, hvad og hvorfor?	Charlotte Wegener
5.	4 timer	Skolens og daginstitutionens samarbejde med hjemmet	Noomi Matthiesen
6.	4 timer	Evaluerings – evidens - standardisering	Mogens Jensen
Praktisk workshop			
A.	6 timer	Krisehåndtering og interventioner med grupper	Bjarne Friis Pedersen
B.	4 timer	Workshop om observation	Thomas Szulevicz

C.	6 timer	Konsultativt Arbejde og proceskonsultation	Kasper Lorenzen
----	---------	--	-----------------

Case-workshop 1: Problemet i konteksten – kulturpsykologisk/idiografisk tilgang

6.timer v/Mogens Jensen

Workshoppens pensum:

Dixon, Roz (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. *Qualitative Research in Psychology*, 4 (1), 145-166 [22 sider]

<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14780880701473532>

Dræby Sørensen, A. (2016) Sårbarhedens overvindelse og styrkens fascination – Den psykologiske og psykoterapeutiske resiliensforståelses idehistorie *Slagmark* nr.73 sd.45-63

Gilliam, L. (2008). Balladens fornuft. I: *Ungdomsforskning: Unge med etnisk minoritetsbaggrund*. Nr. 1&2, s. 25-34 (9 sider).

Hundeide, K. (2005). Socio-cultural Tracks of Development, Opportunity Situations and Access Skills. *Culture & Psychology*, 11, 241-261 (21 sider).

Jensen, M. (2012) ”Diagnoser og socialpædagogisk behandling” i *Gjallerhorn* nr.15 side 66-74

Jensen, M. (2018) “Desired Ambiguities and dealing with ambivalences in the context of social work” ch.12 in *Cultural psychology of transgenerational family relations: investigating ambivalences* Abbey, E. & Alberts, I. (eds.) Information Age Press p.247-262

Jensen, M. & Guimarães, D. (2018) “Expanding dialogical analysis across (sub-) cultural background” in *Culture & Psychology* 0 (0) p.1-15

Nellemann S. Andersen, D. & Jensen, M. (in press) ”Cultural psychology and employment of youth with psychological and social problems” in *Culture, work and psychology: Invitations to dialogue* Bendassolli, P.F. (ed.) Charlotte, N.C.: Information Age Press (18 sd.)

Szulewicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag sd.19-264 (i alt 245 sd.)

Zittoun, T. (2014) Trusting for Learning ch.7 in *Dialogical approaches to trust in communication* Linell, P. & Marková, I. (eds.) Charlotte, NC: Information Age Publishing

Case-workshop 2: Etnicitet & skoleliv

6.timer v/Noomi Matthiesen

Workshoppens pensum:

- Crozier, G. (2001). Excluded parents: the deracialisation of parental involvement. *Race, Ethnicity and Education*. Vol. 4 (4), pp. 329-341. (12 sider)
- Degni, Filio, Pöntinen, Seppo, & Mulki, Mölsä (2006). Somali Parents' Experiences of Bringing up Children in Finland: Exploring Social-Cultural Change within Migrant Households [52 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 7(3), Art. 8, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs060388>. [16]
- Gaudio, R.P. & Bialostok, S. (2005). The trouble with culture. *Critical Discourse Studies*, Vol. 2, No. 1. P. 51-69. (19 sider)
- Gilliam, L. (2008). Balladens fornuft. I: *Ungdomsforskning: Unge med etnisk minoritetsbaggrund*. Nr. 1&2, s. 25-34 (9 sider).
- Gitz-Johansen, T. (2006). Kap. 3: Integration i folkeskolen & Kap. 4: Identitet, integration og differentiering. I: *Den multikulturelle skole - integration og sortering*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag. (48 sider).
- Lerche Mørck, L. (2007). Young ethnic minorities in education: How to expand possibilities for learning and transcending marginalization. I: Van Deventer, V. (ed.) *Citizen City: Between constructing agent and constructed agency*. Toronto: Campus University Publications (s. 149-159) (10 sider).
- Matthiesen, N. (2018). Producing pathways: the production of change for socially marginalized families. *Annual Review of Critical Psychology*.

Case-workshop 3: Hvad betyder det at arbejde pædagogisk-psykologisk?

4 timer v/Thomas Szulewicz

Workshoppens pensum:

Farrell, P. (2009) The Developing Role of School and Educational Psychologists in Supporting Children, Schools and Families. I: *Papeles del Psicólogo*. Vol 30 (1), 74-85.

<http://www.papelesdelpsicologo.es/english/1658.pdf>

Szulewicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag sd.19-264 (i alt 245 sd.)

Case-workshop 4: Innovation og læring – hvordan, hvad og hvorfor?

4 timer v/Charlotte Wegener

Workshoppens pensum:

Wegener, C. (2017). *FAQ om innovation*. København: Hans Reitzel

Case-workshop 5: Skolens og daginstitutionens samarbejde med hjemmet

4 timer v/Noomi Matthiessen

Workshoppens pensum:

Dannesboe, K., Bach, D., Kjær, B., & Palludan, C. (2018). Parents of the Welfare State: Pedagogues as Parenting Guides. *Social Policy and Society*, 1-14. doi:10.1017/S1474746417000562 (14 sider)

Holm, L. (2014). Parental perspectives on Danish full-day schools for ethnic-minority students. *International Journal about Parents in Education*. Vol. 8 (1) pp. 26-33. (7 sider)

Knudsen, H. (2010). *Har vi en aftale? Magt og ansvar i mødet mellem folkeskolen og familien*. (Kap. 4. S. 61-110). Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne. (49 sider)

Matthiesen, N. (2015). A struggle for equitable partnerships: Somali diaspora mothers' acts of positioning in the practice of home-school partnerships in Danish public schools. *Outlines. Critical Practice Studies*. Vol. 16 (1), pp. 6-25. (19 sider).

Moss, P. (2014). *Transformative Change and Real Utopias in Early Childhood Education. A Story of Democracy, Experimentation and Potentiality*. NY: Routledge. Kap. 2-5 (s. 17-138) (121 sider)

Case-workshop 6: Evaluering – evidens - standardisering

4 timer v/Mogens Jensen

Workshoppens pensum:

Dixon, Roz (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. *Qualitative Research in Psychology*, 4 (1), 145-166 [22 sider]

<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14780880701473532>

Hundeide, K. (2005). Socio-cultural Tracks of Development, Opportunity Situations and Access Skills. *Culture & Psychology*, 11, 241-261 (21 sider).

Jensen, M. (2012) "Diagnoser og socialpædagogisk behandling" i *Gjallerhorn* nr.15 side 66-74

Jensen, M. (2014) "Et inkluderende evidensbegreb" i *Social Kritik* nr.140 sd.71-79

Jensen, M. (2015) "Fra fokus på evidens til kvalitet" *Social Kritik* nr.143 sd.14-24

Krogstrup, H.K (2002) Når socialt arbejde bliver "standardvare", *Nordisk Sosialt Arbeid*, nr. 3, p. 122-130 (8 sider).

Nellemann S. Andersen, D. & Jensen, M. (in press) "Cultural psychology and employment of youth with psychological and social problems" in *Culture, work and psychology: Invitations to dialogue*

Bendassolli, P.F. (ed.) Charlotte, N.C.: Information Age Press (18 sd.)

Szulevicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag sd.19-264 (i alt 245 sd.)

Praktisk workshop A: Krisehåndtering og interventioner med grupper

6 timer v/Bjarne Friis Pedersen

Workshoppens pensum:

Praktisk workshop B: Workshop om observation

4 timer v/Thomas Szulevicz

Workshoppens pensum:

Farrell, P. (2009) The Developing Role of School and Educational Psychologists in Supporting Children, Schools and Families. I: *Papeles del Psicólogo*. Vol 30 (1), 74-85.

<http://www.papelesdelpsicologo.es/english/1658.pdf>

Hedegaard, M. (2012). Principper for tolkning af børns udvikling gennem observation. I: M. Pedersen, J. Klitmøller & K. Nielsen (red.). *Deltagerobservation. En metode til undersøgelse af psykologiske fænomener*. Hans Reitzels Forlag. København. Side 161-176

Szulevicz, T. & Tanggaard, L. (2015) "Den pædagogiske psykolog som hverdagslivsforsker" kapitel 7 (171-203) i Szulevicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag

Praktisk workshop C: Konsultativt Arbejde og proceskonsultation

6 timer v/Kasper Lorenzen

Workshoppens pensum:

Dahl, K. & Juhl, A.G. (2009) *Den professionelle proceskonsulent* kp.1, 3 og 8, sd.13-34, 121-158, 319-341

Boot-camp

En uge v/Noomi Matthiesen og Mogens Jensen

Om mandagen præsenteres nogle praktiske opgaver af udefrakommende samarbejdspartner, og studerende organiseres i grupper for at løse dem. Afhængigt af opgavernes art kan der være tale om at indhente yderligere information ude i feltet. Resultatet afleveres i løbet af ugen/om torsdagen, hvor der også gives feedback til løsningsforslagene. Der er tale om en sammenhængende uge, hvor man er nødt til at deltage alle 3½ dage.

Samlet pensumliste:

- Crozier, G. (2001). Excluded parents: the deracialisation of parental involvement. *Race, Ethnicity and Education*. Vol. 4 (4), pp. 329-341. (12 sider)
- Dahl, K. & Juhl, A.G. (2009) *Den professionelle proceskonsulent* kp.1, 3 og 8, sd.13-34, 121-158, 319-341
- Dannesboe, K., Bach, D., Kjær, B., & Palludan, C. (2018). Parents of the Welfare State: Pedagogues as Parenting Guides. *Social Policy and Society*, 1-14. doi:10.1017/S1474746417000562 (14 sider)
- Degni, Filio, Pöntinen, Seppo, & Mulki, Mölsä (2006). Somali Parents' Experiences of Bringing up Children in Finland: Exploring Social-Cultural Change within Migrant Households [52 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 7(3), Art. 8, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs060388>. [16]
- Dixon, Roz (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. *Qualitative Research in Psychology*, 4 (1), 145-166 [22 sider]
<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14780880701473532>
- Dræby Sørensen, A. (2016) Sårbarhedens overvindelse og styrkens fascination – Den psykologiske og psykoterapeutiske resiliensforståelses idehistorie *Slagmark* nr.73 sd.45-63
- Farrell, P. (2009) The Developing Role of School and Educational Psychologists in Supporting Children, Schools and Families. I: *Papeles del Psicólogo*. Vol 30 (1), 74-85.
<http://www.papelesdelpsicologo.es/english/1658.pdf>
- Gaudio, R.P. & Bialostok, S. (2005). The trouble with culture. *Critical Discourse Studies*, Vol. 2, No. 1. P. 51-69. (19 sider)
- Gilliam, L. (2008). Balladens fornuft. I: *Ungdomsforskning: Unge med etnisk minoritetsbaggrund*. Nr. 1&2, s. 25-34 (9 sider).
- Gitz-Johansen, T. (2006). Kap. 3: Integration i folkeskolen & Kap. 4: Identitet, integration og differentiering. I: *Den multikulturelle skole - integration og sortering*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag. (48 sider).
- Hedegaard, M. (2012). Principper for tolkning af børns udvikling gennem observation. I: M. Pedersen, J. Klitmøller & K. Nielsen (red.). *Deltagerobservation. En metode til undersøgelse af psykologiske fænomener*. Hans Reitzels Forlag. København. Side 161-176
- Holm, L. (2014). Parental perspectives on Danish full-day schools for ethnic-minority students. *International Journal about Parents in Education*. Vol. 8 (1) pp. 26-33. (7 sider)
- Hundeide, K. (2005). Socio-cultural Tracks of Development, Opportunity Situations and Access Skills. *Culture & Psychology*, 11, 241-261 (21 sider).
- Information: Somaliske mødre lærer at lege med deres børn. <http://www.information.dk/523973> .
- Jensen, M. (2012) ”Diagnoser og socialpædagogisk behandling” i *Gjallerhorn* nr.15 side 66-74
- Jensen, M. (2014) ”Et inkluderende evidensbegreb” i *Social Kritik* nr.140 sd.71-79

Jensen, M. (2015) "Fra fokus på evidens til kvalitet" *Social Kritik* nr.143 sd.14-24

Jensen, M. (2018) "Desired Ambiguities and dealing with ambivalences in the context of social work" ch.12 in *Cultural psychology of transgenerational family relations: investigating ambivalences* Abbey, E. & Alberts, I. (eds.) Information Age Press p.247-262

Jensen, M. & Guimarães, D. (2018) "Expanding dialogical analysis across (sub-) cultural background" in *Culture & Psychology* 0 (0) p.1-15

Knudsen, H. (2010). *Har vi en aftale? Magt og ansvar i mødet mellem folkeskolen og familien.* (Kap. 4. S. 61-110). Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne. (49 sider)

Krogstrup, H.K (2002) Når socialt arbejde bliver "standardvare", *Nordisk Socialt Arbeid*, nr. 3, p. 122-130 (8 sider).

Lerche Mørck, L. (2007). Young ethnic minorities in education: How to expand possibilities for learning and transcending marginalization. I: Van Deventer, V. (ed.) *Citizen City: Between constructing agent and constructed agency.* Toronto: Campus University Publications (s. 149-159) (10 sider).

Matthiesen, N. (2015). A struggle for equitable partnerships: Somali diaspora mothers' acts of positioning in the practice of home-school partnerships in Danish public schools. *Outlines. Critical Practice Studies.* Vol. 16 (1), pp. 6-25. (19 sider).

Matthiesen, N. (2018). Producing pathways: the production of change for socially marginalized families. *Annual Review of Critical Psychology.*

Moss, P. (2014). *Transformative Change and Real Utopias in Early Childhood Education. A Story of Democracy, Experimentation and Potentiality.* NY: Routledge. Kap. 2-5 (s. 17-138) (121 sider)

Nellemann S. Andersen, D. & Jensen, M. (in press) "Cultural psychology and employment of youth with psychological and social problems" in *Culture, work and psychology: Invitations to dialogue* Bendassolli, P.F. (ed.) Charlotte, N.C.: Information Age Press (18 sd.)

Szulevicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion.* København: Hans Reitzels Forlag sd.19-264 (i alt 245 sd.)

Wegener, C. (2017). *FAQ om innovation.* København: Hans Reitzel

Zittoun, T. (2014) Trusting for Learning ch.7 in *Dialogical approaches to trust in communication* Linell, P. & Marková, I. (eds.) Charlotte, NC: Information Age Publishing

Supplerende Anvendt Psykologi (SAP) I PPSA-version 5 ECTS

Modulbeskrivelse

Modultitel: Supplerende Anvendt Psykologi 5 ECTS Version Pædagogisk Psykologi i Socialt Arbejde (PPSA)
Stadskode: HEA770002D
Placering: 7. semester
Modulansvarlig: <i>Mogens Jensen (mogensj@hum.aau.dk)</i>
Undervisere: Thomas Szulevicz, Mogens Jensen, Noomi Matthiesen, Charlotte Wegener, Kasper Lorenzen, Bjarne Friis Pedersen
Type og sprog: Undervisningen er på dansk
Mål: <i>Den studerende skal gennem modulet opnå:</i>
Viden om <ul style="list-style-type: none">
▪ og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området
▪ og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen
▪ og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier
Færdigheder i <ul style="list-style-type: none">
▪ at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
▪ at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis
Kompetencer til <ul style="list-style-type: none">
▪ selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området
Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre: SAP i PPSA-versionen introducerer til en række af den brede vifte af områder, felter og problemstillinger, hvor pædagogisk psykologi anvendes i uddannelses- i organisatoriske og i sociale sammenhænge. Kurset i Pædagogisk Psykologi på 5.semester introducerede til pædagogisk psykologi, og dette kursus dykker ned i nogle udvalgte områder og problemstillinger inden anvendt pædagogisk psykologi. Ud fra praktiske cases

og ud fra pensum på kurset diskuteres disse problemstillinger, så de studerende øves i at se de teoretiske aspekter i konkrete opgaver og koble teori på analyse af praksis for at nå en dybere forståelse af denne og i at diskutere teoriernes begreber og udgangspunkter samt deres konsekvenser for praksis. Undervisningen er fælles med dele af VAP I i PPSA-version, idet studerende på SAP følger 4 case-workshops.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på nedenstående måde:

Omfang og forventet arbejdsindsats

Aktivitet	Timer
4 case-workshops à 4 timer	16
Læsning og forberedelse	119 timer

NB: lektioner tælles som timer.

Case-workshop består af 1 times forelæsning, 2 timers seminar og 3 timer gruppearbejde

Caseworkshops	Varighed	Titel/Emne	Underviser
1.	4 timer	Hvad betyder det at arbejde pædagogisk-psykologisk?	Thomas Szulevicz
2.	4 timer	Innovation og læring – hvordan, hvad og hvorfor?	Charlotte Wegener
3.	4 timer	Skolens og daginstitutionens samarbejde med hjemmet	Noomi Matthiesen
4.	4 timer	Evaluerings – evidens - standardisering	Mogens Jensen

Case-workshop 1: Hvad betyder det at arbejde pædagogisk-psykologisk?

4 timer v/Thomas Szulevicz

Workshoppens pensum:

Farrell, P. (2009) The Developing Role of School and Educational Psychologists in Supporting Children, Schools and Families. I: *Papeles del Psicólogo*. Vol 30 (1), 74-85.

<http://www.papelesdelpsicologo.es/english/1658.pdf>

Szulevicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag sd.19-264 (i alt 245 sd.)

Case-workshop 2: Innovation og læring – hvordan, hvad og hvorfor?

4 timer v/Charlotte Wegener

Workshoppens pensum:

Wegener, C. (2017). *FAQ om innovation*. København: Hans Reitzel

Case-workshop 3: Skolens og daginstitutionens samarbejde med hjemmet

4 timer v/Noomi Matthiessen

Workshoppens pensum:

Dannesboe, K., Bach, D., Kjær, B., & Palludan, C. (2018). Parents of the Welfare State: Pedagogues as Parenting Guides. *Social Policy and Society*, 1-14. doi:10.1017/S1474746417000562 (14 sider)

Knudsen, H. (2010). *Har vi en aftale? Magt og ansvar i mødet mellem folkeskolen og familien*. (Kap. 4. S. 61-110). Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne. (49 sider)

Matthiesen, N. (2015). A struggle for equitable partnerships: Somali diaspora mothers' acts of positioning in the practice of home-school partnerships in Danish public schools. *Outlines. Critical Practice Studies*. Vol. 16 (1), pp. 6-25. (19 sider).

Case-workshop 4: Evaluering – evidens - standardisering

4 timer v/Mogens Jensen

Workshoppens pensum:

Hundeide, K. (2005). Socio-cultural Tracks of Development, Opportunity Situations and Access Skills. *Culture & Psychology*, 11, 241-261 (21 sider).

Jensen, M. (2015) "Fra fokus på evidens til kvalitet" *Social Kritik* nr.143 sd.14-24

Krogstrup, H.K (2002) Når socialt arbejde bliver "standardvare", *Nordisk Socialt Arbeid*, nr. 3, p. 122-130 (8 sider).

Samlet pensumliste:

Dannesboe, K., Bach, D., Kjær, B., & Palludan, C. (2018). Parents of the Welfare State: Pedagogues as Parenting Guides. *Social Policy and Society*, 1-14. doi:10.1017/S1474746417000562 (14 sider)

Dræby Sørensen, A. (2016) Sårbarhedens overvindelse og styrkens fascination – Den psykologiske og psykoterapeutiske resiliensforståelses idehistorie *Slagmark* nr.73 sd.45-63

Farrell, P. (2009) The Developing Role of School and Educational Psychologists in Supporting Children, Schools and Families. I: *Papeles del Psicólogo*. Vol 30 (1), 74-85.
<http://www.papelesdelpsicologo.es/english/1658.pdf>

Gaudio, R.P. & Bialostok, S. (2005). The trouble with culture. *Critical Discourse Studies*, Vol. 2, No. 1. P. 51-69. (19 sider)

Gilliam, L. (2008). Balladens fornuft. I: *Ungdomsforskning: Unge med etnisk minoritetsbaggrund*. Nr. 1&2, s. 25-34 (9 sider).

Gitz-Johansen, T. (2006). Kap. 3: Integration i folkeskolen & Kap. 4: Identitet, integration og differentiering. I: *Den multikulturelle skole - integration og sortering*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag. (48 sider).

Hundeide, K. (2005). Socio-cultural Tracks of Development, Opportunity Situations and Access Skills. *Culture & Psychology*, 11, 241-261 (21 sider).

Jensen, M. (2015) "Fra focus på evidens til kvalitet" *Social Kritik* nr.143 sd.14-24

Jensen, M. (2018) "Desired Ambiguities and dealing with ambivalences in the context of social work" ch.12 in *Cultural psychology of transgenerational family relations: investigating ambivalences* Abbey, E. & Alberts, I. (eds.) Information Age Press p.247-262

Knudsen, H. (2010). *Har vi en aftale? Magt og ansvar i mødet mellem folkeskolen og familien*. (Kap. 4. S. 61-110). Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne. (49 sider)

Krogstrup, H.K (2002) Når socialt arbejde bliver "standardvare", *Nordisk Sosialt Arbeid*, nr. 3, p. 122-130 (8 sider).

Matthiesen, N. (2015). A struggle for equitable partnerships: Somali diaspora mothers' acts of positioning in the practice of home-school partnerships in Danish public schools. *Outlines. Critical Practice Studies*. Vol. 16 (1), pp. 6-25. (19 sider).

Matthiesen, N. (2018). Producing pathways: the production of change for socially marginalized families. *Annual Review of Critical Psychology*.

Szulewicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag side 19 – 70 og 129 - 203

Wegener, C. (2017). *FAQ om innovation*. København: Hans Reitzel side 20 - 121

C4U Clinic Counseling Consultation Coaching (VAP 10 ECTS) CCCC program

Modultitel: <i>Videregående Anvendt Psykologi 10 ECTS</i> <i>Ad Modum C4U Clinic Counseling Consultation Coaching (CCCC)</i>
Stadskode: HEA770001F
Placering: 7. semester
Modulansvarlig: <i>Ole Michael Spaten (oms@hum.aau.dk),</i> Undervisere: <i>Ole Michael Spaten</i> <i>Marita Svane</i> <i>Stephen Palmer</i> <i>Mads Lindholm</i> <i>Tatiana Bachkirova</i> <i>Berit Sander</i> <i>Rasmus Stensbo</i> <i>Bo Møhl</i> <i>Lillith Olesen Løkken</i> <i>Clara Schack</i> <i>Claus Haugaard</i> <i>Ulla Beck</i> <i>Kristina Gyllensten</i>
Type og sprog: Undervisningen er på dansk og engelsk, litteraturen fortrinsvis på engelsk
Mål: <i>Den studerende skal gennem modulet opnå:</i> Viden om <ul style="list-style-type: none">
▪ og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området
▪ og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen
▪ og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier
▪ og forståelse af egne faglige kvalifikationer ift problemfelter i området Færdigheder i <ul style="list-style-type: none">
▪ at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
▪ at kunne anvende relevante metoder og redskaber til undersøgelse
▪ at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis Kompetencer til <ul style="list-style-type: none">
▪ selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området

- at forbinde disciplinens anvendte psykologiske problemstillinger med almenpsykologiske teorier
- at skabe et overblik over egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for disciplinen med henblik på videre faglig kvalificering

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Semestret bygger oven på den tilegnede viden, færdigheder og kompetencer på de foregående semestre og kan begyndes efter bestået Bachelor i psykologi.

Omfang og forventet arbejdsindsats

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på nedenstående måde:

Modulet omfatter forelæsninger, seminarer og workshop (fordelt på de 10 ECTS) der fokuserer på udvikling af de studerendes konsulent- og de kliniske færdigheder. Neden for en oversigt over forelæsninger, seminar og workshop aktiviteterne:

Titel/emne	Underviser	
Teambuilding samt intro Konsultation psykologi, Samtalefærdigheder og Psykologisk Assessment	Spaten	4
Konsultation psykologi, stress og psykologisk assessment	Spaten	4
Assessment, differential-diagnostik og emotionel kontaktførm	Olesen-Løkken	4
Working with evolving clients: principles and practice of developmental coaching?	Tatiana Bachkirova	6
Multiplicity of the Self: Problem or opportunity in the helping professions?	Tatiana Bachkirova	1
Mentalisering, som udgangspunkt for organisationspsykologisk intervention: Udvikling af system, gruppe og individ gennem relationsarbejde	Ulla Beck	1
Preventing Stress and burnout in the coaching, counselling and helping professions through developing resilience	Stephen Palmer	1
Den psykoterapeutiske profession i Danmark – og lidt om supervision, egenerapi og arbejdet med sig selv	Claus Haugaard	1
Konsulentens rolle og praksis – en introduktion til arbejdet med organisationer	Mads Lindholm	2
Ledelse i praksis, coaching	Clara Schack	6
CBC and its application to goal achievement, enhanced performance and stress management	Palmer	8
CBC and its application to goal achievement, enhanced performance and stress management	Palmer	4
Psykologens rolle i et rekrutteringsforløb i en rekrutteringskontekst	Rasmus Stensbo	4
Organisationen i et Kulturperspektiv	Marita Svane	4
Magt og Human Ressource Management i Organisationer	Marita	4
Ansættelsessamtalen - det skjulte guld	Berit Sander	6
Organisationen og organisationsforandring i et Sproglig, Dialogisk Perspektiv	Marita	4
Konsulenten og lederen – om ledercoaching i praksis	Mads	4
The role of imagery in psychological wellbeing	Kristina Gyllensten	4
Konsulentens arbejde med trivsel og stress	Mads	4
Læsning, erfa, projektskrivning, kliniske sessioner i CC med Møhl og Spaten, supervision ved Olesen-Løkken og Spaten samt learning teams m.v.		190
Eksamen		4
I alt		270

Deltagerforudsætninger:

Bestået bachelor i psykologi samt optagelse på professionsprogrammet CCCC (C ₄ U)					
Antal seminarhold: 3					
Deltagere: 7. semester psykologistuderende					
<p>Modulaktiviteter, herunder antal:</p> <p>Modulet omfatter et antal forelæsninger, -hold, seminartimer og seminarhold, som nærmere præciseres nedenfor. Modulets aktiviteter tager udgangspunkt i de nitten forelæsninger, seminarer og workshop, som fokuserer på udvikling af de studerendes konsulentfærdigheder og de kliniske færdigheder. Hertil kommer – under vejledning – seminartimer på tre søjler på tre seminarhold. Løbende og fordelt over det meste af semestret afholdes nogle intensive forelæsnings- og workshop aktiviteter, hvor den nyeste forskning og praksis kobles. På de tre seminarhold starter syvende semester den kliniske praksislæring (baseret på CC) samt praksislæring 'samtalefærdigheder' og 'psykologisk assessment' og konsulentsøjlen. De studerende modtager endvidere psykologfaglig supervision på de kliniske opgaver og på de konsultative. Summeret er der nitten workshop og forelæsninger hertil føjes praksisseminarer, der tilsammen rummer kursets pensum på 1000 sider.</p> <p>Det er endvidere en forudsætning for optimal læring at de studerende engagerer sig, bidrager aktivt til undervisningen og udvikler et arbejdende fællesskab med bl.a. forskellige tovholderroller som deltagere i det samlede "studenter-learning-team". Som studerende på programmet bidrager man til at udvikle nye psykologiske landskaber og områder. De studerende er ansvarlige over for klienter og samarbejdspartnere, hvor de konsultative og kliniske færdigheder og interventioner afprøves.</p> <p>Neden for en oversigt over de nitten forelæsninger, seminar og workshop aktiviteterne:</p>					
Tidspunkter			Timer	Workshop / Forelæsning / Titel / Emne	Underviser
Nr	Dato	Klokken:			
1	03-sep	12.30-17.15	4	Teambuilding samt intro Konsultation psykologi, Samtalefærdigheder og Psykologisk Assessment	Spaten
2	04-sep	12.30-16.00	4	Konsultation psykologi, stress og psykologisk assessment	Spaten
2	11-sep	12.30-16.00	4	Assessment, differential-diagnostik og emotionel kontaktførm	Olesen-Løkken
3	13-sep	8.15-14.00	4	Working with evolving clients: principles and practice of developmental coaching?	Tatiana Bachkistrova
4	14-sep	9	1	Multiplicity of the Self Problem or opportunity in the helping professions?	Tatiana Bachkistrova
5	14-sep	11	1	Mentalisering, som udgangspunkt for organisationspsykologisk intervention: Udvikling af system, gruppe og individ gennem relationsarbejde	Ulla Beck
6	14-sep	13	1	Preventing Stress and burnout in the coaching, counselling and helping professions through developing resilience	Stephen Palmer
7	14-sep	14.30	1	Den psykoterapeutiske profession i Danmark – og lidt om supervision, egenerapi og arbejdet med sig selv	Claus Haugaard
8	17-sep	10.15-12.00	2	Konsulentens rolle og praksis – en introduktion til arbejdet med organisationer	Mads Lindholm
9	18-sep	9.30-15.30	6	Ledelse i praksis, coaching	Clara Schack
10	19-sep	8.15-16.15	8	CBC and its application to goal achievement, enhanced performance and stress management	Palmer
11	20-sep	8.15-12.00	4	CBC and its application to goal achievement, enhanced performance and stress management	Palmer
12	24-sep	12.30-16.15	4	Psykologens rolle i et rekrutteringsforløb i en rekrutteringskontekst	Rasmus Stensbo
13	25-sep	12.30-16.15	4	Organisationen i et Kulturperspektiv	Marita Svane
14	27-sep	8.15-12.00	4	Magt og Human Ressource Management i Organisationer	Marita
15	08-okt	10.15-16.15	6	Ansættelsesamtalen - det skjulte guld	Berit Sander
16	25-okt	8.15-12.00	4	Organisationen og organisationsforandring i et Sproglig, Dialogisk Perspektiv	Marita
17	29-okt	8.15-12.00	4	Konsulent og lederen – om ledercoaching i praksis	Mads
18	05-nov	12.30-16.15	4	The role of imagery in psychological wellbeing	Kristina Gyllensten
19	21-nov	10.15-14.30	4	Konsulentens arbejde med trivsel og stress	Mads
<p>Teambuilding: 03.09.2018 kl. 12.30</p> <p>Programmets opstartsseminar (som kaldes 'team-building') etablerer et overblik over kandidatuddannelsen, vi arbejder med rammesætning og der etableres en kontrakt, ligesom det aftales hvordan vi sammen kan skabe de bedst mulige resultater og læring. Seminaret er delvist baseret på oplæg fra studenter og VIP og delvist øvelsesorienteret: Med Joe og Harry foldes ud og der håndteres sten for sten, der skabes et billede af katedralen, hvordan og hvorfor giver vores arbejdsfællesskab mening? Hvilken forskel vil vi gerne gøre som individ og team? Hvordan arbejder vi bedst sammen? Vi tager</p>					

endvidere en drøftelse af hvilke mål den enkelte deltager har for sin egen udvikling? Herudover introduceres pensum og den enkelte studerende udarbejder afslutningsvist en konkret plan (i form af en port-folio beskrivelse) for sin egen udvikling af konsultative og kliniske færdigheder; efterfølgende følges op på denne plan.

Litteratur:

- Morgan, S., & Dennehy, R. F. (1997). The power of organizational storytelling: A management development perspective. *Journal of Management Development*, 16(7), 494-501 [7 sider]
- Cooper, S. E., Nieberding, A. O., & Wanek, R. A. (2013). Successfully restructuring an executive leadership team: A case study in change management. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(2), 164-175 [11 sider]
- Overfield, D. V. (2016). A comprehensive and integrated framework for developing leadership teams. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(1), 1-20 [20 sider]
- Tuckmann, B. (1965). Developmental sequence in small groups. *Psychological Bulletin*, 63(6), 384-399 [15]
- Svava Lind, J. (1990). Energiprocesser i personlig ledelse. *Ledelse og erhvervsøkonomi*, 3, 103-107 [4 s.]
- Sonne, M. (2017). Integrativ Gestalt Praksis – IGP En ramme for forståelse af forholdet mellem terapi og coaching. *Danish Journal of Coaching Psychology*, 6(1), 7-16 [9 sider]

Om det faglige indhold af 7. semester kan generelt fremlægges:

Semestret er fagligt og indholdsmæssigt opbygget af tre sideløbende og sammenhængende forløb (søjler) der alle rummer forelæsninger/workshop og praksislæring.

- a) Konsultation-psykologi:** Organisationsforståelse, kultur, sprog og magt er knyttet sammen med et træningsforløb hvor de studerende i to team arbejder hver for sig og sammen med forberedelsen af og mødet med organisationen og dens ledelse i forhold til konsultation m.v.
- b) Samtalefærdigheder:** Udforskning, indsigt, handling og det reflekterende team. Med basis i psykologisk praksis og intervention og forelæsninger arbejder de studerende i to (andre) team hver for sig med træning af samtalefærdigheder
- c) Psykologisk assessment:** testning, differential-diagnostik og kontaktform som er knyttet sammen med et træningsforløb, hvor de studerende i grupper på to studerende samarbejder med flere psykometriske testværktøjer, som skal munde ud i beskrivelse, udredning og assessment i psykologisk konsultativ og klinisk praksis konkret og specifikt.

Workshop a) Konsultation-psykologi: Organisationsforståelse, kultur, sprog og magt

04.09.2018 Konsultation psykologi

Teambuilding og udvikling af team i organisationer fremstilles fra en teoretisk og konkret synsvinkel forankret i forskning. I virksomheders komplekse dagligdag har samarbejde i effektive team vist sig overlegent og hurtigt. Imidlertid er der blandt ledere og medarbejdere ofte ikke den nødvendige viden tilstede i forhold til at høste denne potentielle gevinst. Hvordan kan konsultation-psykologi undersøge team og teamudvikling, samspillet mellem ledere, analysere, fremstille, foreslå og fremlægge evt. forandringer?

Litteratur:

- Schein, E. H. (2003). Five traps for consulting psychologists: or, How I learned to take culture seriously. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 55(2), 75-83
- Overfield, D. V. (2016). A comprehensive and integrated framework for developing leadership teams. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(1), 1-20
- Cooper, S. E., Nieberding, A. O., & Wanek, R. A. (2013). Successfully restructuring an executive leadership team: A case study in change management. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(2), 164-175

14.09. Mentalisering, som udgangspunkt for organisationspsykologisk intervention: Udvikling af system, gruppe og individ gennem relationsarbejde”.

Det går ikke længere *kun* at have ”mig selv” (selv forstået som det handlende jeg) i fokus for udviklingsstrategier. Hverken i privatlivet eller i arbejdslivet. Fællesskaber, som længe har været under afvikling – villet eller ikke villet – er nødvendige for holdbar udvikling. Selvet er i konstant interaktion med andres selv. Muligheder og begrænsninger hænger nøje sammen med mentaliserings-kapaciteten i det system man befinder sig i.

Forelæsningen vil fokusere på de muligheder, der kommer af at kombinere psykoanalytisk systemteori og mentalisering.

Litteratur:

Beck, U. C. & Heinskou, T. (2004). *Ledelse og mentalisering*. IN Psykodynamisk Organisationspsykologi, Bd. II, København: Hans Reitzels forlag (kopi udleveres)

17.09. Konsulentens rolle og praksis – en introduktion til arbejdet med organisationer

Arbejdet med organisationer kræver både et teoretisk fundament, som bl.a. opnås gennem semesteret, og også et praktisk perspektiv, som denne forelæsning vil sætte fokus på. I forelæsningen opnås kendskab til forskellige tilgange til konsulentarbejdet, forskellige opgavetyper samt perspektiver på konsulentens rolle, dens muligheder og potentielle konflikter. Forelæsningen har til formål at give en introduktion til arbejdet i organisationer fra et praksis-perspektiv.

Litteratur:

Haslebo, G. (2004). *Relationer i organisationer - en verden til forskel* (pp. 29-43). København: Dansk Psykologisk Forlag. [PS Resten af bogen er pensum på 8. semester].

Haslebo, G. & Nielsen, S. (red.) (2005): *Erhvervspsykologi i praksis – metoder til fælles bevægelse*. (pp. xx-yy) København: Dansk Psykologisk Forlag. (uddrag præciseres asap og udleveres)

Morgan, G. (2006): *Images of Organization*. Sage Publications (uddrag udleveres)

25.09. Organisationen i et Kulturperspektiv

Forelæsningen kan øge de studerendes kendskab til og kritisk at kunne reflektere over forskellige måder at forstå organisationskultur. Vi diskuterer konsekvenserne af de forskellige måder at tilgå organisationskultur på mht. hvad de kan bidrage med og hvad deres begrænsninger er. Der undervises i uddrag fra følgende kultursyn: performancekultur, Scheins funktionalistiske organisationskultur, Gertz' fortolkende kulturforståelse samt Martins Three-Perspective-Framework. Igennem dette indblik skabes en oversigt over, hvordan kultur overordnet kan forstås som en adfærdsregulerende værdiorientering eller som en meningsskabende proces imellem mennesker.

Litteratur:

Miller, K. (2012). *Organizational Communication; approaches and processes*. Wadsworth, Canada. International edition. Chapter 5: Cultural Approaches. (pp. 79-96) [17 s.]

E. H. Schein (1990) Organizational Culture, *American Psychologist*, February, 109–119 [10 s.]

C. Geertz (1993). *The Interpretations of Cultures*. Fontana Press: New York, USA (pp. 3-30) [27 s.]

27.09. Magt og Human Ressource Management i Organisationer

Forelæsningen kan øge de studerendes kendskab til forskellige magtbegreber og magtforståelser som perspektiv på organisationer samt til kritisk at kunne diskutere forskellige magtbegrebers konsekvenser for samspillet imellem menneske og organisation. Vi retter et særligt fokus på magten i forhold til HRM temaer, herunder performance management, kompetence- og medarbejderudviklingssamtaler, rekruttering og karriere i organisationer. Vi trækker en tråd tilbage til kulturlektionen og diskuterer samspillet imellem kultur og magt i forhold til adfærd og meningsskabelse.

Litteratur:

Townley, B. (1993). Power/Knowledge, and Its Relevance for Human Resource Management. *The Academy of Management Review*, 18, 3, 518-545 [24 s.].

- Læsevejledning: artiklen omtaler transaktionsomkostningsperspektiv på side 523-526. Dette perspektiv bliver ikke gennemgået i undervisningen.

Christensen, S. & Jensen, P. E. D. (2008). *Kontrol i det stille*. Gylling: Forlaget Samfundslitteratur. (Kap. 1-8)

25.10. Organisationen og organisationsforandring i et Sproglig, Dialogisk Perspektiv

Forelæsningen kan øge de studerendes kendskab til en sproglig, dialogisk tilgang til at forstå kommunikation, meningsskabelse og forandringer i organisationer samt til kritisk at diskutere den dialogiske tilgangs bidrag og begrænsninger. Vi tager afsæt i Bakhtins begrebsunivers om dialoger, monologer, polyfoni, centripetale og centrifugale sproglige kræfter samt heteroglossi og transgredience. Med afsæt i disse begreber reflekterer vi over dialogens betydning for kultur- og identitetsdannelse samt for spændingsfeltet imellem magt og dialog i de meningsskabende processer.

Litteratur:

Jabri, M. (2012). *Managing Organizational Change. Process, Social Construction and Dialogue*. Palgrave Macmillan. Kapitel 11: Communicating Change S. 237-260 samt Kapitel 12: Making Sense of Organizational Identity, S. 261-284 [46 s.]

Gergen, K. J. (1995). Relational theory and the discourses of power. In: Hosking, D.M., K.J. Gergen, & H.P. Dachler, *Management and Organization: Relational alternatives to individualism*, Aldershot: Avebury. S. 29-49 [20 s.]

05.11. The role of imagery in psychological wellbeing – consultation, coaching, counselling and therapy

The role of imagery in psychological wellbeing is gaining increasing attention. Imagery exercises can be used in coaching, counselling, consultation and therapy. This workshop will consider some of the relevant theory relating to imagery and will involve practical exercises that can be used with clients and patients within a cognitive behavioural framework.

Litteratur:

Palmer, S. (2013). Resilience Enhancing Imagery: A cognitive behavioural technique which includes Resilience Undermining Thinking and Resilience Enhancing Thinking. *Coaching Psychologist*, 9(1), 48-50.

Supplerende læsning:

Hackmann, A., Bennett-Levy, J. and Holmes, E. (2011). *Oxford Guide to Imagery in Cognitive Therapy*. Oxford: Oxford University Press

Praksislæring

De studerendes træningsforløb, undervisningsforløb og praksislæring i forhold til den anvendte psykologi: Psykologiske problemstillinger, konstitution, udredning og intervention: Konsultation, assessment og samtalefærdigheder i løbet af programmets tre semestre.

Praksislæring a) Konsultation-psykologi: Organisationsforståelse, kultur, sprog og magt. Alle torsdage er kl. 8.15-12.00. Teoretiske perspektiver kobles med viden fra praksis og forskning i forhold til teambuilding og udvikling af team i organisationer. Gruppedynamiske forhold og viden om gruppers udvikling er ofte fraværende i blandt topledelse og ledere. I virksomheders komplekse dagligdag har fællesskab og samarbejde i effektive team imidlertid vist sig overlegent og hurtigt. Der er dog desværre blandt ledere og medarbejdere ofte ikke den nødvendige viden tilstede i forhold til at høste denne potentielle gevinst. RQ: Hvordan kan konsultation-psykologi undersøge team og teamudvikling, samspillet mellem ledere, analysere, fremstille, foreslå og fremlægge evt. forandringer?

Litteratur:

Cooper, S. E., Nieberding, A. O., & Wanek, R. A. (2013). Successfully restructuring an executive leadership team: A case study in change management. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(2), 164-175

Winsborough, D., & Chamorro-Premuzic, T. (2013). Consulting psychology in the digital era: Current trends and future directions. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(4), 319-324

Erwin, D. G., & Garman, A. N. (2010). Resistance to organizational change: Linking research and practice. *Leadership & Organization Development Journal*, 31(1), 39-56

Garman, A. N., & Canar, W. J. (2013). Consulting psychology in the health sector: A reflection on the last and next decades. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(4), 309-313

Morgan, S., & Dennehy, R. F. (1997). The power of organizational storytelling: A management development perspective. *Journal of Management Development*, 16(7), 494-501

Garman, A. N., & Lesowitz, T. (2005). Research update: Interviewing candidates for leadership roles. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 57(4), 266-273

Schein, E. H. (2003). Five traps for consulting psychologists: or, How I learned to take culture seriously. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 55(2), 75-83

Overfield, D. V. (2016). A comprehensive and integrated framework for developing leadership teams. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(1), 1-20

Morgan, G. (1997). *Images of organization (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc. (uddrag udl)

Haslebo, G. (2004). *Relationer i organisationer*. København: Dansk Psykologisk Forlag (pp. 29-43). [PS Resten af bogen er pensum på 8. semester].

Samt litteraturen ovenfor under workshop a).

Workshop b) Samtalefærdigheder: Udforskning, indsigt, handling og det reflekterende team

03.09.2018 Essens af samtalefærdigheder.

En samtale og opsamling på hvordan erfaringen fra arbejdet med de tre trin, som er udforskning, indsigt, handling, kan kombineres med det reflekterende team samt coachingspsykologiens rolle i forhold til teori og praksis.

Litteratur:

Hill, C. E., Anderson, T., Kline, K., McClintock, A., Cranston, S., McCarrick, S., Gregor, M. (2016). Helping skills training for undergraduate students: Who should we select and train? *The Counseling Psychologist*, 44(1), 50-77

Kauffman, C. (2009). What Can Coaches Do for You? *Harvard Business Review*, 1, 1-7.

Spaten, O. M. (2013). Coachingspsykologi i Danmark - forskning, teori og praksis. *Psyke & Logos*, 34(2), 421-442

Arnold, K. (2014). Behind the mirror: Reflective listening and its Tain in the work of Carl Rogers. *The Humanistic Psychologist*, 42(4), 354-369

13.09. Working with evolving clients: principles and practice of developmental coaching

Why might your carefully created professional approach work with some clients and does not work with others? How can you become more developmentally-minded as a coach and flexible to the changing needs of evolving clients? During this workshop we will explore an original developmental framework based on the theory of self in the context of personal and professional change. We will experiment with applying this framework to your practice and your own development.

Session summary

There is a multitude of well-known and respected theories in the field of adult development (e.g. Kegan, 1982; Torbert, 2004; Graves, 1970; Cook-Greuter, 1999; Wilber, 2000). The value of the insight these theories provide for individualised approach to working with clients seems evident. However, there are serious issues that prevent effective use of them in coaching. The main issue is associated with the need to use complex and labour-intensive instruments of measurement that require not only sophisticated training but also a high level of development of the scorers themselves. A new developmental framework (Bachkirova, 2011) rectifies this problem and provides an opportunity for practitioners to identify developmental stages on the basis of the issues that clients face.

In this workshop we will explore this framework and experiment with applications of it for our own personal and professional development and for the benefits of our clients. This offers an opportunity to contribute to the idea of human development on a wider scale and at the same time, support our clients in the process of meaningful one-to-one interaction with a focus on their current needs.

The day is designed to help you:

- * use a new developmental framework in order to identify an appropriate individual approach to each client
- * become more developmentally-minded practitioner
- * develop a better rationale for some of your interventions in light of the original theory of individual change
- * use three mechanisms of coaching for each stage of the developmental framework

Litteratur:

Rooke, D., & Torbert, W. R. (2005). Transformations of Leadership. *Harvard Business Review*, 67-76.
Bachkirova, T. (2009). Cognitive-developmental approach to coaching: an interview with Robert Kegan. *Coaching: An International Journal of Theory, Research and Practice*, 2(1), 10-22.

14.09. Multiplicity of the Self: problem or opportunity in the helping professions?

We all have limitations in terms of understanding the world and ourselves. For example, some time ago we used to believe that the earth was at the centre of the universe and to shift this view was challenging. Gradually though, we become increasingly aware that many things are not as they seem, and we learn to deal with this. One such belief is our understanding of the nature of self. We still are attached to some views that can be usefully challenged in ways that would make a difference when working in the helping professions. In this talk we will explore some contemporary insights on the self that provide more interesting explanation of the issues that we regularly face in coaching. We will discuss how to make an adjustment to the perspective

Litteratur:

Bachkirova, T. (2016). The self of the coach: Conceptualization, issues and opportunities for practitioners. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(2), 143-156.

14.09. Preventing Stress and burnout in the coaching, counselling and helping professions through developing resilience

Stress and burnout do not contribute to good health and wellbeing. Yet, in the helping professions, often stress is tolerated and not tackled. In this keynote, stress and burnout it will be explored with a particular focus on the signs to look out for in our colleagues, clients, coachees and ourselves. The links between stress and burnout will be highlighted. We will consider how to prevent stress and burnout through using models of stress, resilience and wellbeing that can be used to inform our coaching and counselling practice, not only for others including clients, but also for our ourselves. A range of techniques and interventions will be covered taken from the cognitive behavioural approach, ecopsychology and positive psychology.

Litteratur:

Dias, G., Palmer, S., & Nardi, A. E. (2017). Integrating Positive Psychology and the Solution-Focused Approach with Cognitive-Behavioural Coaching: the Integrative Cognitive-Behavioural Coaching Model. *European Journal of Applied Positive Psychology*, 1, 3, 1-8.

Palmer, S. (2015). Can eco-psychology research inform coaching and positive psychology practice? *Coaching Psychology International*, 8, 1, 11-15.

Palmer, S. & Gyllensten, K. (2008). How cognitive behavioural, rational emotive behavioural or multimodal coaching could prevent mental health problems, enhance performance and reduce work related stress. *The Journal of Rational Emotive and Cognitive Behavioural Therapy*, 26, 1, 38-52.

Palmer, S., Cooper, C., & Thomas, K. (2004). A model of work stress to underpin the Health & Safety Executive advice for tackling work-related stress and stress risk assessments. *Counselling at Work, Winter*, 2-5.

Panchal, S., Palmer, S., O’Riordan, S., & Kelly, A. (2017). Stress and wellbeing: A lifestage model. *International Journal of Stress Prevention and Wellbeing*, 1, 5, 1-3.

14.09. Den psykoteraeutiske profession i Danmark - Demografi, uddannelse og supervision, samt betydning af terapeutens person.

Oplægget skitserer den psykoteraeutiske profession i Danmark og ser bl.a. på, hvem de danske psykoteraeuter er, psykoteraeutens økonomiske rammeforhold, samt uddannelse til og godkendelse af psykoteraeuter.

Herefter drøftes betydningen af supervision og egenerapi i uddannelsen af psykoteraeuter, og disse to interventioner sammenlignes. Endelig gøres der nogle betragtninger over psykoteraeutens person og selv, idet der knyttes nogle kommentarer til paradigmet om evidensbaseret psykoteraeut og debatten om de mest virksomme psykoteraeutiformer.

Litteratur:

Jacobsen, C. H. & Mortensen, K.V. (2017). *Supervision af psykoteraeut og andet behandlingsarbejde. Almen og psykodynamisk supervisionsteori*. København: Hans Reitzels Forlag. (s. 137-145 - de første sider i kapitel 5: Vurdering og godkendelse af faglige kompetencer.)

Jacobsen, C. H., Nielsen, J. & Orlinsky, D.E. (2012). Danish psychologists as psychotherapists: professional, demographic and personal characteristics, and change in theoretical orientations. *Nordic Psychology*, 64, 168-181. Her er et link til artiklen, hvor artiklen kan downloades fra med rettelse, så den fremstår korrekt (vi opdagede for sent at sætte-nissen havde spillet os et puds):

<http://claushaugaard.dk/Public/Jacobsen%20Nielsen%20Orlinsky%202012%20Danish%20Psychotherapists.pdf>

18.09 Ledelse i praksis: Possible selves i ledelses-coaching

Målet med denne workshop er 1) at forstå at arbejde med *possible selves* i ledelses-coaching, 2) at forstå ledelse som både en individuel og organisatorisk kompetence, og 3) at diskutere forskellige praksis eksempler.

- Ledelse kan både forstås fra et individuelt perspektiv iboende individet og som en organisatorisk kompetence, der går på tværs af individer, systemer, kultur.
- Udvikling af ledere sker både via coaching og i at teste nye mulige identiteter og støtten skal derfra rettes dertil.
- Organisatoriske forandringsprogrammer er ofte nødvendige for at skabe de rette rammer og effekt for ledelsesudvikling.

Litteratur:

Lencioni, P. (2015). *The truth about Employee Engagement. A fable about addressing the three root causes of job misery*. New York: Barnes and Noble (pp. 217-253)

Lencioni, P. (2007). *The five dysfunctions of a team. A leadership fable*. US: Jossey-Bass (pp. 185-195)

Ibarra, H. (2015). *Working identity: unconventional strategies for reinventing your career*. Boston: Harvard Business School Press. (pp. 1-19)

Vries, Kets de & Engellau, (2010). A clinical approach to the dynamics of leadership and executive transformation in Nokia and Khurana. *Handbook of leadership theory and practice*. Boston: Harvard Business Press. (pp. 183-222)

Schack, M. C. & Van Essen, (2014). *Building Organisational Resilience - a fit for purpose approach*. London: SPE

19.09 - 20.09 Integrative CBC and its application to goal achievement, enhanced performance and stress management

Formålet med denne workshop er at blive vidende om "...integrative cognitive-behavioural coaching and its application to goal achievement, enhancing performance overcoming procrastination and managing stress. Key objectives of this two day workshop are for participants to:

Gain knowledge of the theory and practice of integrative cognitive behavioural coaching

To understand a simple cognitive/imaginal model of stress and performance

Understand the Dual systems framework

Undertake a rapid cognitive behavioural case conceptualisation
Use inference chaining to assess activating events
Gain knowledge of PRACTICE, ABCDEF and SPACE cognitive-behavioural coaching models
Undertake an assessment for psychological blocks
Become knowledgeable of the cognitive pyramid, automatic thoughts, intermediate and core beliefs
Understand procrastination and perfectionism from a cognitive-behavioural perspective
Practise a range of cognitive behavioural coaching skills and techniques to enhance performance and manage stress
Become knowledgeable of the research for solution focused cognitive behavioural coaching. This skills based workshop provides an overview to the theory and practice of integrative cognitive behavioural coaching and includes a range of cognitive and imaginal techniques.

Litteratur:

Green, L. S., Oades, L. G., & Grant, A. M. (2006). Cognitive-behavioral, solution-focused life coaching: Enhancing goal striving, well-being, and hope. *The Journal of Positive Psychology, 1*(3), 142-149.

https://www.researchgate.net/publication/241436204_Cognitive-behavioral_solution-focused_life_coaching_Enhancing_goal_striving_well-being_and_hope

Palmer, S. (2008). The PRACTICE model of coaching: towards a solution-focused approach. *Coaching Psychology International, 1*, 1, 4-8.

Palmer, S., & Gyllensten, K. (2008). How cognitive behavioural, rational emotive behavioural or multimodal coaching could prevent mental health problems, enhance performance and reduce work related stress. *The Journal of Rational Emotive and Cognitive Behavioural Therapy, 26*, 1, 38-52.

Spaten, O.M., Imer, A. & Palmer, S. (2012). From PRACTICE to PRAKSIS – models in Danish coaching psychology. *Coaching Psychology International, 5*, 1, 7-12.

29.10 Konsulenten og lederen – om ledercoaching i praksis

Coaching af ledere og ledelse indgår som en naturlig del af arbejdet med organisationer. Forelæsningen vil bl.a. beskæftige sig med coachingens forskellige formål, lederens og organisationer ønsker, ledelsesidealer og det personlige lederskab. Formålet er at opnå et dybere kendskab til ledercoachingens praksis.

Litteratur:

Mintzberg, H. (2010): *Mintzberg om ledelse*. København: L&R Business. (uddrag udleveres)

Morgan, G. (2006): *Images of Organization*. Sage Publications (uddrag udleveres)

Praksislæring

De studerendes træningsforløb, undervisningsforløb og praksislæring i forhold til den anvendte psykologi: Psykologiske problemstillinger, konstitution, udredning og intervention: Konsultation, assessment og samtalefærdigheder i løbet af programmets tre semestre.

Praksislæring b) Samtalefærdigheder: Udforskning, indsigt, handling og det reflekterende team.

Alle mandage er kl. 12.30-16.15.

Erfaringer fra arbejdet med de tre trin, som er udforskning, indsigt, handling, kombineres med det reflekterende team samt coachingpsykologi og grænsefladen til psykoterapi. Praksislæring blandt de 8 studerende finder sted i to team, hvor de fire studerende i hvert team på skift indgår i rollen som psykolog (in spe), klient og deltager i det reflekterende / observerende team; herudover fremstilling af teorioplæg og supervision af VIP aftales.

Litteratur:

Hill, C. E., Anderson, T., Kline, K., McClintock, A., Cranston, S., McCarrick, S., Gregor, M. (2016). Helping skills training for undergraduate students: Who should we select and train? *The Counseling Psychologist, 44*(1), 50-77

Hougaard, E. (2008). Evidenskravet i psykoterapi: Kan der tilvejebringes metodologisk stringent evidens for psykoterapiens virkning? *Psyke & Logos, 29*, 100-125.

Spaten, O. M. (2013). Coachingpsykologi i Danmark - forskning, teori og praksis. *Psyke & Logos, 34*(2), 421-442.

Samt litteraturen ovenfor under workshop b).

Workshop c) Psykologisk assessment: testning, differential-diagnostik og kontaktform 03.09.18 og den 11.09.18 Assessment, differentialdiagnostik og kontaktform (OMS, LOL)

Psykologisk assessment indgår i mange psykologers arbejde hvad enten det er som konsulent i organisationer eller i den kliniske praksis. Vi ser de seneste år en kolossal vækst i udbuddet af nye testredskaber, herunder opdateringer og revisioner som alt i alt stiller store krav til psykologens færdigheder i forhold til at vurdere om der brug for eller hvilken assessment der skal til, herunder udvælgelsen af testbatteri. Vi vil endvidere se nærmere på en række forhold af betydning: Hvordan etablere rammerne for psykologisk assessment, skabe kontakt inden den praktiske testsituation, hvilke instrumenter og metoder anvender og i forbindelse med mundtlig tilbagemelding, formidling af undersøgelsesresultater og feed-back som dialog inden-for rammerne af de etiske principper for nordiske psykologer.

Litteratur:

- Møller, M. (2000). Den diagnostiske samtale og emotionel kontakt. *Agrippa*, 20, 154-166
- Psykologforeningen. (2010). Etiske principper for nordiske psykologer. Retrieved 07.04.2018, from <http://www.dp.dk/etiske-principper-for-nordiske-psykologer/>
- Smedler, A. & Tideman, E. (2011). *At teste børn og unge. Om testmetoder i den psykologiske undersøgelse*. Hans Reitzels Forlag. (pp. 117-140) [23 s].
- Dansk Psykologforening. (2012). Principerklæring om evidensbaseret psykologisk praksis. Retrieved 09.04.2016, from <http://www.dp.dk/retningslinjer-for-evidensbaseret-psykologisk-praksis/>
- Lovibond, P. F., & Lovibond, S. H. (1995). The structure of negative emotional states: Comparison of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS) with the Beck Depression and Anxiety Inventories. *Behaviour Research and Therapy*, 33(3), 335-343
- McCrae, R. R., Costa Jr, P. T., & Martin, T. A. (2005). The NEO-PI-3: A More Readable Revised NEO Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment*, 84(3), 261-270.

04.09. Stress og psykologisk assessment

Forelæsningen tager udgangspunkt i konkrete fakta omkring stress. Flere og flere mennesker på det danske arbejdsmarked får stress, ligesom udviklingen peger på at andre patologier som depression og angst er i stigning. Der findes mange undersøgelser og f.eks. er der i følge stressforeningen 35.000 danskere sygemeldte på grund af stress hver dag. Derudover er der 430.000 danskere (dvs. tolv procent), der ifølge Stressforeningen (2017) oplever symptomer på alvorlig stress hver dag. Ifølge Sundhedsstyrelsen (2014) er andelen med højt stressniveau større blandt kvinder (25 pct.) end blandt mænd (17,5 pct.). Efter disse fakta og tal om stress i Danmark skitseres en begribelse af hvordan vi kan forstå stress. Forelæsningen kan afsluttes med en fremstilling af hvordan psykologer typisk forebygger og håndterer stress individuelt og i fællesskabet.

Litteratur:

- Boyatzis, R. E., & Jack, A. I. (2018). The neuroscience of coaching. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 70(1), 11-27 <http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2018-09962-002.html?sr=1>
- Cohen, L. L., Blount, R. L., & Panopoulos, G. (1997). Nurse coaching and cartoon distraction: An effective and practical intervention to reduce child, parent, and nurse distress during immunizations. *Journal of Pediatric Psychology*, 22(3), 355-370 <https://academic-oup-com.zorac.aub.aau.dk/jpepsy/article/22/3/355/917453>
- Cooper, C. L., & Quick, J. C. (2003). The stress and loneliness of success. *Counselling Psychology Quarterly*, 16(1), 1-7 <https://www-tandfonline-com.zorac.aub.aau.dk/doi/abs/10.1080/0951507031000136667>
- Ebner, K., Schulte, E.-M., Soucek, R., & Kauffeld, S. (2017). Coaching as Stress-Management Intervention: The Mediating Role of Self-Efficacy in a Framework of Self-Management and Coping. *International Journal of Stress Management* <http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2017-02483-001.pdf?sr=1>

- Fried, R. R., & Irwin, J. D. (2016). Calmly coping: A Motivational Interviewing Via Co-Active Life Coaching (MI-VIA-CALC) pilot intervention for university students with perceived levels of high stress. *International Journal of Evidence Based Coaching and Mentoring*, 14(1), 16-33 <https://radar.brookes.ac.uk/radar/items/6e73b6c5-29f6-49bb-9503-dc4e3f483bbf/1/>
- Hackett, A., Palmer, S., & Farrants, J. (2007). An investigation into stress and coaching needs of staff working in the hospice service. *The Coaching Psychologist*, 3(3), 139-143
- Joseph, S. (2018). Executive derailment, coaching and posttraumatic growth: Reflections on practice guided by theory. *Coaching: An International Journal of Theory, Research and Practice*, No Pagination Specified <https://www.tandfonline-com.zorac.aub.aau.dk/doi/full/10.1080/17521882.2018.1478438>
- Karasek, R. (1990). Lower health risk with increased job control among white collar workers. *Journal of Organizational Behavior*, 11(3), 171-185 <https://onlinelibrary-wiley-com.zorac.aub.aau.dk/doi/abs/10.1002/job.4030110302>
- Krum, A. K. (2012). How can ideas from the existential approach enhance coaching for people with work-related stress? *International Journal of Evidence Based Coaching and Mentoring, SpecIssue 6*, 57-71 <https://radar.brookes.ac.uk/radar/items/60bef948-f0ef-463d-bac0-fbfa64cfe13b/1/>
- Marsac, M. L., Kohser, K. L., Winston, F. K., Kenardy, J., March, S., & Kassam-Adams, N. (2013). Using a web-based game to prevent posttraumatic stress in children following medical events: Design of a randomized controlled trial. *European Journal of Psychotraumatology*, 4 <https://www.tandfonline-com.zorac.aub.aau.dk/doi/full/10.3402/ejpt.v4i0.21311>
- McGonagle, A. K., Beatty, J. E., & Joffe, R. (2014). Coaching for workers with chronic illness: Evaluating an intervention. *Journal of Occupational Health Psychology*, 19(3), 385-398
- Minzloff, K. A. (2018). Organisational coaching: Integrating motivational interviewing and mindfulness with cognitive behavioural coaching. *Coaching: An International Journal of Theory, Research and Practice*, No Pagination Specified-No Pagination Specified <https://www.tandfonline-com.zorac.aub.aau.dk/doi/full/10.1080/17521882.2018.1478437>
- Prochaska, J. O., Evers, K. E., Castle, P. H., Johnson, J. L., Prochaska, J. M., Rula, E. Y., . . . Pope, J. E. (2012). Enhancing multiple domains of well-being by decreasing multiple health risk behaviors: A randomized clinical trial. *Population Health Management*, 15(5), 276-286 <https://www.liebertpub-com.zorac.aub.aau.dk/doi/abs/10.1089/pop.2011.0060>
- Palmer, S., Cooper, C., & Thomas, K. (2004). A model of work stress to underpin the Health & Safety Executive advice for tackling work-related stress and stress risk assessments. *Counselling at Work, Winter*, 2-5.
- Palmer, S., & Gyllensten, K. (2008). How cognitive behavioural, rational emotive behavioural or multimodal coaching could prevent mental health problems, enhance performance and reduce work related stress. *The Journal of Rational Emotive and Cognitive Behavioural Therapy*, 26,1, 38-52 <https://link-springer-com.zorac.aub.aau.dk/article/10.1007%2Fs10942-007-0069-y>
- Tabibnia, G., & Radecki, D. (2018). Resilience training that can change the brain. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 70(1), 59-88 <http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2018-09962-005.html?sr=1>
- Tausendfreund, T., Knot-Dickscheit, J., Post, W. J., Knorth, E. J., & Grietens, H. (2014). Outcomes of a coaching program for families with multiple problems in the Netherlands: A prospective study. *Children and Youth Services Review*, 46, 203-212 <https://www.sciencedirect-com.zorac.aub.aau.dk/science/article/pii/S0190740914003247?via%3Dihub>
- Theorell, T. (2016). Reward, flow and control at work IN Siegrist, Johannes (Ed) & Wahrendorf, Morten (Ed). *Work stress and health in a globalized economy: The model of effort-reward imbalance*. (pp. 315-332). Cham, Switzerland: Springer International Publishing. http://dx.doi.org.zorac.aub.aau.dk/10.1007/978-3-319-32937-6_14
- Theorell, T., & Karasek, R. A. (1996). Current issues relating to psychosocial job strain and cardiovascular disease research. *Journal of Occupational Health Psychology*, 1(1), 9-26
- Theorell, T., & Karasek, R. A. (1998). "Current issues relating to psychosocial job strain and cardiovascular disease research": Correction to Theorell and Karasek (1996). *Journal of Occupational Health Psychology*, 3(4), 367-367

Weinberg, A. (2016). The preventative impact of management coaching on psychological strain. *International Coaching Psychology Review*, 11(1), 93-105

24.09. Psykologens rolle i et rekrutteringsforløb i en rekrutteringskontekst

Workshop har fokus på psykologens rolle i en rekrutteringskontekst, hvor vi blandt andet ser nærmere på personlighedspsykologisk testning inden for rekrutteringsfaget (en anonymiseret personlighedsprofil fremlægges og holdes op mod en stilling). Endvidere vil det blive diskuteret og demonstreret hvordan man som psykolog går til dels screening og tilbagemelding både til ansættende leder og kandidaten der har taget profilen. Endelig vil der være fokus på anvendte værktøjer i assessment centre (en case anvendt til assessment center) to deltager i et "live" interview i forhold til casen. Alle observerer og to deltager i hvordan den del af en interviewproces foregår.

Litteratur:

Del Giudice, M. J., Yanovsky, B., & Finn, S. E. (2014). Personality assessment and feedback practices among executive coaches: In search of a paradigm. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 66(3), 155-172

Garman, A. N., & Lesowitz, T. (2005). Research update: Interviewing candidates for leadership roles. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 57(4), 266-273

08.10. Ansættelsessamtalen - det skjulte guld

Stikord fra dagens workshop vil være: Om jobanalysen – pas på 'oversalg'. Om ansættelsesinterviewet – og fælderne. Intervieweren - herunder kognitive og sociale bias. Hvad kan være et supplement til ansættelsesinterviewet – der præsenteres en metode. Formen for dagens workshop vil være en vekselvirkning mellem oplæg, diskussioner og træning i ansættelsesinterview.

Litteratur:

Dana, J., Dawes, R. & Peterson, N. (2013). Belief in the unstructured interview: The persistence of an illusion. *Judgment and Decision Making*, 8, 5, 512–520

Supplerende læsning: Personligheden til eksamen. Sander, Berit. The Cult of Personality Testing. Annie Murphy Paul & The Problem with Using Personality Tests for Hiring. Whitney Martin

21.11. Konsulentens arbejde med trivsel og stress

Udfordringer med det psykiske arbejdsmiljø, herunder stressproblematikker, er en vigtig opgave for mange konsulenter. Forelæsningsen vil diskutere forskellige tilgange til arbejdsmiljø og stresshåndtering og pege på konkrete metoder til at arbejde med trivsel og stress på både organisatorisk og individuelt niveau. Formålet er at introducere til konsulentens arbejde med psykisk arbejdsmiljø, både fra et teoretisk og praktisk perspektiv.

Litteratur:

Cooper, C. L. & Dewe, P. (2004): Stress – A Brief History. Oxford, UK: Blackwell Publishing. (uddrag præciseres asap).

Fakta om Arbejdsmiljø og Helbred 2016. København: Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.

Praksislæring

De studerendes træningsforløb, undervisningsforløb og praksislæring i forhold til den anvendte psykologi: Psykologiske problemstillinger, konstitution, udredning og intervention: Konsultation, assessment og samtalefærdigheder i løbet af programmets tre semestre.

Praksislæring c) Psykologisk assessment: testning, differential-diagnostik og kontaktform. Alle tirsdage er kl. 12.30-16.15. Hvad enten man som psykolog arbejder som konsulent i organisationer eller i den kliniske praksis indgår psykologisk assessment ofte. Mange nye testredskaber, herunder opdateringer og revisioner, udvikles løbende, hvilket peger på store krav til psykologens færdigheder i forhold til at vurdere om der brug for eller hvilken assessment der skal til, herunder udvælgelsen af testbatteri.

Psykologen skal vide hvordan man etablerer rammerne og strukturen for psykologisk assessment og skabe kontakt inden den praktiske testsituation. Psykologen skal træffe beslutning omkring hvilke instrumenter og metoder der anvendes til udredning. I forbindelse med mundtlig tilbagemelding, formidling af undersøgelsesresultater og feed-back som dialog skal denne finde sted indenfor rammerne af de etiske principper for nordiske psykologer:

1. Respekt for klientens rettigheder og værdighed.
2. Kompetence.
3. Ansvar.
4. Integritet

Praksislæring vil først og fremmest koncentrere sig om en fremstilling af tilgængelig viden omkring og vedrørende udvalgte og relevante test. Med viden i bagagen vil team arbejde konkret med at tilrettelægge, planlægge og gennemføre en psykologisk undersøgelse. Forløbet vil endvidere have et fokus på forforståelse og egen stil. Praksislæring finder sted blandt de 8 studerende i fire team, hvor hvert team med to studerende på skift indgår i rollen som psykolog (in spe) og klient; herudover fremstilling af læringspunkter fra psykologisk assessment, videosession og supervision af VIP aftales. Når modul c) er slut vil de studerende vide mere om hvornår der er behov for en psykologisk undersøgelse? Hvilken eller hvilket test(batteri) skal i givet fald vælges? Endelig vil de studerende have erfaringer med at planlægge og gennemføre en psykologisk undersøgelse.

Litteratur:

Del Giudice, M. J., Yanovsky, B., & Finn, S. E. (2014). Personality assessment and feedback practices among executive coaches: In search of a paradigm. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 66(3), 155-172

Winsborough, D. L., & Sambath, V. (2013). Not like us: An investigation into the personalities of New Zealand CEOs. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(2), 87-107

Antony, M. M., Bieling, P. J., Cox, B. J., Enns, M. W., & Swinson, R. P. (1998). Psychometric properties of the 42-item and 21-item versions of the Depression Anxiety Stress Scales in clinical groups and a community sample. *Psychological Assessment*, 10(2), 176-181

Ianiro, P. M., & Kauffeld, S. (2014). Take care what you bring with you: How coaches' mood and interpersonal behavior affect coaching success. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 66(3), 231-257

McCrae, R. R., & Costa Jr, P. T. (1997). Personality trait structure as a human universal. *American Psychologist*, 52(5), 509-516

Samt litteraturen ovenfor under workshop c).

Samt evt. ad hoc workshop (f.eks. nævnt nedenfor med deltagelse på London konferencen)

11.10-12.10 International conference i London og 06.12 Juleafslutning: Holdet deltager i årets internationale konference to dage i London med fremlæggelse af paper, workshop og networking med psykologer fra Europa og beyond. Til december den 6. om eftermiddagen fremlægger vi resultater, evaluerer og ser tilbage på læringspunkterne fra semestret og kaster et blik frem til udfordringerne på 8. semester

Samlet pensumliste:

Antony, M. M., Bieling, P. J., Cox, B. J., Enns, M. W., & Swinson, R. P. (1998). Psychometric properties of the 42-item and 21-item versions of the Depression Anxiety Stress Scales in clinical groups and a community sample. *Psychological Assessment*, 10(2), 176-181

Arnold, K. (2014). Behind the mirror: Reflective listening and its Tain in the work of Carl Rogers. *The Humanistic Psychologist*, 42(4), 354-369

Bachkirova, T. (2009). Cognitive-developmental approach to coaching: an interview with Robert Kegan. *Coaching: An International Journal of Theory, Research and Practice*, 2(1), 10-22.

Bachkirova, T. (2016). The self of the coach: Conceptualization, issues and opportunities for practitioners. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(2), 143-156.

- Beck, U. C. & Heinskou, T. (2004). *Ledelse og mentalisering*. IN Psykodynamisk Organisationspsykologi, Bd. II, København: Hans Reitzels forlag (kopi udleveres)
- Boyatzis, R. E., & Jack, A. I. (2018). The neuroscience of coaching. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 70(1), 11-27 <http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2018-09962-002.html?sr=1>
- Christensen, S. & Jensen, P. E. D. (2008). *Kontrol i det stille*. Gylling: Forlaget Samfundslitteratur. (Kap. 1-8)
- Cohen, L. L., Blount, R. L., & Panopoulos, G. (1997). Nurse coaching and cartoon distraction: An effective and practical intervention to reduce child, parent, and nurse distress during immunizations. *Journal of Pediatric Psychology*, 22(3), 355-370 <https://academic-oup-com.zorac.aub.aau.dk/jpepsy/article/22/3/355/917453>
- Cooper, C. L. & Dewe, P. (2004): *Stress – A Brief History*. Oxford, UK: Blackwell Publishing. (uddrag præciseres asap).
- Cooper, C. L., & Quick, J. C. (2003). The stress and loneliness of success. *Counselling Psychology Quarterly*, 16(1), 1-7 <https://www.tandfonline-com.zorac.aub.aau.dk/doi/abs/10.1080/0951507031000136667>
- Cooper, S. E., Nieberding, A. O., & Wanek, R. A. (2013). Successfully restructuring an executive leadership team: A case study in change management. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(2), 164-175 [11 sider]
- Dana, J., Dawes, R. & Peterson, N. (2013). Belief in the unstructured interview: The persistence of an illusion. *Judgment and Decision Making*, 8, 5, 512–520
- Dansk Psykologforening. (2012). Principerklæring om evidensbaseret psykologisk praksis. Retrieved 09.04.2016, from <http://www.dp.dk/retningslinjer-for-evidensbaseret-psykologisk-praksis/>
- Del Giudice, M. J., Yanovsky, B., & Finn, S. E. (2014). Personality assessment and feedback practices among executive coaches: In search of a paradigm. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 66(3), 155-172
- Dias, G., Palmer, S., & Nardi, A. E. (2017). Integrating Positive Psychology and the Solution-Focused Approach with Cognitive-Behavioural Coaching: the Integrative Cognitive-Behavioural Coaching Model. *European Journal of Applied Positive Psychology*, 1, 3, 1-8.
- Ebner, K., Schulte, E.-M., Soucek, R., & Kauffeld, S. (2017). Coaching as Stress-Management Intervention: The Mediating Role of Self-Efficacy in a Framework of Self-Management and Coping. *International Journal of Stress Management* <http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2017-02483-001.pdf?sr=1>
- Erwin, D. G., & Garman, A. N. (2010). Resistance to organizational change: Linking research and practice. *Leadership & Organization Development Journal*, 31(1), 39-56
- Fakta om Arbejdsmiljø og Helbred 2016. København: Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.
- Fried, R. R., & Irwin, J. D. (2016). Calmly coping: A Motivational Interviewing Via Co-Active Life Coaching (MI-VIA-CALC) pilot intervention for university students with perceived levels of high stress. *International Journal of Evidence Based Coaching and Mentoring*, 14(1), 16-33 <https://radar.brookes.ac.uk/radar/items/6e73b6c5-29f6-49bb-9503-dc4e3f483bbf/1/>
- Garman, A. N., & Canar, W. J. (2013). Consulting psychology in the health sector: A reflection on the last and next decades. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(4), 309-313
- Garman, A. N., & Lesowitz, T. (2005). Research update: Interviewing candidates for leadership roles. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 57(4), 266-273
- Geertz, C. (1993). *The Interpretations of Cultures*. Fontana Press: New York, USA (pp. 3-30) [27 s.]
- Gergen, K. J. (1995). Relational theory and the discourses of power. In: Hosking, D.M., K.J. Gergen, & H.P. Dachler, *Management and Organization: Relational alternatives to individualism*, Aldershot: Avebury. S. 29-49 [20 s.]
- Green, L. S., Oades, L. G., & Grant, A. M. (2006). Cognitive-behavioral, solution-focused life coaching: Enhancing goal striving, well-being, and hope. *The Journal of Positive Psychology*, 1(3), 142-149. https://www.researchgate.net/publication/241436204_Cognitive-behavioral_solution-focused_life_coaching_Enhancing_goal_striving_well-being_and_hope

- Hackett, A., Palmer, S., & Farrants, J. (2007). An investigation into stress and coaching needs of staff working in the hospice service. *The Coaching Psychologist*, 3(3), 139-143.
- Haslebo, G. & Nielsen, S. (red.) (2005): *Erhvervspsykologi i praksis – metoder til fælles bevægelse*. (pp. xx-yy) København: Dansk Psykologisk Forlag. (uddrag præciseres asap og udleveres)
- Haslebo, G. (2004). *Relationer i organisationer - en verden til forskel* (pp. 29-43). København: Dansk Psykologisk Forlag. [PS Resten af bogen er pensum på 8. semester].
- Hill, C. E., Anderson, T., Kline, K., McClintock, A., Cranston, S., McCarrick, S. & Gregor, M. (2016). Helping skills training for undergraduate students: Who should we select and train? *The Counseling Psychologist*, 44(1), 50-77
- Hougaard, E. (2008). Evidenskravet i psykoterapi: Kan der tilvejebringes metodologisk stringent evidens for psykoterapiens virkning? *Psyke & Logos*, 29, 100-125.
- Ianiro, P. M., & Kauffeld, S. (2014). Take care what you bring with you: How coaches' mood and interpersonal behavior affect coaching success. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 66(3), 231-257
- Ibarra, H. (2015). *Working identity: unconventional strategies for reinventing your career*. Boston: Harvard Business School Press. (pp. 1-19)
- Jabri, M. (2012). *Managing Organizational Change. Process, Social Construction and Dialogue*. Palgrave Macmillan. Kapitel 11: Communicating Change S. 237-260 samt Kapitel 12: Making Sense of Organizational Identity, S. 261-284 [46 s.]
- Jacobsen, C. H. & Mortensen, K.V. (2017). *Supervision af psykoterapi og andet behandlingsarbejde. Almen og psykodynamisk supervisionsteori*. København: Hans Reitzels Forlag. (p. 137-145 (første sider i kapitel 5: Vurdering og godkendelse af faglige kompetencer)).
- Jacobsen, C. H., Nielsen, J. & Orlinsky, D.E. (2012). Danish psychologists as psychotherapists: professional, demographic and personal characteristics, and change in theoretical orientations. *Nordic Psychology*, 64, 168-181. Her er et link til artiklen, hvor artiklen kan downloades fra med rettelser, så den fremstår korrekt (vi opdagede for sent at sætte-nissen havde spillet os et puds): <http://claushaugaard.dk/Public/Jacobsen%20Nielsen%20Orlinsky%202012%20Danish%20Psychotherapists.pdf>
- Karasek, R. (1990). Lower health risk with increased job control among white collar workers. *Journal of Organizational Behavior*, 11(3), 171-185 <https://onlinelibrary-wiley-com.zorac.aub.aau.dk/doi/abs/10.1002/job.4030110302>
- Kauffman, C. (2009). What Can Coaches Do for You? *Harvard Business Review*, 1, 1-7.
- Krum, A. K. (2012). How can ideas from the existential approach enhance coaching for people with work-related stress? *International Journal of Evidence Based Coaching and Mentoring, SpecIssue 6*, 57-71 <https://radar.brookes.ac.uk/radar/items/60bef948-f0ef-463d-bac0-fbfa64cfe13b/1/>
- Lencioni, P. (2007). *The five dysfunctions of a team. A leadership fable*. US: Jossey-Bass (pp. 185-195)
- Lencioni, P. (2015). *The truth about Employee Engagement. A fable about addressing the three root causes of job misery*. New York: Barnes and Noble (pp. 217-253)
- Linger, R. A. (2016). *A qualitative study of a mindfulness-based coaching intervention for perception shifts and emotional regulation around workplace stressors and quality of worklife*. (76), ProQuest Information & Learning, US.
- Lovibond, P. F., & Lovibond, S. H. (1995). The structure of negative emotional states: Comparison of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS) with the Beck Depression and Anxiety Inventories. *Behaviour Research and Therapy*, 33(3), 335-343
- Marsac, M. L., Kohser, K. L., Winston, F. K., Kenardy, J., March, S., & Kassam-Adams, N. (2013). Using a web-based game to prevent posttraumatic stress in children following medical events: Design of a randomized controlled trial. *European Journal of Psychotraumatology*, 4 <https://www.tandfonline-com.zorac.aub.aau.dk/doi/full/10.3402/ejpt.v4i0.21311>
- McCrae, R. R., & Costa Jr, P. T. (1997). Personality trait structure as a human universal. *American Psychologist*, 52(5), 509-516
- McCrae, R. R., Costa Jr, P. T., & Martin, T. A. (2005). The NEO-PI-3: A More Readable Revised NEO Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment*, 84(3), 261-270.

- McGonagle, A. K., Beatty, J. E., & Joffe, R. (2014). Coaching for workers with chronic illness: Evaluating an intervention. *Journal of Occupational Health Psychology, 19*(3), 385-398
- Miller, K. (2012). *Organizational Communication; approaches and processes*. Wadsworth, Canada. International edition. Chapter 5: Cultural Approaches. (pp. 79-96) [17 s.]
- Mintzberg, H. (2010): *Mintzberg om ledelse*. København: L&R Business. (udrag udleveres)
- Morgan, G. (1997/2006). *Images of organization (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc. (udrag udl)
- Morgan, S., & Dennehy, R. F. (1997). The power of organizational storytelling: A management development perspective. *Journal of Management Development, 16*(7), 494-501 [7 sider]
- Møller, M. (2000). Den diagnostiske samtale og emotionel kontakt. *Agrippa, 20*, 154-166
- Overfield, D. V. (2016). A comprehensive and integrated framework for developing leadership teams. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research, 68*(1), 1-20 [20 sider]
- Palmer, S. & Gyllensten, K. (2008). How cognitive behavioural, rational emotive behavioural or multimodal coaching could prevent mental health problems, enhance performance and reduce work related stress. *The Journal of Rational Emotive and Cognitive Behavioural Therapy, 26*, 1, 38-52 <https://link-springer-com.zorac.aub.aau.dk/article/10.1007%2Fs10942-007-0069-y>
- Palmer, S. (2008). The PRACTICE model of coaching: towards a solution-focused approach. *Coaching Psychology International, 1*, 1, 4-8.
- Palmer, S. (2013). Resilience Enhancing Imagery: A cognitive behavioural technique which includes Resilience Undermining Thinking and Resilience Enhancing Thinking. *Coaching Psychologist, 9*(1), 48-50.
- Palmer, S. (2015). Can eco-psychology research inform coaching and positive psychology practice? *Coaching Psychology International, 8*, 1, 11-15.
- Palmer, S., Cooper, C., & Thomas, K. (2004). A model of work stress to underpin the Health & Safety Executive advice for tackling work-related stress and stress risk assessments. *Counselling at Work, Winter*, 2-5.
- Palmer, S., & Gyllensten, K. (2008). How cognitive behavioural, rational emotive behavioural or multimodal coaching could prevent mental health problems, enhance performance and reduce work related stress. *The Journal of Rational Emotive and Cognitive Behavioural Therapy, 26*, 1, 38-52 <https://link-springer-com.zorac.aub.aau.dk/article/10.1007%2Fs10942-007-0069-y>
- Panchal, S., Palmer, S., O'Riordan, S., & Kelly, A. (2017). Stress and wellbeing: A lifestage model. *International Journal of Stress Prevention and Wellbeing, 1*, 5, 1-3.
- Prochaska, J. O., Evers, K. E., Castle, P. H., Johnson, J. L., Prochaska, J. M., Rula, E. Y., . . . Pope, J. E. (2012). Enhancing multiple domains of well-being by decreasing multiple health risk behaviors: A randomized clinical trial. *Population Health Management, 15*(5), 276-286 <https://www.liebertpub-com.zorac.aub.aau.dk/doi/abs/10.1089/pop.2011.0060>
- Psykologforeningen. (2010). Ethiske principper for nordiske psykologer. Retrieved 07.04.2018, from <http://www.dp.dk/etiske-principper-for-nordiske-psykologer/>
- Rooke, D., & Torbert, W. R. (2005). Transformations of Leadership. *Harvard Business Review, 67*-76.
- Schack, M. C. & Van Essen, (2014). *Building Organisational Resilience - a fit for purpose approach*. London: SPE
- Schein, E. H. (1990). Organizational Culture. *American Psychologist*, February, 109–119 [10 s.]
- Schein, E. H. (2003). Five traps for consulting psychologists: or, How I learned to take culture seriously. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research, 55*(2), 75-83
- Smedler, A. & Tideman, E. (2011). *At teste børn og unge. Om testmetoder i den psykologiske undersøgelse*. Hans Reitzels Forlag. (pp. 117-140) [23 s.]
- Sonne, M. (2017). Integrativ Gestalt Praksis – IGP En ramme for forståelse af forholdet mellem terapi og coaching. *Danish Journal of Coaching Psychology, 6*(1), 7-16 [9 sider]
- Spaten, O. M. (2013). Coachingspsykologi i Danmark - forskning, teori og praksis. *Psyke & Logos, 34*(2), 421-442
- Spaten, O.M., Imer, A. & Palmer, S. (2012). From PRACTICE to PRAKSIS – models in Danish coaching psychology. *Coaching Psychology International, 5*, 1, 7-12.
- Svava Lind, J. (1990). Energiprocesser i personlig ledelse. *Ledelse og erhvervsøkonomi, 3*, 103-107 [4 s.]

Tabibnia, G., & Radecki, D. (2018). Resilience training that can change the brain. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 70(1), 59-88 <http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2018-09962-005.html?sr=1>

Tausendfreund, T., Knot-Dickscheit, J., Post, W. J., Knorth, E. J., & Grietens, H. (2014). Outcomes of a coaching program for families with multiple problems in the Netherlands: A prospective study. *Children and Youth Services Review*, 46, 203-212 <https://www.sciencedirect.com.zorac.aub.aau.dk/science/article/pii/S0190740914003247?via%3Dihub>

Theorell, T. (2016). Reward, flow and control at work IN Siegrist, Johannes (Ed) & Wahrendorf, Morten (Ed). *Work stress and health in a globalized economy: The model of effort-reward imbalance*. (pp. 315-332). Cham, Switzerland: Springer International Publishing.
http://dx.doi.org.zorac.aub.aau.dk/10.1007/978-3-319-32937-6_14

Theorell, T., & Karasek, R. A. (1996). Current issues relating to psychosocial job strain and cardiovascular disease research. *Journal of Occupational Health Psychology*, 1(1), 9-26

Theorell, T., & Karasek, R. A. (1998). "Current issues relating to psychosocial job strain and cardiovascular disease research": Correction to Theorell and Karasek (1996). *Journal of Occupational Health Psychology*, 3(4), 367-367

Townley, B. (1993). Power/Knowledge, and Its Relevance for Human Resource Management. *The Academy of Management Review*, 18, 3, 518-545 [24 s.].

Tuckmann, B. (1965). Developmental sequence in small groups. *Psychological Bulletin*, 63(6), 384-399 [15

Vries, Kets de & Engellau, (2010). A clinical approach to the dynamics of leadership and executive transformation in Nokia and Khurana. *Handbook of leadership theory and practice*. Boston: Harvard Business Press. (pp. 183-222)

Weinberg, A. (2016). The preventative impact of management coaching on psychological strain. *International Coaching Psychology Review*, 11(1), 93-105

Winsborough, D. L., & Sambath, V. (2013). Not like us: An investigation into the personalities of New Zealand CEOs. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(2), 87-107

Winsborough, D., & Chamorro-Premuzic, T. (2013). Consulting psychology in the digital era: Current trends and future directions. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(4), 319-324

Supplerende læsning: Personligheden til eksamen. Sander, Berit. The Cult of Personality Testing. Annie Murphy Paul & The Problem with Using Personality Tests for Hiring. Whitney Martin

Samlet litteraturliste: Ca. 1088 sider

Eksamen:

En intern mundtlig prøve i Videregående anvendt psykologi I (VAP I). Den studerende afprøves i det valgte kursus. Prøven er en synopsis prøve. En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opidser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den/de studerende et oplæg i maksimalt en tredjedel af den samlede eksaminationstid. Den efterfølgende diskussion tager udgangspunkt i det skriftlige arbejde. Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis. Synopsis udarbejdes i relation til pensum, og problemstillingen godkendes af den kursusansvarlige lærer.

Pensumramme: 1000 sider obligatorisk litteratur inden for den valgte disciplin.

Synopsis med sidetal: 1-3 sider og normeret prøvetid på 30 minutter.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen.

Eksaminator og censor:

Ole Michael Spaten og Lillith Olesen Løkken, Mads Lindholm.

C4U Clinic Counseling Consultation Coaching (SAP 5 ECTS) CCCC Program

Modultitel: <i>Supplerende Anvendt Psykologi 5 ECTS</i> <i>Ad Modum C4U Clinic Counseling Consultation Coaching (CCCC)</i>
Stadskode: HEA770002D
Placering: 7. semester
Modulansvarlig: <i>Ole Michael Spaten (oms@hum.aau.dk),</i>
Undervisere: <i>Ole Michael Spaten</i> <i>Stephen Palmer</i> <i>Mads Lindholm</i> <i>Tatiana Bachkirova</i> <i>Claus Haugaard</i> <i>Ulla Beck</i>
Type og sprog: Undervisningen er på dansk og engelsk, litteraturen fortrinsvis på engelsk
Mål <i>Den studerende skal gennem modulet opnå:</i>
Viden om <ul style="list-style-type: none">
▪ og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området
▪ og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen
▪ og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier
Færdigheder i <ul style="list-style-type: none">
▪ at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
▪ at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis
Kompetencer til <ul style="list-style-type: none">
▪ selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området
Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre: <i>Semestret bygger oven på den tilegnede viden, færdigheder og kompetencer på de foregående semestre og kan begyndes efter bestået Bachelor i psykologi. Modulet vælges af psykologistuderende på 7. semester, som ikke er optaget på CCCC-programmet, men har valgt C4U CCCC udgaven af SAP.</i>

Omfang og forventet arbejdsindsats:

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på nedenstående måde:

Modulet består af syv workshop og forelæsninger, der tilsammen rummer kursets pensum på 500 sider. Neden for en oversigt over forelæsninger, seminar og workshop aktiviteterne:

Multiplicity of the Self: Problem or opportunity in the helping professions?	Tatiana Bachkirova	1
Mentalisering, som udgangspunkt for organisationspsykologisk intervention: Udvikling af system, gruppe og individ gennem relationsarbejde	Ulla Beck	1
Preventing Stress and burnout in the coaching, counselling and helping professions through developing resilience	Stephen Palmer	1
Den psykoterapeutiske profession i Danmark – og lidt om supervision, egenerapi og arbejdet med sig selv	Claus Haugaard	1
CBC and its application to goal achievement, enhanced performance and stress management	Stephen Palmer	8
CBC and its application to goal achievement, enhanced performance and stress management	Stephen Palmer	4
Konsulentens arbejde med trivsel og stress	Mads Lindholm	4
Læsning, erfar, gruppesessioner samt arbejde i team m.v.		111
Eksamen		4
I alt		135

Modulaktiviteter:

Modulet består af forelæsninger og workshop, der præsenterer teori og praksis i forhold til konsultationspsykologi, psykoterapi, coaching-psykologi og klinisk psykologi. Neden for en oversigt over kursets syv forelæsninger og workshop aktiviteterne:

14-sep	9	1	Multiplicity of the Self: Problem or opportunity in the helping professions?	Tatiana Bachkirova
14-sep	11	1	Mentalisering, som udgangspunkt for organisationspsykologisk intervention: Udvikling af system, gruppe og individ gennem relationsarbejde	Ulla Beck
14-sep	13	1	Preventing Stress and burnout in the coaching, counselling and helping professions through developing resilience	Stephen Palmer
14-sep	14.30	1	Den psykoterapeutiske profession i Danmark – og lidt om supervision, egenerapi og arbejdet med sig selv	Claus Haugaard
19-sep	8.15-16.15	8	CBC and its application to goal achievement, enhanced performance and stress management	Stephen Palmer
20-sep	8.15-12.00	4	CBC and its application to goal achievement, enhanced performance and stress management	Stephen Palmer
21-nov	10.15-14.30	4	Konsulentens arbejde med trivsel og stress	Mads Lindholm

14.09. Mentalisering, som udgangspunkt for organisationspsykologisk intervention: Udvikling af system, gruppe og individ gennem relationsarbejde”.

Det går ikke længere *kun* at have ”mig selv” (selv forstået som det handlende jeg) i fokus for udviklingsstrategier. Hverken i privatlivet eller i arbejdslivet. Fællesskaber, som længe har været under afvikling – villet eller ikke villet – er nødvendige for holdbar udvikling. Selvet er i konstant interaktion med andres selv. Muligheder og begrænsninger hænger nøje sammen med mentaliseringskapaciteten i det system man befinder sig i.

Forelæsningen vil fokusere på de muligheder, der kommer af at kombinere psykoanalytisk systemteori og mentalisering.

Litteratur:

Beck, U. C. & Heinskou, T. (2004). *Ledelse og mentalisering*. IN Psykodynamisk Organisationspsykologi, Bd. II, København: Hans Reitzels forlag (kopi udleveres)

14.09.2018 Multiplicity of the Self: problem or opportunity in the helping professions?

We all have limitations in terms of understanding the world and ourselves. For example, some time ago we used to believe that the earth was at the centre of the universe and to shift this view was challenging. Gradually though, we become increasingly aware that many things are not as they seem, and we learn to deal with this. One such belief is our understanding of the nature of self. We still are attached to some views that can be usefully challenged in ways that would make a difference when working in the helping professions. In this talk we will explore some contemporary insights on the self that provide more

interesting explanation of the issues that we regularly face in coaching. We will discuss how to make an adjustment to the perspective

Litteratur:

Bachkirova, T. (2016). The self of the coach: Conceptualization, issues and opportunities for practitioners. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(2), 143-156.

De Haan, E., Grant, A. M., Burger, Y., & Eriksson, P.O. (2016). A large scale study of executive and workplace coaching: The relative contributions of relationship, personality match, and self-efficacy. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(3), 189-207.

Gessnitzer, S. & Kauffeld, S. (2015). The Working Alliance in Coaching: Why behaviour is the key to success. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 51(2), 177-197.

Grant, A. M. (2014). Autonomy support, relationship satisfaction and goal focus in the coach-coachee relationship: which best predicts coaching success? *Coaching: An International Journal of Theory, Research and Practice*, 7(1), 18-38.

Ianiro, P. M. & Kauffeld, S. (2014). Take care what you bring with you: How coaches' mood and interpersonal behaviour affect coaching success. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 66(3), 231-257.

14.09.2018 Preventing Stress and burnout in the coaching, counselling and helping professions through developing resilience

Stress and burnout do not contribute to good health and wellbeing. Yet, in the helping professions, often stress is tolerated and not tackled. In this keynote, stress and burnout it will be explored with a particular focus on the signs to look out for in our colleagues, clients, coachees and ourselves. The links between stress and burnout will be highlighted. We will consider how to prevent stress and burnout through using models of stress, resilience and wellbeing that can be used to inform our coaching and counselling practice, not only for others including clients, but also for our ourselves. A range of techniques and interventions will be covered taken from the cognitive behavioural approach, ecopsychology and positive psychology.

Litteratur:

Dias, G., Palmer, S., & Nardi, A. E. (2017). Integrating Positive Psychology and the Solution-Focused Approach with Cognitive-Behavioural Coaching: the Integrative Cognitive-Behavioural Coaching Model. *European Journal of Applied Positive Psychology*, 1, 3, 1-8.

Palmer, S. (2015). Can ecopsychology research inform coaching and positive psychology practice? *Coaching Psychology International*, 8, 1, 11-15.

Palmer, S. & Gyllensten, K. (2008). How cognitive behavioural, rational emotive behavioural or multimodal coaching could prevent mental health problems, enhance performance and reduce work related stress. *The Journal of Rational Emotive and Cognitive Behavioural Therapy*, 26, 1, 38-52.

Palmer, S., Cooper, C., & Thomas, K. (2004). A model of work stress to underpin the Health & Safety Executive advice for tackling work-related stress and stress risk assessments. *Counselling at Work*, Winter, 2-5.

Panchal, S., Palmer, S., O'Riordan, S., & Kelly, A. (2017). Stress and wellbeing: A lifestage model. *International Journal of Stress Prevention and Wellbeing*, 1, 5, 1-3.

14.09. Den psykoterapeutiske profession i Danmark - Demografi, uddannelse og supervision, samt betydning af terapeutens person.

Oplægget skitserer den psykoterapeutiske profession i Danmark og ser bl.a. på, hvem de danske psykoterapeuter er, psykoterapiens økonomiske rammeforhold, samt uddannelse til og godkendelse af psykoterapeuter. Herefter drøftes betydningen af supervision og egenerapi i uddannelsen af psykoterapeuter, og disse to interventioner sammenlignes. Endelig gøres der nogle betragtninger over psykoterapeutens person og selv, idet der knyttes nogle kommentarer til paradigmet om evidensbaseret psykoterapi og debatten om de mest virksomme psykoterapiformer.

Litteratur:

Jacobsen, C. H. & Mortensen, K.V. (2017). *Supervision af psykoterapi og andet behandlingsarbejde. Almen og psykodynamisk supervisionsteori*. København: Hans Reitzels Forlag. (s. 137-145 -de første sider i kapitel 5: Vurdering og godkendelse af faglige kompetencer.)

Jacobsen, C. H., Nielsen, J. & Orlinsky, D.E. (2012). Danish psychologists as psychotherapists: professional, demographic and personal characteristics, and change in theoretical orientations. *Nordic Psychology*, 64, 168-181. Her er et link til artiklen, hvor artiklen kan downloades fra med rettelse, så den fremstår korrekt (vi opdagede for sent at sætte-nissen havde spillet os et puds):

<http://claushaugaard.dk/Public/Jacobsen%20Nielsen%20Orlinsky%202012%20Danish%20Psychotherapists.pdf>

19.09 - 20.09 Integrative CBC and its application to goal achievement, enhanced performance and stress management

Formålet med denne workshop er at blive “knowledgeable about integrative cognitive-behavioural coaching and its application to goal achievement, enhancing performance overcoming procrastination and managing stress. Key objectives of this programme are for participants to:

Gain knowledge of the theory and practice of integrative cognitive behavioural coaching

To understand a simple cognitive/imaginal model of stress and performance

Understand the Dual systems framework

Undertake a rapid cognitive behavioural case conceptualisation

Use inference chaining to assess activating events

Gain knowledge of PRACTICE, ABCDEF and SPACE cognitive-behavioural coaching models

Undertake an assessment for psychological blocks

Become knowledgeable of the cognitive pyramid, automatic thoughts, intermediate and core beliefs

Understand procrastination and perfectionism from a cognitive-behavioural perspective

Practise a range of cognitive behavioural coaching skills and techniques to enhance performance and manage stress

Become knowledgeable of the research for solution focused cognitive behavioural coaching. This skills based workshop provides an overview to the theory and practice of integrative cognitive behavioural coaching and includes a range of cognitive and imaginal techniques.

Litteratur:

Green, L. S., Oades, L. G., & Grant, A. M. (2006). Cognitive-behavioral, solution-focused life coaching: Enhancing goal striving, well-being, and hope. *The Journal of Positive Psychology*, 1(3), 142-149. https://www.researchgate.net/publication/241436204_Cognitive-behavioral_solution-focused_life_coaching_Enhancing_goal_striving_well-being_and_hope

Palmer, S. (2008). The PRACTICE model of coaching: towards a solution-focused approach. *Coaching Psychology International*, 1, 1, 4-8.

Palmer, S., & Gyllensten, K. (2008). How cognitive behavioural, rational emotive behavioural or multimodal coaching could prevent mental health problems, enhance performance and reduce work related stress. *The Journal of Rational Emotive and Cognitive Behavioural Therapy*, 26,1, 38-52.

Spaten, O.M., Imer, A. and Palmer, S. (2012). From PRACTICE to PRAKSIS – models in Danish coaching psychology. *Coaching Psychology International*, 5, 1, 7-12.

21.11. Konsulentens arbejde med trivsel og stress

Udfordringer med det psykiske arbejdsmiljø, herunder stressproblematikker, er en vigtig opgave for mange konsulenter. Forelæsningsen vil diskutere forskellige tilgange til arbejdsmiljø og stresshåndtering og pege på konkrete metoder til at arbejde med trivsel og stress på både organisatorisk og individuelt niveau. Formålet er at introducere konsulentens arbejde med psykisk arbejdsmiljø fra et teoretisk og praktisk perspektiv.

Litteratur:

Cooper, C. L. & Dewe, P. (2004): Stress – A Brief History. Oxford, UK: Blackwell Publishing.
Fakta om Arbejdsmiljø og Helbred 2016. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.

Samlet litteraturliste:

- Antony, M. M., Bieling, P. J., Cox, B. J., Enns, M. W., & Swinson, R. P. (1998). Psychometric properties of the 42-item and 21-item versions of the Depression Anxiety Stress Scales in clinical groups and a community sample. *Psychological Assessment*, 10(2), 176-181
- Arnold, K. (2014). Behind the mirror: Reflective listening and its Tain in the work of Carl Rogers. *The Humanistic Psychologist*, 42(4), 354-369
- Bachkirova, T. (2016). The self of the coach: Conceptualization, issues and opportunities for practitioners. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(2), 143-156.
- Beck, U. C. & Heinskou, T. (2004). *Ledelse og mentalisering*. IN Psykodynamisk Organisationspsykologi, Bd. II, København: Hans Reitzels forlag (kopi udleveres)
- De Haan, E., Grant, A. M., Burger, Y., & Eriksson, P.O. (2016). A large scale study of executive and workplace coaching: The relative contributions of relationship, personality match, and self-efficacy. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(3), 189-207.
- Dias, G., Palmer, S., & Nardi, A. E. (2017). Integrating Positive Psychology and the Solution-Focused Approach with Cognitive-Behavioural Coaching: the Integrative Cognitive-Behavioural Coaching Model. *European Journal of Applied Positive Psychology*, 1, 3, 1-8.
- Gessnitzer, S. & Kauffeld, S. (2015). The Working Alliance in Coaching: Why behaviour is the key to success. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 51(2), 177-197.
- Grant, A. M. (2014). Autonomy support, relationship satisfaction and goal focus in the coach-coachee relationship: which best predicts coaching success? *Coaching: An International Journal of Theory, Research and Practice*, 7(1), 18-38.
- Ianiro, P. M. & Kauffeld, S. (2014). Take care what you bring with you: How coaches' mood and interpersonal behaviour affect coaching success. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 66(3), 231-257.
- Jacobsen, C. H. & Mortensen, K.V. (2017). *Supervision af psykoterapi og andet behandlingsarbejde. Almen og psykodynamisk supervisionsteori*. København: Hans Reitzels Forlag. (s. 137-145 -de første sider i kapitel 5: Vurdering og godkendelse af faglige kompetencer.)
- Jacobsen, C. H., Nielsen, J. & Orlinsky, D.E. (2012). Danish psychologists as psychotherapists: professional, demographic and personal characteristics, and change in theoretical orientations. *Nordic Psychology*, 64, 168-181. Her er et link til artiklen, hvor artiklen kan downloades fra med rettelse, så den fremstår korrekt (vi opdagede for sent at sætte-nissen havde spillet os et puds):
<http://claushaugaard.dk/Public/Jacobsen%20Nielsen%20Orlinsky%202012%20Danish%20Psychotherapists.pdf>
- Green, L. S., Oades, L. G., & Grant, A. M. (2006). Cognitive-behavioral, solution-focused life coaching: Enhancing goal striving, well-being, and hope. *The Journal of Positive Psychology*, 1(3), 142-149. https://www.researchgate.net/publication/241436204_Cognitive-behavioral_solution-focused_life_coaching_Enhancing_goal_striving_well-being_and_hope
- Palmer, S. (2008). The PRACTICE model of coaching: towards a solution-focused approach. *Coaching Psychology International*, 1, 1, 4-8.
- Palmer, S., & Gyllensten, K. (2008). How cognitive behavioural, rational emotive behavioural or multimodal coaching could prevent mental health problems, enhance performance and reduce work related stress. *The Journal of Rational Emotive and Cognitive Behavioural Therapy*, 26,1, 38-52.
- Palmer, S. (2015). Can ecopsychology research inform coaching and positive psychology practice? *Coaching Psychology International*, 8, 1, 11-15.
- Palmer, S. & Gyllensten, K. (2008). How cognitive behavioural, rational emotive behavioural or multimodal coaching could prevent mental health problems, enhance performance and reduce work related stress. *The Journal of Rational Emotive and Cognitive Behavioural Therapy*, 26, 1, 38-52.

Palmer, S., Cooper, C., & Thomas, K. (2004). A model of work stress to underpin the Health & Safety Executive advice for tackling work-related stress and stress risk assessments. *Counselling at Work*, Winter, 2-5.

Panchal, S., Palmer, S., O'Riordan, S., & Kelly, A. (2017). Stress and wellbeing: A lifestage model. *International Journal of Stress Prevention and Wellbeing*, 1, 5, 1-3.

Spaten, O.M., Imer, A. and Palmer, S. (2012). From PRACTICE to PRAKSIS – models in Danish coaching psychology. *Coaching Psychology International*, 5, 1, 7-12.

Ca. 533 sider

Eksamen:

Prøveform: 4-timers stedprøve.

Prøven kan afløses ved tilfredsstillende, aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer tilstedeværelse i mindst 75 pct. af kursets timer samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset.

Cultural Psychology and Social Practice (VAP 10 ECTS) CP program**Placering:** 7. semester**Stadskode:** HEA770001F**Modulansvarlig:** Carolin Demuth (cdemuth@hum.aau.dk) and Brady Wagoner (wagoner@hum.aau.dk)**Undervisere:**BW = Brady Wagoner (wagoner@hum.aau.dk)CD = Carolin Demuth (cdemuth@hum.aau.dk)CW = Charlotte Wegener (cw@hum.aau.dk)IB = Ignacio Brescó (ignacio@hum.aau.dk)JV = Jaan Valsiner (jvalsiner@hum.aau.dk)LT = Luca Tateo (luca@hum.aau.dk)LTP = Lene Tanggaard Pedersen (lenet@hum.aau.dk)NK = Nikita Kharlamov (nikita@hum.aau.dk)NM = Noomi Matthiesen (noomi@hum.aau.dk)PC = Paula Cavada (pcavadah@hum.aau.dk)PR = Pirkko Raudaskoski (pirkko@hum.aau.dk)**Type og sprog:** English**Mål:***Den studerende skal gennem modulet opnå:***Viden om**

- og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området

- og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen
- og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier
- og forståelse af egne faglige kvalifikationer ift problemfelter i området

Færdigheder i

- at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
- at kunne anvende relevante metoder og redskaber til undersøgelse
- at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis

Kompetencer til

- selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området
- at forbinde disciplinens anvendte psykologiske problemstillinger med almenpsykologiske teorier

at skabe et overblik over egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for disciplinen med henblik på videre faglig kvalificering

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

Semestret bygger oven på den tilegnede viden, færdigheder og kompetencer på de foregående semestre og kan begyndes efter bestået Bachelor i psykologi.

Omfang og forventning: 10 ECTS equals 270 hours of work, and these are expected to be distributed as follows:

Activity	Hours
<i>Forelæsninger</i>	53
<i>Workshops</i>	14
<i>Seminars</i>	
<i>Reading and preparation, including practical tasks</i>	193,5
<i>Supervision</i>	
<i>Exam (synopsis)</i>	9,5

Deltagere: 7th semester students of the CP professionsprogram

Modalaktiviteter:

The module offers an introduction to some of the basic themes, theories, concepts and methods used by cultural psychologists. Some topics covered from a cultural perspective will be urban environments, migration, creativity, collective memory, education, diagnoses, as well as more meta-theoretical issues, such as models of causality and the history of psychology. The course aims to offer the requisite theoretical and methodological tools for students to bring into their research projects and internships in later semesters.

The module comprises courses and exercises within the following areas:

- Intensive ways of observing everyday life situations
- Basic methodological training in the use of modern methods of qualitative and quantitative kinds
- Ways of entering into the field of research and social practices as a cultural psychologist
- Analytic skills in understanding contemporary sign complexes in mass media and personal communicative messages

Location: All classes will take place in the Niels Bohr Centre for Cultural Psychology (NBCCP) room 4.117 if not otherwise indicated.

In addition to the following schedule, there will be **'kitchen seminars'** every Wednesday, 15.00-17.00 in the NBCCP. These are informal seminars aimed at developing research and ideas in cultural psychology. They are attended by students, faculty and international visitors, all of whom participate as equals in knowledge construction.

Date	Time	Theme/Title	Teacher
3/9	12.30-16.15	Introduction Overview of various Cultural Psychologies	BW, CD

4/9	12.30-16.15	“Meet and greet” – exchange with students from the previous year	BW, CD
5/9	12.30-15.15	On the Diversity of Knowledge, Commonsense and Social Representations Theory	BW
10/9	9.15-12.00	Collective Memory and the Uses of the Past	IB
11/9	12.30-15.15	Practical activity: Zoo visit	BW
24/9	10.00-17.00	Historical culture and intergroup conflict workshop	BW, IB
25/9	10.00-17.00		
1/10	9.15-12.00	Subjectivity, Personal & Collective Culture, Methodology of Cultural Psychology	JV
	12.30-16.15		
2/10	12.30-18.15	The LEGOs® of cultural psychology	LT
22/10	12.30-14.15	Cultural Psychology in educational psychological practice	LTP
5/11	12.30-16.15	Culture and Self: a Discursive Psychology Perspective	CD
6/11	12.30-16.15		
7/11	12.30-15.15	Socialization Practices and Migration	CD
12/11	12.30-16.15	Emotions in institutional interaction: Conversation Analysis as a base for talk, text, and multimodal analysis	PR
27/11	12.30-16.15	Urban Psychology	NK

28/11	12.30-15.15		
03/12	12.30-16.15	Activity Theory, the Child's Perspective and Institutional Transitions	PC
04/12	12.30-16.15	Synopsis Writing Workshop	CW, NM

Introduction

Teachers: Brady Wagoner and Carolin Demuth

Description: This set of lectures will introduce students to the basics of cultural psychology's approach to human life, including core assumptions, how it has studied human development and its repeated rebirth through psychology's two-century history.

Readings:

Bruner, J. (1990). *Acts of Meaning*. Cambridge, MA: Harvard, pp 1-65

Cole, M. (1996). *Cultural Psychology: A Once and Future Discipline*. Cambridge, MA: Harvard.
Chapters 1 and 5

Diriwachter, D. (2012). Volkerpsychologie. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 43-57). Oxford: Oxford University Press.

Rogoff, B. (2003). The Cultural Nature of Human Development. Chapter 2 (pp. 37-62). New York: Oxford University Press

Shweder, R. (1991). *Thinking through Culture: Expeditions in Cultural Psychology*. Cambridge, MA: Harvard. (Chapters: 2, 5)

Van der Veer, R. (2012). Cultural-Historical Psychology. In: J. Valsiner. *Oxford Handbook of Culture and Psychology*. (pp. 58-70) Oxford: Oxford University Press

On the Diversity of Knowledge, Common Sense and Social Representations Theory

Teacher: Brady Wagoner

Description: These lectures outline the theory of social representations and in so doing analyses the broader issue of exploring different knowledge systems, in particular that of common sense versus scientific thinking.

Reading:

Markova, I. (2012). Social Representation as an Anthropology of Culture. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture & Psychology* (pp. 487-509). Oxford: Oxford University Press.

Minor, H. (1956). The body ritual among the Nacirema. *American Anthropologist*, 58(3), 503-507.

Wagoner, B. (2017). *The Constructive Mind: Bartlett's Psychology in Reconstruction*. Cambridge: Cambridge University Press. (Chapters 3, 6) (access online with AUB)

Collective Memory and the Uses of the Past

Teacher: Ignacio Bresco

Description: This colloquia provides different perspectives on Memory from the standpoint of cultural psychology, highlighting such issues as history, narrative, nationalism, reflexivity and politics.

Readings:

Bresco, I. & Martínez-Guerrero, L. (in press). New wine into old wineskins. Examining nationalism as a secular religion. In L. Tateo (Ed.), *Beyond any Imagination: Cultural Psychology and Religion*. Springer International Series in the Psychology of Religion. New York, N.Y.: Springer.

Wagoner, B. (2017). *The Constructive Mind: Bartlett's Psychology in Reconstruction*. Cambridge: Cambridge University Press. (Chapter 5) (access online with AUB)

Wertsch, J. (2002). *Voices of collective remembering*. Cambridge: Cambridge University Press. (Chapter 3).

The LEGOs® of cultural psychology

Teacher: Luca Tateo

Description: Cultural psychology uses some key concepts in an innovative way. In order to build more complex concepts, we need first to familiarize with the "bricks". As preliminary step to the discussion of the specific subtopics of the module, this lesson will introduce some basic terms (such as sign, mediation, internalization/externalization, culture, dialogicality, etc.) that student will find several times in the module. The lesson will also show some practical examples of how these concepts can be used to understand psychological phenomena.

Valsiner, J. (2014). *An invitation to cultural psychology*. chapter 2 (pp. 26-49) [23], chapters 4-5-6 (pp. 63-134)

Historical Culture and Intergroup Conflict

Teachers: Brady Wagoner, Ignacio Bresco and Demet Islambay

Description: This workshop brings together an international group of speakers to explore people's lay understandings of history in the context of social conflict, highlighting the role of minorities, social identities and everyday thinking.

Readings

Nicholson, C. (2016). The role of historical representations in Israeli-Palestinian relations: Narratives from abroad. *Peace and Conflict*, 22, 5-11.

Psaltis, C. (2016). Collective memory, social representations of intercommunal relations and conflict transformation in divided Cyprus. *Peace and Conflict*, 22, 19-27.

Subjectivity, Personal & Collective Culture, Methodology of Cultural Psychology

Teacher: Jaan Valsiner

Description: The first lecture will deal with how we can theorize subjectivity within cultural psychology, making it an integral part of research investigations. This is followed by a discussion of the core dialectic between personal and collective culture, and how it plays out within accounts of the appropriation and transformation of cultural forms. Finally, methodological foundations for cultural psychology will be outlined.

Readings:

Branco, A. & Valsiner, J. (1997). Changing methodologies: A co-constructivist study of goal orientations in social interactions. *Psychology and Developing Societies*, 9, 1, 35-64.

Branco, A. & Valsiner, J. (2010). Towards cultural psychology of affective processes: Semiotic regulation of dynamic fields. *Estudios de psicología*, 31, 243-251.

Salvatore, S. & Valsiner, J. (2010). Between the general and the unique. *Theory & Psychology*, 20, 817-833.

Valsiner, J. (2014). Needed for cultural psychology: Methodology in a new key. *Culture & Psychology*, 20, 3-30.

Valsiner, J., & Sato, T. (2006). Historically Structured Sampling (HSS): How can psychology's methodology become tuned in to the reality of the historical nature of cultural psychology? In J. Straub, D. Weidemann, C. Kölbl & B. Zielke (Eds.), *Pursuit of meaning* (pp. 215-251). Bielefeld: transcript.
<http://dl.dropbox.com/u/21182085/valsiner2006.pdf>

Cultural Psychology in educational psychological practice

Teacher: Lene Tanggaard

Description: This lecture will look at how cultural psychological knowhow can be applied to the field of educational psychological practice.

Readings: (in Danish or English as preferred)

Szulevicz, T. & Tanggaard, L. (2015). *Pædagogisk psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels forlag. Kapitel 6 [20]

Szulevicz, T. & Tanggaard, L. (2016). *Educational psychological practice – a new theoretical framework*. Springer. Chapter 6

Culture, Language and Self

Teacher: Carolin Demuth

Description: This lecture addresses how language contributes to our cultural ways of conceiving of the world and ourselves. We particularly look at the discursive construction of the self (Harré, 2012), the storied nature of the mind (Brockmeier, 2012), and the vital role of both language and embodiment in the realization of the normative structure of reality. (Baerveldt & Verheggen, 2012). We furthermore discuss the dialogical nature of language in social interaction (Linell, 2009; Shotter, 2008). The course will be a combination of brief lectures and group discussion exercises based on

the reading assignments.

Readings

Day 1

Brockmeier, J. (2012). Narrative Scenarios: Toward a Culturally Thick Notion of Narrative. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 439-467).

Harré, R. (2012). Positioning Theory: Moral Dimensions of Social-Cultural Psychology. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 191-206, New York: Oxford University Press.

Shotter, J. (2008). *Conversational Realities Revisited: Life, Language, Body and World*. Ohio: Taos Institute Publications, Chapter 1-3 (pp. 14-70)

Day 2

Baerveldt, C.& Verheggen, Th. (2012) Enactivism. In: Valsiner, J. (ed.) *Oxford handbook of Culture & Psychology*, New York, NY: Oxford University Press, pp. 165–190

Linell, P. (2009). *Rethinking language, mind, and world dialogically*. Charlotte, NC: Information Age. Chapters 1-4

Socialization Practices and Migration

Teacher: Carolin Demuth

The course addresses the challenges migrant parents are faced with in light of conflicting ethnotheories of what is considered good child care. We will also discuss implications for educational settings. The course will be a combination of brief lectures and group discussion exercises based on the reading assignments.

Readings

Degni, Filio, Pöntinen, Seppo, & Mulki, Mölsä (2006). Somali Parents' Experiences of Bringing up Children in Finland: Exploring Social-Cultural Change within Migrant Households [52

paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 7(3), Art. 8, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs060388>.

Somaliske mødre lærer at lege med deres børn. <http://www.information.dk/523973> .

Emotions in institutional interaction: Conversation Analysis as a base for talk, text, and multimodal analysis

Teacher: Pirkko Raudaskoski

Description: The four-part course will introduce the basic idea of Conversation Analysis (CA) that has its roots in Ethnomethodology. CA started as a talk-oriented enterprise with the aim to understand how exactly people accomplish things together in private and professional settings (Wilkinson & Kitzinger). Wilkinson and Kitzinger discuss strong emotional reactions. We take that topic further and see how and with what consequences emotions occur in psychotherapy and social work. We have a look at how emotions are responded to in traditional, talk-based, cognitive psychotherapy (Voutilainen), and how emotions are oriented to in computer-mediated, text-based, cognitive psychotherapy (Ekberg & al). We then move to study how emotions are shown and dealt with in a phone call that a social worker from an adoption agency made to a couple about a child-in-referral (Raudaskoski). In this case, embodiment and artefacts at both ends of the call are central for the analysis that appreciates the complexity of the (TV-mediated) setting.

Ekberg, S., Shaw, A.R.G, Kessler, D.S., Malpass, A. & Barnes, R.K. (2016) Orienting to Emotion in Computer-Mediated Cognitive Behavioral Therapy. *Research on Language and Social Interaction* 49(4): 310-332.

Raudaskoski, P. (2010) 'Hi father', 'hi mother'. A multimodal analysis of a significant, identity changing phone call mediated on TV. *Journal of Pragmatics* 42: 426-442.

Voutilainen, L. (2012) Responding to emotion in cognitive psychotherapy. In Peräkylä, A. & Sorjonen, M.-L. (eds). *Emotion in Interaction* (pp 235-255). Oxford: OUP.

Wilkinson, S. & Kitzinger, C. (2008). Conversation Analysis. In Willig, C. & Stainton-Rogers, W. (eds.) *The SAGE Handbook of Qualitative Research in Psychology* (54-72). London: Sage

Urban Psychology

Teacher: Nikita Kharlamov

Description: This lectures analyses the experience of living in cities. Key questions to be discussed are the difference between urban and rural mentalities and whether the distinction still holds today, perception of cityscapes and mental maps of them, and characteristics of the urban personality.

Readings:

Heft, H. (2013). Environment, cognition, and culture: Reconsidering the cognitive map. *Journal of Environmental Psychology*, 33, 14-25.

Kharlamov, N. (2012). The City as a Sign: A Developmental-Experiential Approach to Spatial Life. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. New York: Oxford University Press.

Milgram, S. (2010). The experience of living in cities. In Blass, T. (Ed.), *Stanley Milgram. The individual in a social world: Essays and experiments* (3rd expanded ed., pp. 11-28). London, England: Pinter & Martin. (Original work published in 1970).

Simmel, G. (1997). The metropolis and mental life (H. Gerth, Trans.). In D. Frisby & M. Featherstone (Eds.), *Simmel on culture: Selected writings* (pp. 174-185). London, England: Sage. (Original work published in 1903).

Activity Theory, the Child's Perspective and Institutional Transitions

Teacher: Paula Cavada

Description: This lecture includes key concepts and methods of activity theory through a cross-cultural investigation of children's transition from preschool to primary school. Special attention will be given to how to explore school through the child's perspective and analysis of video footage.

Readings:

Hedegaard, M. (2012). Children's Creative Modeling of Conflict Resolutions in Everyday Life as Central in their Learning and Development in Families. In Hedegaard, M., Aronsson, K., Højholt, C., Ulvik, O. (Eds.) *Children, Childhood and Everyday Life*. Charlotte: Information Age Publishing Inc.

Hviid, P. (2008): "Next year we are small, right?" - Children's transitions in time. *European Journal of Psychology of Education*

Synopsis Writing Workshop

Teacher: Charlotte Wegener & Noomi Matthiesen

Description: This workshop will provide students with good advice and hands-on help in how to write a synopsis. It aims at fostering the student's skills in academic thinking and writing.

Samlet pensumliste

Key readings starred.

*Valsiner, J. (2012). *Oxford Handbook of Culture and Psychology*. OUP. (chapters: Intro, 1, 2, 3, 9, 13, 16, 20, 21, 22) – Details see below

*Baerveldt, C., Verheggen, Th. (2012) Enactivism. In: Valsiner, J. (ed.) *Oxford handbook of Culture & Psychology*, New York, NY: Oxford University Press, pp. 165–190 (15s)

*Branco, A. & Valsiner, J. (1997). Changing methodologies: A co-constructivist study of goal orientations in social interactions. *Psychology and Developing Societies*, 9, 1, 35-64. (30s)

*Branco, A. & Valsiner, J. (2010). Towards cultural psychology of affective processes: Semiotic regulation of dynamic fields. *Estudios de psicología*, 31, 243-251. (8s)

Brescó, I. & Martínez-Guerrero, L. (in press). New wine into old wineskins. Examining nationalism as a secular religion. In L. Tateo (Ed.), *Beyond any Imagination: Cultural Psychology and Religion*. Springer International Series in the Psychology of Religion. New York, N.Y.: Springer (15s)

*Brockmeier, J. (2012). Narrative Scenarios: Toward a Culturally Thick Notion of Narrative. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 439-467). Oxford: Oxford University Press. (18s)

*Bruner, J. (1990). *Acts of Meaning*. Cambridge, MA: Harvard (200s)

Boesch, E. (1991). *Symbolic Action Theory*. (Chapter 7) (45s)

- *Boesch, E. (2012). Culture: Result and Condition of Action. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 347-356, New York: Oxford University Press. (10s)
- *Cole, M. (1996). *Cultural Psychology: A Once and Future Discipline*. Cambridge, MA: Harvard (esp. pages 1-145) (245s)
- Degni, Filio, Pöntinen, Seppo, & Mulki, Mölsä (2006). Somali Parents' Experiences of Bringing up Children in Finland: Exploring Social-Cultural Change within Migrant Households [52 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 7(3), Art. 8, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs060388>. (20s)
- Diriwachter, D. (2012). Volkerpsychologie. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 43-57). Oxford: Oxford University Press. (15s)
- Ekberg, S., Shaw, A.R.G, Kessler, D.S., Malpass, A. & Barnes, R.K. (2016) Orienting to Emotion in Computer-Mediated Cognitive Behavioral Therapy. *Research on Language and Social Interaction* 49(4): 310-332. (12s)
- *Harré, R. (2012). Positioning Theory: Moral Dimensions of Social-Cultural Psychology. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 191-206, New York: Oxford University Press. (17s)
- *Hedegaard, M. (2012). Children's Creative Modeling of Conflict Resolutions in Everyday Life as Central in their Learning and Development in Families. In Hedegaard, M., Aronsson, K., Højholt, C., Ulvik, O. (Eds.) *Children, Childhood and Everyday Life*. Charlotte: Information Age Publishing Inc. (12s)
- Heft, H. (2013). Environment, cognition, and culture: Reconsidering the cognitive map. *Journal of Environmental Psychology*, 33, 14-25. (12s)
- Hviid, P. (2008): "Next year we are small, right?" - Children's transitions in time. *European Journal of Psychology of Education* (12s)
- *Jahoda, G. (2012). Culture and Psychology: Words and Ideas in History. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 25-42, New York: Oxford University Press. (18s)
- *Kharlamov, N. (2012). The City as a Sign: A Developmental-Experiential Approach to Spatial Life. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. New York: Oxford University Press. [26]Kusenbach, M. (2003). Street phenomenology. *Ethnography*, 4, 455-485. (20s)

*Linell, P. (2009). *Rethinking language, mind, and world dialogically*. Charlotte, NC: Information Age. Chapters 1-4 (100s)

*Markova, I. (2012). Social Representation as an Anthropology of Culture. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture & Psychology* (pp. 487-509). Oxford: Oxford University Press. (22s)

*Milgram, S. (2010). The experience of living in cities. In Blass, T. (Ed.), *Stanley Milgram. The individual in a social world: Essays and experiments* (3rd expanded ed., pp. 11-28). London, England: Pinter & Martin. (Original work published in 1970). (18s)

Minor, H. (1956). The body ritual among the Nacirema. *American Anthropologist*, 58(3), 503-507. (5s)

*Murakami, K. (2012). Culture in Action: A Discursive Approach. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 468-486, New York: Oxford University Press. (18s)

Nicholson, C. (2016). The role of historical representations in Israeli-Palestinian relations: Narratives from abroad. *Peace and Conflict*, 22, 5-11 (7s)

Psaltis, C. (2016). Collective memory, social representations of intercommunal relations and conflict transformation in divided Cyprus. *Peace and Conflict*, 22, 19-27 (8s)

Raudaskoski, P. (2010) 'Hi father', 'hi mother'. A multimodal analysis of a significant, identity changing phone call mediated on TV. *Journal of Pragmatics* 42: 426-442. (16s)

Rogoff, B. (2003). The Cultural Nature of Human Development. Chapter 2 (pp. 37-62). New York: Oxford University Press (15s)

Salvatore, S. & Valsiner, J. (2010). Between the general and the unique. *Theory & Psychology*, 20, 817-833. (16s)

*Shweder, R. (1991). *Thinking through Culture: Expeditions in Cultural Psychology*. Cambridge, MA: Harvard. (Chapters: 2, 5) (50s)

*Shotter, J. (2008). *Conversational Realities Revisited: Life, Language, Body and World*. Ohio: Taos Institute Publications, Chapter 1-3 (pp. 14-70) (56s)

*Simmel, G. (1997). The metropolis and mental life (H. Gerth, Trans.). In D. Frisby & M. Featherstone (Eds.), *Simmel on culture: Selected writings* (pp. 174-185). London, England: Sage. (Original work published in 1903). (12s)

*Szulevicz, T. & Tanggaard, L. (2015). *Pædagogisk psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels forlag. Kapitel 6

Or in English:

Szulevicz, T. & Tanggaard, L. (2016). *Educational psychological practice – a new theoretical framework*. pp. 87-101, Chapter 6, Springer. (15s)

*Valsiner, J. (2012). Culture in Psychology: A Renewed Encounter of Inquisitive Minds. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. Pp. 3-24, New York: Oxford University Press. (22s)

*Valsiner, J. (2014a). Needed for cultural psychology: Methodology in a new key. *Culture & Psychology*, 20, 3-30. (28s)

*Valsiner, J. (2014b). *An invitation to cultural psychology*. chapter 2 (pp. 26-49), chapt. 4-5-6 (pp. 63-134) (67s)

*Valsiner, J., & Sato, T. (2006). Historically Structured Sampling (HSS): How can psychology's methodology become tuned in to the reality of the historical nature of cultural psychology? In J. Straub, D. Weidemann, C. Kölbl & B. Zielke (Eds.), *Pursuit of meaning* (pp. 215-251). Bielefeld: transcript.
<http://dl.dropbox.com/u/21182085/valsiner2006.pdf> (36s)

*Van der Veer, R. (2012). Cultural-Historical Psychology. In: J. Valsiner. *Oxford Handbook of Culture and Psychology*. Chapter 3 (pp. 58-70) Oxford: Oxford University Press (12s)

Voutilainen, L. (2012) Responding to emotion in cognitive psychotherapy. In Peräkylä, A. & Sorjonen, M.-L. (eds). *Emotion in Interaction* (pp 235-255). Oxford: OUP. (20s)

Wagoner, B. (2017). *The Constructive Mind: Frederic Bartlett's Psychology in Reconstruction*. Cambridge: Cambridge University Press. Chapters 3, 5, 6 (access online at AUB) (100s)

Wilkinson, S. & Kitzinger, C. (2008). Conversation Analysis. In Willig, C. & Stainton-Rogers, W. (eds.) *The SAGE Handbook of Qualitative Research in Psychology* (54-72). London: Sage (18s)

Sider: 1474

Antal forelæsningshold: 1

Eksamen:

En intern mundtlig prøve i Videregående anvendt psykologi I (VAP I). Den studerende afprøves i det valgte kursus. Prøven er en synopsis prøve. En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opridser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den/de studerende et oplæg i maksimalt en tredjedel af den samlede eksaminationstid. Den efterfølgende diskussion tager udgangspunkt i det skriftlige arbejde. Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis. Synopsis udarbejdes i relation til pensum, og problemstillingen godkendes af den kursusansvarlige lærer.

Pensumramme: 1000 sider obligatorisk litteratur inden for den valgte disciplin.

Synopsis, med sidetal: 1-3 sider og normeret prøvetid på 30 minutter.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen.

Cultural Psychology (SAP 5 ECTS) CP program

Stadskode: HEA770002D																											
Teachers: Brady Wagoner, Ignacio Bresco, Jaan Valsiner, Carolin Demuth, Nikita Kharlamov																											
Description: The module offers an introduction to some of the basic themes, theories, concepts and methods used by cultural psychologists. Some topics covered from a cultural perspective will be urban environments, common sense, personal culture as well as more meta-theoretical issues, such as models of causality and methodology.																											
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Date</th> <th>Time</th> <th>Theme/Title</th> <th>Teacher</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td>The Diversity of Knowledge, Commonsense and Social Representations Theory</td> <td>BW</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Collective Memory and the Uses of the Past</td> <td>IB</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Subjectivity, Personal & Collective Culture, Methodology of Cultural Psychology</td> <td>JV</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Socialization Practices and Migration</td> <td>CD</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Urban Psychology</td> <td>NK</td> </tr> </tbody> </table>				Date	Time	Theme/Title	Teacher			The Diversity of Knowledge, Commonsense and Social Representations Theory	BW			Collective Memory and the Uses of the Past	IB			Subjectivity, Personal & Collective Culture, Methodology of Cultural Psychology	JV			Socialization Practices and Migration	CD			Urban Psychology	NK
Date	Time	Theme/Title	Teacher																								
		The Diversity of Knowledge, Commonsense and Social Representations Theory	BW																								
		Collective Memory and the Uses of the Past	IB																								
		Subjectivity, Personal & Collective Culture, Methodology of Cultural Psychology	JV																								
		Socialization Practices and Migration	CD																								
		Urban Psychology	NK																								
<u>On the Diversity of Knowledge, Common Sense and Social Representations Theory</u>																											
Teacher: Brady Wagoner																											
Description: These lectures outline the theory of social representations and in so doing analyses the broader issue of exploring different knowledge systems, in particular that of common sense versus scientific thinking.																											
Reading:																											
*Markova, I. (2012). Social Representation as an Anthropology of Culture. In J. Valsiner (Ed.), <i>Oxford Handbook of Culture & Psychology</i> (pp. 487-509). Oxford: Oxford University Press.																											
*Wagoner, B. (2017). <i>The Constructive Mind: Bartlett's Psychology in Reconstruction</i> . Cambridge: Cambridge University Press. (Chapters 3, 6)																											
<u>Collective Memory and the Uses of the Past</u>																											
Teacher: Ignacio Bresco																											

Description: This colloquia provides different perspectives on Memory from the standpoint of cultural psychology, highlighting such issues as history, narrative, nationalism, reflexivity and politics.

Readings:

Brescó, I. & Martínez-Guerrero, L. (in press). New wine into old wineskins. Examining nationalism as a secular religion. In L. Tateo (Ed.), *Beyond any Imagination: Cultural Psychology and Religion*. Springer International Series in the Psychology of Religion. New York, N.Y.: Springer.

Wagoner, B. (2017). *The Constructive Mind: Bartlett's Psychology in Reconstruction*. Cambridge: Cambridge University Press. (Chapter 5) (access online with AUB)

Wertsch, J. (2002). *Voices of collective remembering*. Cambridge: Cambridge University Press. (Chapter 3).

Subjectivity, Personal & Collective Culture, Methodology of Cultural Psychology

Teacher: Jaan Valsiner

Description: The first lecture will deal with how we can theorize subjectivity within cultural psychology, making it an integral part of research investigations. This is followed by a discussion of the core dialectic between personal and collective culture, and how it plays out within accounts of the appropriation and transformation of cultural forms. Finally, methodological foundations for cultural psychology will be outlined.

Readings:

*Branco, A. & Valsiner, J. (1997). Changing methodologies: A co-constructivist study of goal orientations in social interactions. *Psychology and Developing Societies*, 9, 1, 35-64.

*Branco, A. & Valsiner, J. (2010). Towards cultural psychology of affective processes: Semiotic regulation of dynamic fields. *Estudios de psicología*, 31, 243-251.

Salvatore, S. & Valsiner, J. (2010). Between the general and the unique. *Theory & Psychology*, 20, 817-833.

*Valsiner, J. (2014). Needed for cultural psychology: Methodology in a new key. *Culture & Psychology*, 20, 3-30.

*Valsiner, J., & Sato, T. (2006). Historically Structured Sampling (HSS): How can psychology's methodology become tuned in to the reality of the historical nature of cultural psychology? In J. Straub, D. Weidemann, C. Kölbl & B. Zielke (Eds.), *Pursuit of meaning* (pp. 215-251). Bielefeld: transcript. <http://dl.dropbox.com/u/21182085/valsiner2006.pdf>

Socialization Practices and Migration

Teacher: Carolin Demuth

The course addresses the challenges migrant parents are faced with in light of conflicting ethnotheories of what is considered good child care. We will also discuss implications for educational settings. The course will be a combination of brief lectures and group discussion exercises based on the reading assignments.

Readings:

Degni, Filio, Pöntinen, Seppo, & Mulki, Mölsä (2006). Somali Parents' Experiences of Bringing up Children in Finland: Exploring Social-Cultural Change within Migrant Households [52 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 7(3), Art. 8, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs060388>.
Somaliske mødre lærer at lege med deres børn. <http://www.information.dk/523973> .

Urban Psychology

Teacher: Nikita Kharlamov

Description: This lectures analyses the experience of living in cities. Key questions to be discussed are the difference between urban and rural mentalities and whether the distinction still holds today, perception of cityscapes and mental maps of them, and characteristics of the urban personality.

Readings:

Heft, H. (2013). Environment, cognition, and culture: Reconsidering the cognitive map. *Journal of Environmental Psychology*, 33, 14-25.

*Kharlamov, N. (2012). The City as a Sign: A Developmental-Experiential Approach to Spatial Life. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. New York: Oxford University Press.

*Milgram, S. (2010). The experience of living in cities. In Blass, T. (Ed.), *Stanley Milgram. The individual in a social world: Essays and experiments* (3rd expanded ed., pp. 11-28). London, England: Pinter & Martin. (Original work published in 1970).

*Simmel, G. (1997). The metropolis and mental life (H. Gerth, Trans.). In D. Frisby & M. Featherstone (Eds.), *Simmel on culture: Selected writings* (pp. 174-185). London, England: Sage. (Original work published in 1903).

Key readings starred.

Børne Sprog Klinikken (BSPK): Videregående Anvendt Psykologi (VAP) (10 ECTS)
Placering: 7. Semester
Stadskode: HEA770001F
Modulansvarlig: Kristine Jensen de López (kristine@hum.aau.dk)
Undervisere: Hanne Knudsen Søndergaard, Kristine Jensen de López, Pernille Donau, Eva Søndergaard, supervisor og specialist i psykoterapi og i børne-ungdomspsykologi, samt supervisor i pædagogisk psykologi, Karina Niss Jørgensen, Børne-Unge psykiatri, Århus, Lisa Archibald, Western University
Type og sprog: Kursusmodul på dansk og engelsk
Mål: Børnesprogklinikken BspK (Developmental Communication Disorders) udfører forskningsbaseret udredning og intervention af førskole- og skolebørn, der opvokser med afvigende kommunikative færdigheder (specifikke sprogforstyrrelse (SSF på dansk og DLD på engelsk for Developmental Language Disorders), læsevanskeligheder, autisme, ADHD, høretab eller andet. Professionsprogrammet er et kontinuerligt forløb med intern praktik og egen klientkontakt. Praktikken strækker sig over 3 semester med egen klienter på 2 og 3 semester. Kurset består af et kort selvstændigt og sammenhængende forløb, hvor fokus bl.a. er på Dynamisk Udredning, som er en forsknings- og teoretiskbaseret tilgang udviklet indenfor Vygotskys teori. Dynamisk Udredning er desuden en interaktiv udredningsmetode som har individets kapaciteter til at respondere på en given intervention i fokus. I workshopperne på VAP bliver de centrale teorier og begreber fra interventionsmetoden præsenteret og diskuteret, ligesom Kognitiv Terapi for børn også introduceres. Som en del af workshoppen bliver de studerende introduceret for nogle konkrete interventionsforløb inden for Dynamisk Udredning, og som vil blive diskuteret og problematiseret i workshoppen. Kurset forbereder den studerende til selv at modtage klienter i sin intern praktik på klinikken på 8 semester.
Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre: Undervisningen på klinikkens 7. semester bygger videre på det grundlag, som de studerende har tilegnet sig på bacheloruddannelsen, men nu med en konkret anvendelsesorienteret tilgang og med udgangspunkt i den børnepsykologiske praksis. På programmets første semester udbydes kurset i Videregående Anvendt Psykologi, hvor den overordnede hensigt er at introducere den studerende til feltet afvigende kommunikativ udvikling, neuropsykologisk børnepsykologi og give et indgående kendskab til nogle af feltets aktuelle teoretiske og videnskabelige temaer og deres implikationer for praksis. For eksempel differentiell diagnostiske udfordringer, og uklarhederne ift. det konkrete barns kognitive og psykosociale udfordringer, samt udfordringer

forbundet med at være forældre til og en familie med et barn, der opvokser med en kommunikativ forstyrrelse.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

På VAP deltager de studerende i workshops (se nedenstående). Dertil er der til Børneklinikkens SAP modul knyttet et kursus i ressourcefokuseret familie- og netværksarbejde med Eva Søndergaard. Dette kursus har særligt sigte at give den studerende indsigt i at forstå barnet i en bestemt kontekst og teknikker i narrativ terapi med børn. Derudover deltager de studerende på 7 sem, som føl i supervision med Eva Søndergaard, hvor de ældre på klinikken studerende arbejder med at analysere, reflektere og konsultere på klinikkens forældresamtaler. Lisa Archibald fra Western University, Canada deltager i efteråret via skype. Der er forberedelse til al VAP undervisning i form af læsning, analysere og forberedelse til oplæg. De studerende forventes, at deltage aktivt i alle VAP aktiviteter for at kunne gå i praktik på klinikken.

Praktikken på klinikken består af intern praktik. Allerede på 7. Semester er der mulighed for at den studerende kan deltage som føl på klinikkens forskellige opgaver i og udenfor universitetet.

Deltagere:

7 sem. studerende på Børnesprogklinikken

Deltagerforudsætninger:

Optagelse på Børnesprogklinikken

Modulaktiviteter (kursusgange med videre):

Undervisning finder sted som workshop med en vekselvirkning mellem forelæsninger, seminar undervisning. VAP forløbet forløber over flere dage, hvor den enkelte workshop er organiseret omkring nogle bestemte temaer. Undervisningen er en kombination af forelæsninger fra underviserne med de studerendes oplæg om den tilknyttede litteratur, samt øvelser, cases, diskussioner i grupper og plenum. Elementer fra klinikkens VAP forløb fortsætter på programmets 8. og 9. semester, hvor de studerende er i intern praktik på klinikken. Her har den studerende egne klienter i terapi og deltager i et reflekterende team omkring udredning- og terapiforløb.

Eksamen:

En intern mundtlig prøve i Videregående anvendt psykologi I (Advanced Applied Psychology I). Den studerende afprøves i litteraturen til VAP kurset.

Prøven er en synopsis prøve. En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opridser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den/de studerende et oplæg i maksimalt en tredjedel af den samlede eksaminationstid. Den efterfølgende diskussion tager udgangspunkt i det skriftlige arbejde.

Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis. Synopsis udarbejdes i relation til pensum, og problemstillingen godkendes af den kursusansvarlige lærer.

Pensumramme: 1000 sider obligatorisk litteratur inden for den valgte disciplin.

Sidetal: Højest 3 sider.

Normeret prøvetid: For individuelle eksamener er prøvetiden 30 minutter inklusiv votering og karaktergivning.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen.

Prøvens omfang: 10 ECTS-point.

Prøven skal dokumentere, at modulets mål er indfrie.

- *Godkendelse af synopsis emne: Hanne Knudsen*

Kursusoversigt: 13 dage á 2-6 timer. I alt 45 timer. Derudover deltager den studerende løbende i visitationsmøder med familier på klinikken, og som følger svt. ca.15-25 timer

Kursusgang	Varighed	Tema/Emne	Seminarunderviser/e	Litteratur
1.	6 x 45 min. 2 forelæsninger + 4 seminar	Introduktion til Børnesprogklinikken og 7. Semester Fællesspisning med 9 sem.	Kristine Jensen de López & Hanne Knudsen	
2.	6 x 45 min. 3 forelæsninger + 3 seminar	Børn med en sprogforstyrrelse: hvad kendetegner deres kommunikation og kognition?	Kristine Jensen de López og Lisa Archibald	Archibald & Joannis, M. F. (2009), Bishop, D. V. M. (2014), Bishop et al (2016), Bishop et al (2017), Clegg, Hollis, Mawhood & Rutter (2005), Cohen (2001), Dispaldro et al, 2012), Ebbels, (2014). Reily, Bishop and Tomblin, (2014), Pauls and Archibald, (2016), Cohen (2001), Nilsson & Jensen de López (2016), Conti-Ramsden, Mok, Pickles & Durkin (2013)
3.	4 x 45 min. 4 seminar	Børn med en sprogforstyrrelse: hvad kendetegner deres kommunikation og kognition?	Pernille Donau	Fortsættelse fra 2. kursusgang og med samme pensum
4.	2 x 45 min. 2 seminar	Kommunikativ profil hos børn med en autismspektrum forstyrrelse og udredning for autisme (fælles med 9 sem.)	Karina Niss Jørgensen & Kristine Jensen de López	Chahboun (2016), Lockton, Adams & Collins (2016), Adam et al., (2012), Tager-Flusberg, Paul & Lord (2005).
5.	4 x 45 min.	Introduktion til Dynamisk udredning	Pernille Donau	Haywood & Lidz (2007), Grigorenko (2009)

	4 seminar			
6.	4 x 45 min. 4 seminar Sammen med 9 sem.	Intro til kliniskpraksis	Hanne Søndergaard	
7.	2 x 45 min. 2 seminar sammen med TPV 9. Sem.	Narrativer fra forældre til udsatte børn (fælles med 9 sem.)	Eva Søndergaard og Kristine Jensen de López	
8.	2 x 45 min 2 seminar	Kommunikativ profil hos børn med: ADHD, autisme, høretab (CI)	Hanne Søndergaard Knudsen	Gooch et al. (2016), Helland, Helland og Heimann (2014), Hoog et al. (2015), Jensen de López, Sørensen & Jensen (2016), Redmond (2011)
9.	2 x 45 min 2 seminar	Konsultativ metode og case-analyse	Hanne Søndergaard Knudsen	Nordahl (2004), Trillingsgaard & Elmoose (2010)
10.	2 x 45 min 2 seminar	Sprog- og Læsevanskeligheder	Hanne Søndergaard Knudsen	Eklund et al. (2015), Archibald, Cardy, Joannise & Ansari (2014), Ricketts (2011)
10.	3 x 45 min 3 seminar	Kognitiv adfærdsterapi med børn og unge	Hanne Søndergaard Knudsen	Jørgensen, L. & Schlander, C. (2018)
11.	4 x 45 min 4 seminar	Synopsis og forberedelse af klientforløb	Hanne Søndergaard Knudsen & Lisa Archibald	
12.	4 x 45 min 4 seminar	Opsamling på forløbet og fremadrettet planlægning ift. klientforløb + juleafslutning	Hanne Knudsen	

13.	4 x 45 min. 4 seminar Sammen med 9 sem.	Intro til kliniskpraksis	Hanne Søndergaard	
	2 x 45 min. 2 seminar sammen med TPV 9. Sem.	Narrativer fra forældre til udsatte børn (fælles med 9 sem.)	Eva Søndergaard og Kristine Jensen de López	
	2 x 45 min 2 seminar	Kommunikativ profil hos børn med: ADHD, autisme, høretab (CI)	Hanne Søndergaard Knudsen	Gooch et al. (2016), Helland, Helland og Heimann (2014), Hoog et al. (2015), Jensen de López, Sørensen & Jensen (2016), Redmond (2011)

Litteratur:

- Adams, C., Lockton, E., Freed, J. Gaile, J. Earl, G., McBean, K., Nash, M., Green, J., Vail, A. & Law J. (2012). The Social Communication Intervention Project: a randomized controlled trial of the effectiveness of speech and language therapy for school-age children who have pragmatic and social communication problems with or without autism spectrum disorder. *International Journal of Communication Disorders*, vol. 47(3), 233-244 [11 sider]
- Archibald, L. (2016). Working memory and language learning: A review. *Child Language Teaching and Therapy*, vol. 33(1), 5-17. [12 sider]
- Archibald, L. M. D. & Joanisse, M. F. (2009). On the sensitivity and specificity of nonword repetition and sentence recall to language and memory impairments in children. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, vol. 52, 899-914 [17 sider]
- Archibald, L. M. D., Cardy, J. O., Joanisse, M. F. & Ansari, D. (2014). Language, Reading and Math Learning Profiles in an Epidemiological Sample of School Age Children. *Plos One*, Vol 8:10, e77463 [13 sider]
- Bishop, D.V.M., Snowling, M.J., Thompson, P. A., Greenhalgh, T. and CATALISE consortium (2016). CATALISE: A Multinational and Multidisciplinary Delphi Consensus Study. Identifying Language Impairments in Children. *PLOS ONE*, 2016, 1-16. [26 sider]
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0168066>

- Bishop, D. V. M. (2014). Ten questions about terminology for children with unexplained language problems. *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 49, nr. 4, 381-415. [34 sider]
- Clegg, J., Hollis, C., Mawhood, L. & Rutter, M. (2005). Developmental language disorders – follow-up in later adult life. Cognitive, language and psychosocial outcomes. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 46:2. (Pp. 128-149). [21 sider]
- Chahboun, S., Vulchanov, V., Saldaña, D., Eshuis, H. & Vulchanova, M. (2016). Can you play with fire and not hurt yourself? A comparative study of figurative language comprehension between individuals with and without Autism Spectrum Disorder. PLOS ONE, Dec. 30, 1-24 [24 sider].
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0168571>
- Cohen, N. J. (2001). *Language impairment and psychopathology in infants, children and adolescents*. Sage: Thousand Oaks, CA. [163 sider] (minus kap. 7).
- Conti-Ramsden, G., Mok, P., Pickles, A. & Durkin, K. (2013). Adolescents with a history of specific language impairment (SLI): Strengths and difficulties in social, emotional and behavioural functioning. *Research in Developmental Disabilities*, 34 (pp. 4161-4169). [9 sider]
- Dispaldro, M., Leonard, L., Corradi, N., Ruffino, M., Bronte, T., & Facetti, A., (2012). Visual attentional engagement deficits in children with Specific Language Impairment and their role in real-time language processing. *Cortex*, 1-14 [14 sider]
- Ebbels, S. (2014). Introducing the SLI debate (Editorial). *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 49, nr- 4, 377-780. [3 sider]
- Eklund, K., Torppa, M., Aro, M., Leppänen, P.H.T. & Lyytinen, H. (2015). Skill Development of Children with Familial Risk for Dyslexia Through Grades 2, 3, and 8. *Journal of Educational Psychology*, Vol. 107, No. 1, 126-140, [14 sider]
- Gooch, D., Thompson, P., Nash, H.M. Snowling, M.J. & Hulme, C. (2016). The development of executive function and language skills in the early school years. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 57:2, pp. 180–187 [7 sider]
- Grigorenko, E. (2009). Dynamic assessment and response to intervention: Two sides of one coin. *Journal of Learning Disabilities* , 42 (2), pp. 111-132. [21 sider]
<http://ldx.sagepub.com/content/42/2/111.full.pdf+html>
- Haywood, H. C. & Lidz, C. S. (2007). *Dynamic Assessment in practice: clinical and educational applications*. Cambridge University Press, NY. Minus kap. 8 og 9 siderne 301-320. [349 sider minus 65]
- Hasson, N. & Botting, N. (2010). Dynamic Assessment of children with language impairments: A pilot study. *Child Language Teaching and Therapy* (26) 3, side. 249-272. [23 sider]
<http://clt.sagepub.com/content/26/3/249.full.pdf>
- Hansson, N. & Joffe, V. (2007). The case for Dynamic Assessment in speech and language therapy. *Child Language Teaching and Therapy* , 23 (1), pp. 9-25. [16 sider]
http://empowereducation.yolasite.com/resources/Young_Learners/collaboration.pdf

- Helland, W.A. Helland, T., Heimann, M. (2014). Language Profiles and Mental Health Problems in Children with Specific Language Impairment and Children With ADHD. *Journal of Attention Disorders*. Vol. 18(3) 226–235 [11 sider]
- Hoog, B.E. Langereis, M.C., Weerdenburg, M., Knoors, H.E.T & Verhoeven, L. (2015). Linguistic profiles of children with CI as compared with children with hearing or specific language impairment. *International Journal of language & Communication Disorders* [13 sider]
- Jensen de López, K., Sørensen, L.M. & Jensen Christina M. (2016). ADHD and Communication difficulties: a meta-analysis based on parental CCC reports. Poster præsenteret ved Forskningsseminar Børne- og Ungdomspsykiatri, den 16/3/16. [1 side]
- Jørgensen, L. & Schlander, C. (2018). *Kognitiv adfærdsterapi med børn og familier*. Hans Reitzels Forlag. Side 27-69 [42 sider]
- Lockton, E, Adams, C. & Collins, A., (2016). Do children with social communication disorder have explicit knowledge of pragmatic rules they break? A comparison of conversational pragmatic ability and metapragmatic awareness. *International Journal of Communication Disorders* [10 sider]
- Moll, Kristina et al. (2014) Cognitive mechanisms underlying reading and spelling development in five European orthographies. *Learning and Instruction*, 29, 65-77 [12 sider] **SUPPLERENDE**
- Nilsson, K.K. & Jensen de López, K. (2016), Theory of Mind in Children with Specific Language Impairment: A Systematic Review and Meta-analysis. *Child Development*, Vol. 87, 1, 143-153. [10 sider]
- Nordahl, T (2004) *Elven som aktør*. Hans Reitzels Forlag, København, pp.15-58 [43 sider]
- Pauls, L. & Archibald, L.M.D. 2016). Executive Functions in Children with Specific Language Impairment: A Meta-analysis. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, Vol. 59, 1074-1086 [12 sider]
- Peña, E. & Gillam, R. (2000). Dynamic assessment of children referred for speech and language evaluations. I Lidz, C. S. & Elliot, J. (red.) *Dynamic assessment: prevailing models and applications*, vol. 6. Amsterdam: JAI/Elsevier Science, 543-75. [32 sider]
- Redmond, S. M. (2011). Peer Victimization among students with specific language impairment, attention-deficit/hyperactivity disorder, and typical development. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, vol. 42, 520-535. [10 sider]
- Reily, S., Bishop, V. M, Tomblin, B. (2014). Terminological debate over language impairment in children: forward movement and sticking points. *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 48, nr- 4, 452-462. [10 sider]
- Ricketts, J (2011). Research Review: Reading comprehension in developmental disorders of language and communication. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 52:11 pp 1111–1123 [12 sider]
- Tager-Flusberg, H., Paul, R., & Lord, C. (2005). Language and communication in autism. In F. Volkmar, R. Paul, & A. Klin (Eds.), *Handbook on autism and pervasive developmental disorders* (3rd ed., pp. 335-364). New York: Wiley. [30 sider]

Trillingsgaard & Elmoose (2010) Caseformulering – i en udviklingspsykopatologisk referenceramme *Psyke & Logos*, 31, 399-416. [17 sider]

I alt 977 sider

Børne Sprog Klinikken: Ressourcefokuseret familie- og netværksarbejde (SAP 5 ECTS)

Modulansvarlig: kristine@hum.aau.dk

Stadskode: HEA770002D

Type og sprog:
Kursusmodul - Dansk**Mål:**

Dette kursus har særligt sigte at give den studerende indsigt i at forstå barnet i en bestemt kontekst og indføring i de særlige teknikker, der anvendes i narrativ terapi med børn og familier. Udviklingen i familierapien som den har udviklet sig i den vestlige verden skitseres, bl.a. via interview med en af familierapiens grundlæggere. Den måde den i praksis er blevet implementeret i Danmark gennem de sidste 30 år fortælles om via egne eksempler, hvor de teoretiske baggrunde og tidstypiske kontroverser medinddrages.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre: kurset har sammenhæng til de studerendes kursus i grunddisciplinerne udviklingspsykolog og kognitiv psykologi, samt til testkurset og den psykologisk profession.

Omfang og forventet arbejdsindsats: 15 timer

Antal forelæsninger: 10 timer

Antal forelæsningshold: 10 timer

Antal seminar timer: 5 timer

Antal seminarhold: 1

Kursusoversigt: 2 dage á 2-6 timer. I alt 15 timer.

Kursusgang	Varighed	Tema/Emne	Seminarunderviser/e	Litteratur
1.	6 x 45 min. 6 forelæsninger	Introduktion til teorier og begreber med øvelser	Eva Søndergaard	Litteraturen til hele kurset forventes læst. OBS: den studerende forventes at skulle forberede sig til dag 2. Information om dette opgives på dag 1.
2.	4 x 45 min. 4 forelæsninger	Begreber, diskussion og praktiske eksempler	Eva Søndergaard	Litteraturen til hele kurset forventes læst.
3.	2 x 45 min 2 seminar	Konsultativ metode og case-analyse	Hanne Søndergaard Knudsen	Nordahl (2004), Trillingsgaard & Elmoose (2010)

4.	3 x 45 min 3 seminar	Kognitiv adfærdsterapi med børn og unge	Hanne Søndergaard Knudsen	Jørgensen, L. & Schlander, C. (2018)
----	-------------------------	---	------------------------------	--------------------------------------

Deltagerforudsætninger: Studerende på 7 sem.

Modulaktiviteter:

Forelæsninger og seminar med diskussioner og oplæg fra de studerende. I alt 15 timer i alt.

Oversigt over de enkelte kursusgange:

1. dag

6 lektioner v/ Eva Søndergaard

Introduktion til teorier og begreber inden for narrative terapi og familieorienteret terapi. De studerende deltager i forskellige øvelser der giver mulighed for en bedre forståelse af begreberne og principperne, der anvendes inden for den narrative tilgang.

Asen, Eia, Dawson, Neil og Mc Hugh, Brenda (2004): Flerfamilieterapi, nye veje i familieterapien. Kbh. *Uddrag: Introduktion og kap 1 - 5 (108 sider)*

Søndergaard, E. (2009): Interview med Minuchin. I *Psykolog Nyt 17*. [5 sider]

Jørgen C. (2001): Terapi for åben skærm. Interview med Eva Søndergaard i *Psykolog Nyt 16*. [5 sider]

Jørgensen, L. & Schlander, C. (2018). *Kognitiv adfærdsterapi med børn og familier*. Hans Reitzels Forlag. Side 27-69 [42 sider]

Lerche, Anders og Søndergaard, Eva (2003): Forældre som ressource i arbejdet med urolige børn. *Specialpædagogik 3*. [24 sider]

Minuchin, P. Colapinto, J. og Minuchin, S. (2001): *Udsatte familier i et ressource perspektiv*. Kbh. 2008. Hele del 1 (85 sider) og del 2 kap. 8 (15 sider). [100 sider]

Warhuus, L., Egelund, M. og Trillingsgaard, A. (2003): Systemorienteret terapi. Kap. 4. I Hougaard, E. m.fl. (red.). *Psykoterapien hovedtraditioner*. [53 sider] (53 sider)

White, M. & Morgan, A. (2008): *Narrativ terapi med børn og deres familier*, Kbh., 2008. Introduktion og kap. 1, 2, 5 & 8. [102 sider]

2. dag

4 lektioner v/ Eva Søndergaard

Fortsætter fra første dag med uddybning af forskellige begreber og principper indenfor den narrative og familie orienteret tilgang. Diskussioner af begreber og praktiske øvelser med brug af begreberne og principperne.

- Asen, Eia, Dawson, Neil og Mc Hugh, Brenda (2004): Flerfamilieterapi, nye veje i familieterapien. Kbh. *Uddrag*: Introduktion og kap 1 - 5 [108 sider]
- Søndergaard, E. (2009): Interview med Minuchin. I *Psykolog Nyt 17*. [5 sider]
- Jørgen C. (2001): Terapi for åben skærm. Interview med Eva Søndergaard i *Psykolog Nyt 16*. [5 sider]
- Lerche, Anders og Søndergaard, Eva (2003): Forældre som ressource i arbejdet med urolige børn. *Specialpædagogik 3*. [24 sider]
- Minuchin, P. Colapinto, J. og Minuchin, S. (2001): *Udsatte familier i et ressource perspektiv*. Kbh. 2008. Hele del 1 (85 sider) og del 2 kap. 8 (15 sider). [100 sider]
- Warhuus, L., Egelund, M. og Trillingsgaard, A. (2003): Systemorienteret terapi. Kap. 4. I Hougaard, E. m.fl. (red.). *Psykoterapien hovedtraditioner*. [53 sider]
- White, M. & Morgan, A. (2008): *Narrativ terapi med børn og deres familier*, Kbh., 2008. Introduktion og kap. 1, 2, 5 & 8. [102 sider]

3. dag

2 lektioner v/Hanne Søndergaard

Indføring I metoden: konsultativ metode og case-analyse med diskussion af forcer og begrænsninger, i forhold til udredning af børn og unge.

Nordahl, T (2004) *Eleven som aktør*. Hans Reitzels Forlag, København, pp.15-58 [43 sider]

4. dag

3 lektioner v/Hanne Søndergaard

Indføring begreber og teknikker i kognitiv adfærdsterapi med børn og unge med diskussion af forcer og begrænsninger.

Jørgensen, L. & Schlander, C. (2018). *Kognitiv adfærdsterapi med børn og familier*. Hans Reitzels Forlag. Side 27-69 [42 sider]

Eksamen:

En intern skriftlig prøve. Prøven er en stedprøve af 4 timers varighed under opsyn. Hjælpe midler må medbringes.

Prøven er en synopsis prøve. En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opridser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den/de studerende et oplæg i maksimalt en tredjedel af den samlede eksaminationstid. Den efterfølgende diskussion tager udgangspunkt i det skriftlige arbejde. Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis. Synopsis udarbejdes i relation til pensum, og problemstillingen godkendes af den kursusansvarlige lærer.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur

Bedømmelsesform: Der gives bedømmelsen bestået/ikke bestået.

Prøvens omfang: 5 ECTS-point.

Afløsning: Prøven kan afløses ved tilfredsstillende, aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 7580 pct. Tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset.

Prøven skal dokumentere, at modulets mål er indfrie.

Litteratur:

Asen, Eia, Dawson, Neil og Mc Hugh, Brenda (2004): Flerfamilieterapi, nye veje i familieterapien. Kbh.

Uddrag: Introduktion og kap 1 - 5 [108 sider]

Søndergaard, E. (2009): Interview med Minuchin. I *Psykolog Nyt 17*. [5 sider]

Jørgen C. (2001): Terapi for åben skærm. Interview med Eva Søndergaard i *Psykolog Nyt 16*. [5 sider]

Jørgensen, L. & Schlander, C. (2018). *Kognitiv adfærdsterapi med børn og familier*. Hans Reitzels Forlag. Side 27-69 [42 sider]

Lerche, Anders og Søndergaard, Eva (2003): Forældre som ressource i arbejdet med urolige børn.

Specialpædagogik 3. [24 sider]

Minuchin, P. Colapinto, J. og Minuchin, S. (2001): *Udsatte familier i et ressource perspektiv*. Kbh.

2008. Hele del 1 (85 sider) og del 2 kap. 8 (15 sider). [100 sider]

Nordahl, T (2004) *Eleven som aktør*. Hans Reitzels Forlag, København, pp.15-58 [43 sider]

Warhuus, L., Egelund, M. og Trillingsgaard, A. (2003): Systemorienteret terapi. Kap. 4. I Hougaard, E. m.fl. (red.). *Psykoterapien hovedtraditioner*. [53 sider]

White, M. & Morgan, A. (2008): *Narrativ terapi med børn og deres familier*, Kbh., 2008. Introduktion og kap. 1, 2, 5 & 8. [102 sider] (102 sider)

I alt 482 sider

Børne og Ungdoms Psykiatri (VAP 10 ECTS) BUP program

Modultitel, ECTS-angivelse: Videregående Anvendt Psykologi I – Børne- og Ungdomspsykiatri (Advanced Applied Psychology I) 10 ECTS
STADS-kode: HEA770001F
Placering: 7. Semester
Modulansvarlig: Christina Mohr Jensen (christina.j@rn.dk) & Bo Møhl (bomoehl@hum.aau.dk)
Type og sprog: Dansk
Mål: Modulets overordnede målsætninger følger studieordningens målbeskrivelser for faget Videregående Anvendt psykologi Kurset har til formål at udbygge den studerendes viden om, og forståelse af centrale teorier indenfor bl.a. udviklingspsykologi, afvigende udviklingspsykologi og klinisk psykiatri. Kurset vil introducere den studerende til epidemiologiske grundbegreber og den studerende introduceres til central børne- og ungdomspsykiatriske tilstande og deres ætiologi. På modulet introduceres den studerende til, hvordan man klinisk såvel som videnskabeligt, definerer og udreder de hyppigste børne- og ungdomspsykiatriske problematikker og forstår deres årsager. Dette omhandler bl.a. at den studerende, med afsæt i psykologisk og psykiatrisk forskningslitteratur, får en forståelse af den komplekse interaktion mellem arv og miljø. Den studerende får indsigt i, hvilken rolle psykologen spiller i et tværfagligt samarbejde med bl.a. psykiatere, sygeplejersker, socialrådgivere, skole og hjem.
Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre: Modulet introducerer den studerende for viden fra forskellige videnskabelige områder og hvordan viden fra de forskellige områder integreres ift. at være anvendelig ind i en børne- og ungdomspsykiatrisk praksis. Modulet bygger videre på den studerendes viden fra tidligere semestre (bl.a. kognitionspsykologi, udviklingspsykologi, klinisk psykologi, psykiatri) og supplerer denne viden med bl.a. resultater fra sundhedsvidenskabelig forskning. Denne viden præsenteres med et børne- og ungdomspsykiatrisk fokus, men vil også være anvendelig for psykologisk arbejde inden for andre områder, herunder f.eks. arbejde i pædagogisk-psykologi, voksenpsykiatri mv.

Omfang og forventet arbejdsindsats:			
Aktivitet		Timer	
6 forelæsninger i alt		21	
5 seminar gange i alt		20	
Læsning og forberedelse		216	
Eksamen		4	
Antal forelæsninger: 6			
Antal forelæsningshold: 1			
Antal seminar timer: 5			
Antal seminarhold: 1			
Kursusgang	Varighed	Tema/Emne	Forelæser
1	4x45 min.	Introduktion til programmet og det børne- og ungdomspsykiatriske speciale	Christina Mohr Jensen
2	3x45 min.	Den psykiatriske diagnose – ICD-10 diagnoser, hvad kan de bruges til og hvor udbredte er de?	Christina Mohr Jensen
3	5x45 min.	Neuropsykiatriske udviklingsforstyrrelser - ADHD, autisme spektrum forstyrrelse og intelligens	Christina Mohr Jensen
4	3x45 min	Angst og depression hos børn og unge	Ane Søndergaard Thomsen
5	4x45 min.	Selvskade – mentaliserings evne og behandling	Bo Møhl
6	2x45 min.	Betydningen af børne- og ungdomspsykiatrisk lidelse for barnets livsforløb	Christina Mohr Jensen

1. forelæsning: Introduktion til det børne- og ungdomspsykiatriske speciale

Denne vil give en introduktion til det børne- og ungdomspsykiatriske speciale med fokus på, hvornår og hvordan en børne- og ungdomspsykiatrisk vurdering igangsættes og udføres. Forelæsningen vil omhandle, hvordan man i børne- og ungdomspsykiatrien forholder sig til den

komplekse dynamik mellem barn, familie og samfund, samt forholdet mellem arv og miljø, når man skal forstå, afdække og behandle eventuel psykopatologi hos børn og unge.

Barker, E.D., Walton, E., Cecil, C.A.M. (2018) Annual research review: DNA methylation as a mediator in the association between risk exposure and child and adolescent psychopathology, *The Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 59(4), pp. 303-322 (20 sider)

Kennedy M., Kreppner, J., Knights, N., Kumsta, R., Maughan, B., Golm, D., Rutter, M., Schlotz, W., Sounaga-Barke, E.J.S. (2016) Early severe institutional deprivation is associated with a persistent variant of adult Attention-Deficit/Hyperactivity disorder: a clinical presentation, developmental continuities and life circumstances in the English and Romanian Adoptees study, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, Epub ahead of print, pp. 1-13 (13 s.)

Perry, B.D. (2002) Childhood Experience and Expression of Genetic Potential: What Childhood Neglect Tells Us about Nature and Nurture, *Brain and Mind*, 3, pp. 79-100 (22 s.)

Rutter, M., O'Connor, T.G. and the English and Romanian Adoptees (ERA) Study Team (2004) Are there biological Programming Effects for Psychological Development? Findings from a Study of Romanian Adoptees, *Developmental Psychology*, 40 (1), pp. 81-94 (14 s.)

Rutter, M, Moffitt, T.E., Caspi, A. (2006) Gene-environment interplay and psychopathology: multiple varieties but real effects, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47, pp. 226-261 (36 s.)

Sameroff et al. (2009) The Transactional Model of Development – How children and Contexts Shape Each Other, *American Psychological Association*, Kap. 1-7, pp. 1-136 (136 s.)

Thomsen, P.H., Skovgaard, A.M. (Eds) (2012) *Børne- og ungdomspsykiatri 3.udgave*, FADL's Forlag kapitel 1-3 pp. 1-43 (43 sider)

2. forelæsning: Den psykiatriske diagnose – ICD-10 diagnoser, hvad kan de bruges til og udbredelse

Denne forelæsning har til formål at belyse og diskutere hvad psykiatriske diagnoser er og hvordan de kan bruges i praksis. Forelæsningen vil omhandle en introduktion til grundbegreber indenfor epidemiologien mht. hvordan man kan fastslå udbredelsen af psykiatriske diagnoser og hvilke forbehold man må tage i arbejdet med at fastlægge hyppigheden af psykiatriske diagnoser.

Angold, A., Erkanli, A., Copeland, W., Goodman, R., Fischer, P.W., Costello, E.J. (2012) Psychiatric diagnostic interviews for children and adolescents: A comparative study, *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 51 (5), pp. 506-517. (14 s.)

Bruchmüller, K., Margraf, J. & Schneider, S. (2012) Is ADHD Diagnosed in Accord With Diagnostic Criteria? Overdiagnosis and Influence of Client Gender on Diagnosis, *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 80 (1), pp. 128-138 (11 s.)

Jablensky, A. (2016) Psychiatric classifications: validity and utility, *World Psychiatry*, 15(1), pp. 26-31 (6 sider)

Juul, S. Bech, B.H., Dahm, C.C., Rytter, D. (2017) *Epidemiologi og evidens 3. udgave*, Munksgaard 1-328 (328 sider)

Kendell, R., Jablensky, A. (2003) Distinguishing between the validity and utility of psychiatric diagnoses, *The American Journal of Psychiatry*, 160 (1), pp. 4-12 (9 sider)

Mohr-Jensen, C., Steinhausen, H.C. (2015) Time trends in incidence rates of diagnosed attention-deficit/hyperactivity disorder across 16 years in a nationwide Danish registry study, *Journal of Clinical Psychiatry*, 76 (3), pp. 334-341. (8 s.)

Mohr- Jensen, C., Vinkel Koch, S., Briciet Lauritsen, M., Steinhausen , H.C. (2016) The validity and reliability of the diagnosis of hyperkinetic disorders in the Danish Psychiatric Central Research Registry, *European Psychiatry*, 35, pp. 16-24. (9 s.)

3. forelæsning: Neuropsykiatriske udviklingsforstyrrelser – ADHD, autisme spektrum forstyrrelse mental retardering, tics/Tourette

Denne forelæsning vil introducere den studerende for fire af de neuropsykiatriske udviklingsforstyrrelser, der opfattes som havende deres begyndelse i de tidlige barndomsår; ADHD, autisme spektrum forstyrrelse, tics/ Tourette og mental retardering. Forelæsningen vil omhandle diagnostik og differential diagnostiske overvejelser ift. f.eks. tilknytningsforstyrrelse og belastningsreaktioner. Desuden vil forelæsningen kort omhandle, hvordan der kan arbejdes med helhedsorienteret behandling af de tre diagnoser, herunder ift. medicin, terapi og pædagogik.

Thomsen, P.H., Skovgaard, A.M. (Eds) (2012) *Børne- og ungdomspsykiatri 3.udgave*, FADL's Forlag kapitel 4-10, 14, 20-21 (86 sider)

4. forelæsning: Angst og depression hos børn og unge

Denne forelæsning vil introducere den studerende for tre børne og ungdomspsykiatriske problematikker, der kan være både selvstændige problematikker, men også være forårsaget af bl.a. stress og belastning i forbindelse med f.eks. de neuropsykiatriske udviklingsforstyrrelser behandlet i forelæsnings gang nr. 2. Forelæsningen vil omhandle diagnostisk, differential diagnostiske overvejelser og kort berøre, hvordan der kan arbejdes med helhedsorienteret behandling, herunder ift. medicin, terapi og pædagogik.

Thomsen, P.H., Skovgaard, A.M. (Eds) (2012) *Børne- og ungdomspsykiatri 3.udgave*, FADL's Forlag kapitel 11-13, 16-17 (27 sider)

5. Forelæsning: Behandling af selvskadende unge

Forelæsningen vil belyse teorier om dynamik og behandling af selvskade hos unge. Hvorfor vælger et stigende antal unge at skade sig selv? Hvad får det ud af det? Hvilke omkostninger medfører selvskade? Hvilke behandlingsprincipper er mest effektive?

Bo Møhl Selvskade – psykologi og behandling. Hans Reitzels Forlag. 2015. (kapitlerne 7, 8, 11, & 14) (99 s.)

6. forelæsning: Betydningen af børne- og ungdomspsykiatrisk lidelse for barnets livsforløb

Denne forelæsning vil udfolde det udviklingspsykologiske perspektiv på børne- og ungdomspsykiatriske problematikker. Mange lidelser, der har deres begyndelse i børne- og unge årene, har vist sig at have konsekvenser for barnet på længere sigt - for nogle livslangt. I forelæsningen berøres betydningen af tidlig psykopatologi ift. bl.a. det senere psykiatriske forløb, risiko for kriminalitet, betydning ift. skolegang og senere arbejdsmarkedstilknytning i voksenlivet.

Seminar:

Kursusgang	Varighed	Tema/Emne	Forelæser
1	4x45 min.	Introduktion og psykologen som "The scientific practitioner"	Christina Mohr Jensen
2	4x45 min.	Den psykiatriske anamnese	Christina Mohr Jensen
3	4x45 min.	At planlægge interventioner	Christina Mohr Jensen
4	4x45 min.	Opfølgning og pensumovervejelser	Christina Mohr Jensen
5	4x45 min.	Synopsis og den kommende praktik	Christina Mohr Jensen

1. Seminar: Introduktion og psykologen som "The scientific practitioner"

Til dette seminar introduceres holdet for hinanden og seminarrækken introduceres og der udarbejdes en plan for fremlæggelse på de øvrige seminarer. Derudover præsenteres de studerende

for the scientific practioner modellen der til formål at skabe refleksion og bevidsthed om psykologens rolle i at sikre sig, at den psykologiske praksis holder et højt faglig niveau også efter endt uddannelse:

Spengler, P.M., Dixon, D.N., Strohmer, D.C., Shivy, V.A. (1995) A Scientist-Practioner Model of Psychological Assessment, *The Counseling psychologist*, 23 (3) 506-534 (29 sider)

2. Seminar: Den psykiatriske anamnese

I dette seminar præsenteres indledningsvist standardskabelonen for anamneseoptag i børne- og ungdom psykiatrien. Herefter fremlægger studerende artikler for hinanden efter planen fastsat på 1. seminar

3. Seminar: At planlægge interventioner – den psykologiske, videnskabelige praksis

Seminaret indledes med en introduktion til evidensbegrebet som det anvendes i bl.a. Sundhedsstyrelsen og i grundbogen om epidemiologi og evidens. Herefter fremlægger studerende artikler for hinanden efter planen fastsat på 1. seminar

4. Seminar: Opfølgning og pensumovervejelser

Dette seminar har til formål at følge op på tanker og refleksioner fra undervisningsgangene og de forrige seminarer. Seminaret bruges til at drøfte begreber og pensum i fællesskab ift. at skabe afklaring og refleksion over indholdet i VAP I.

5. Seminar: Synopsis og den kommende praktik

I dette seminar præsenterer en gruppe af studerende information for de øvrige deltagere om, hvilke formalia der knytter sig til synopsis. Herefter diskuteres mulige problemformuleringer til synopsis ved at de studerende i samspil med seminarlederen, giver feedback. Slutteligt informeres der yderligere om den forestående praktik.

Samlet pensumliste

Angold, A., Erkanli, A., Copeland, W., Goodman, R., Fischer, P.W., Costello, E.J. (2012) Psychiatric diagnostic interviews for children and adolescents: A comparative study, *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 51 (5), pp. 506-517. (14 s.)

Barker, E.D., Walton, E., Cecil, C.A.M. (2018) Annual research review: DNA methylation as a mediator in the association between risk exposure and child and adolescent psychopathology, *The Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 59(4), pp. 303-322 (20 sider)

Bruchmüller, K., Margraf, J. & Schneider, S. (2012) Is ADHD Diagnosed in Accord With Diagnostic Criteria? Overdiagnosis and Influence of Client Gender on Diagnosis, *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 80 (1), pp. 128-138 (11 s.)

- Jablensky, A. (2016) Psychiatric classifications: validity and utility, *World Psychiatry*, 15(1), pp. 26-31 (6 sider)
- Juul, S. Bech, B.H., Dahm, C.C., Rytter, D. (2017) *Epidemiologi og evidens 3. udgave*, Munksgaard 1-328 (328 sider)
- Kendell, R., Jablensky, A. (2003) Distinguishing between the validity and utility of psychiatric diagnoses, *The American Journal of Psychiatry*, 160 (1), pp. 4-12 (9 sider)
- Kennedy M., Kreppner, J, Knights, N., Kumsta, R., Maughan, B., Golm, D., Rutter, M., Schlotz, W., Sounga-Barke, E.J.S. (2016) Early severe institutional deprivation is associated with a persistent variant of adult Attention-Deficit/Hyperactivity disorder: a clinical presentation, developmental continuities and life circumstances in the English and Romanian Adoptees study, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, Epub ahead of print, pp. 1-13 (13 s.)
- Linnet, K.M., Wisborg, K., Obel, C., Secher, N.J., Thompsen, P.H., Agerbo, E., Henriksen T.B. (2005) Smoking during pregnancy and the risk for hyperkinetic disorder in offspring, *Pediatrics*, 116 (2), pp. 462-467 (6 s.)
- Mohr-Jensen, C., Steinhausen, H.C. (2015) Time trends in incidence rates of diagnosed attention-deficit/hyperactivity disorder across 16 years in a nationwide Danish registry study, *Journal of Clinical Psychiatry*, 76 (3), pp. 334-341. (8 s.)
- Mohr- Jensen, C., Vinkel Koch, S., Briciet Lauritsen, M., Steinhausen , H.C. (2016) The validity and reliability of the diagnosis of hyperkinetic disorders in the Danish Psychiatric Central Research Registry, *European Psychiatry*, 35, pp. 16-24. (9 s.)
- Møhl, B. (2015): *Selvskade – psykologi og behandling*. Hans Reitzels Forlag. (kapitlerne 7, 8, 11, & 14) (99 s.)
- Obel, C., Zhu, J.L., Olsen, J., Breining, S., Li, J., Grønborg, T.K., Gissler, M. & Rutter, M. (2016) The risk of attention deficit hyperactivity disorder in children exposed to maternal smoking during pregnancy – a re-examination using a sibling design, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 57 (4), 532-537 (6 s.)
- Perry, B.D. (2002) Childhood Experience and Expression of Genetic Potential: What Childhood Neglect Tells Us about Nature and Nurture, *Brain and Mind*, 3, pp. 79-100 (22 s.)
- Sameroff et al. (2009) The Transactional Model of Development – How children and Contexts Shape Each Other, *American Psychological Association*, Kap. 1-7, pp. 1-136 (136 s.)
- Spengler, P.M., Dixon, D.N., Strohmer, D.C., Shivy, V.A. (1995) A Scientist-Practitioner Model of Psychological Assessment, *The Counseling psychologist*, 23 (3) 506-534 (29 sider)

Rutter, M., O'Connor, T.G. and the English and Romanian Adoptees (ERA) Study Team (2004) Are there biological Programming Effects for Psychological Development? Findings from a Study of Romanian Adoptees, *Developmental Psychology*, 40 (1), pp. 81-94 (14 s.)

Rutter, M, Moffitt, T.E., Caspi, A. (2006) Gene-environment interplay and psychopathology: multiple varieties but real effects, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47, pp. 226-261 (36 s.)

Thomsen, P.H., Skovgaard, A.M. (Eds) (2012) *Børne- og ungdomspsykiatri 3.udgave*, FADL's Forlag pp. 1-234 (234 sider)

I alt 1000 sider

Børne og Ungdoms Psykiatri (SAP 5 ECTS) BUP program

Modultitel, ECTS-angivelse: Supplerende Anvendt Psykologi – Børne- og Ungdomspsykiatri 5 ECTS								
STADS-kode: HEA770002D								
Placering: 7. Semester								
Modulansvarlig: Christina Mohr Jensen (christina.j@rn.dk) & Bo Møhl (bomoehl@hum.aau.dk)								
Type og sprog: Dansk								
Mål: Modulets overordnede målsætninger følger studieordningens målbeskrivelser for faget. Kurset har til formål at udbygge den studerendes viden om, og forståelse af centrale teorier indenfor bl.a. udviklingspsykologi, afvigende udviklingspsykologi og klinisk psykiatri. På modulet introduceres den studerende til, hvordan man klinisk såvel som videnskabeligt, definerer og udreder de hyppigste børne- og ungdomspsykiatriske problematikker og forstår deres årsager. <i>Dette</i> omhandler bl.a. at den studerende får en forståelse af den komplekse interaktion mellem arv og miljø. Den studerende får indsigt i, hvilken rolle psykologen spiller i et tværfagligt samarbejde med bl.a. psykiatere, sygeplejersker, socialrådgivere, skole og hjem.								
Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre: Modulet introducerer den studerende for viden fra forskellige videnskabelige områder og hvordan viden fra de forskellige områder integreres ift. at være anvendelig ind i en børne- og ungdomspsykiatrisk praksis. Modulet bygger videre på den studerendes viden fra tidligere semestre (bl.a. kognitionspsykologi, udviklingspsykologi, klinisk psykologi, psykiatri) og supplerer denne viden med bl.a. resultater fra sundhedsvidenskabelig forskning. Denne viden præsenteres med et børne- og ungdomspsykiatrisk fokus, men vil også være anvendelig for psykologisk arbejde inden for andre områder, herunder f.eks. arbejde i pædagogisk-psykologi, voksenpsykiatri mv. Studerende på SAP følger de første fem undervisningsgange på VAP I.								
Omfang og forventet arbejdsindsats: <i>5 ECTS point svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på denne måde:</i>								
<table border="1"><thead><tr><th>Aktivitet</th><th>Timer</th></tr></thead><tbody><tr><td>5 forelæsninger i alt</td><td>19</td></tr><tr><td>Læsning og forberedelse</td><td>112</td></tr><tr><td>Eksamen</td><td>4</td></tr></tbody></table>	Aktivitet	Timer	5 forelæsninger i alt	19	Læsning og forberedelse	112	Eksamen	4
Aktivitet	Timer							
5 forelæsninger i alt	19							
Læsning og forberedelse	112							
Eksamen	4							

Antal forelæsninger: 5			
Antal forelæsningshold: 1			
Eksamen: Prøveform: 4-timers stedprøve. Prøven kan afløses ved tilfredsstillende, aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer til stede værelse i mindst 80% af de planlagte forelæsninger samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset.			
Kursusgang	Varighed	Tema/Emne	Forelæser
1	4x45 min.	Introduktion til programmet og det børne- og ungdomspsykiatriske speciale	Christina Jensen Mohr
2	3x45 min.	Den psykiatriske diagnose – ICD-10 diagnoser, hvad kan de bruges til og hvor udbredte er de?	Christina Jensen Mohr
3	5x45 min.	Neuropsykiatriske udviklingsforstyrrelser - ADHD, autisme spektrum forstyrrelse og intelligens	Christina Jensen Mohr
4	3x45 min	Angst og depression hos børn og unge	Ane Søndergaard Thomsen
5	4x45 min.	Selvskade – mentaliserings evne og behandling	Bo Møhl

5. forelæsning: Introduktion til det børne- og ungdomspsykiatriske speciale

Denne vil give en introduktion til det børne- og ungdomspsykiatriske speciale med fokus på, hvornår og hvordan en børne- og ungdomspsykiatrisk vurdering igangsættes og udføres. Forelæsningen vil omhandle, hvordan man i børne- og ungdomspsykiatrien forholder sig til den komplekse dynamik mellem barn, familie og samfund, samt forholdet mellem arv og miljø, når man skal forstå, afdække og behandle eventuel psykopatologi hos børn og unge.

Barker, E.D., Walton, E., Cecil, C.A.M. (2018) Annual research review: DNA methylation as a mediator in the association between risk exposure and child and adolescent psychopathology, *The Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 59(4), pp. 303-322 (20 sider)

Kennedy M., Kreppner, J., Knights, N., Kumsta, R., Maughan, B., Golm, D., Rutter, M., Schlotz, W., Sounaga-Barke, E.J.S. (2016) Early severe institutional deprivation is associated with a persistent variant of adult Attention-Deficit/Hyperactivity disorder: a clinical presentation, developmental continuities and life circumstances in the English and Romanian Adoptees study, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, Epub ahead of print, pp. 1-13 (13 s.)

Perry, B.D. (2002) Childhood Experience and Expression of Genetic Potential: What Childhood Neglect Tells Us about Nature and Nurture, *Brain and Mind*, 3, pp. 79-100 (22 s.)

Rutter, M., O'Connor, T.G. and the English and Romanian Adoptees (ERA) Study Team (2004) Are there biological Programming Effects for Psychological Development? Findings from a Study of Romanian Adoptees, *Developmental Psychology*, 40 (1), pp. 81-94 (14 s.)

Rutter, M., Moffitt, T.E., Caspi, A. (2006) Gene-environment interplay and psychopathology: multiple varieties but real effects, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47, pp. 226-261 (36 s.)

Thomsen, P.H., Skovgaard, A.M. (Eds) (2012) *Børne- og ungdomspsykiatri 3.udgave*, FADL's Forlag kapitel 1-3 pp. 1-43 (43 sider)

6. forelæsning: Den psykiatriske diagnose – ICD-10 diagnoser, hvad kan de bruges til og udbredelse

Denne forelæsning har til formål at belyse og diskutere hvad psykiatriske diagnoser er og hvordan de kan bruges i praksis. Forelæsningen vil omhandle en introduktion til grundbegreber indenfor epidemiologien mht. hvordan man kan fastslå udbredelsen af psykiatriske diagnoser og hvilke forbehold man må tage i arbejdet med at fastlægge hyppigheden af psykiatriske diagnoser.

Angold, A., Erkanli, A., Copeland, W., Goodman, R., Fischer, P.W., Costello, E.J. (2012) Psychiatric diagnostic interviews for children and adolescents: A comparative study, *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 51 (5), pp. 506-517. (14 s.)

Jablensky, A. (2016) Psychiatric classifications: validity and utility, *World Psychiatry*, 15(1), pp. 26-31 (6 sider)

Kendell, R., Jablensky, A. (2003) Distinguishing between the validity and utility of psychiatric diagnoses, *The American Journal of Psychiatry*, 160 (1), pp. 4-12 (9 sider)

Mohr-Jensen, C., Steinhausen, H.C. (2015) Time trends in incidence rates of diagnosed attention-deficit/hyperactivity disorder across 16 years in a nationwide Danish registry study, *Journal of Clinical Psychiatry*, 76 (3), pp. 334-341. (8 s.)

7. forelæsning: Neuropsykiatriske udviklingsforstyrrelser – ADHD, autisme spektrum forstyrrelse mental retardering, tics/Tourette

Denne forelæsning vil introducere den studerende for fire af de neuropsykiatriske udviklingsforstyrrelser, der opfattes som havende deres begyndelse i de tidlige barndomsår; ADHD, autisme spektrum forstyrrelse, tics/ Tourette og mental retardering. Forelæsningen vil omhandle diagnostik og differential diagnostiske overvejelser ift. f.eks. tilknytningsforstyrrelse og belastningsreaktioner. Desuden vil forelæsningen kort omhandle, hvordan der kan arbejdes med helhedsorienteret behandling af de tre diagnoser, herunder ift. medicin, terapi og pædagogik.

Thomsen, P.H., Skovgaard, A.M. (Eds) (2012) *Børne- og ungdomspsykiatri 3.udgave*, FADL's Forlag kapitel 4-10, 14, 20-21 (86 sider)

8. forelæsning: Angst og depression hos børn og unge

Denne forelæsning vil introducere den studerende for tre børne og ungdomspsykiatriske problematikker, der kan være både selvstændige problematikker, men også være forårsaget af bl.a. stress og belastning i forbindelse med f.eks. de neuropsykiatriske udviklingsforstyrrelser behandlet i forelæsnings gang nr. 2. Forelæsningen vil omhandle diagnostisk, differential diagnostiske overvejelser og kort berøre, hvordan der kan arbejdes med helhedsorienteret behandling, herunder ift. medicin, terapi og pædagogik.

Thomsen, P.H., Skovgaard, A.M. (Eds) (2012) *Børne- og ungdomspsykiatri 3.udgave*, FADL's Forlag kapitel 11-13, 16-17 (27 sider)

5. Forelæsning: Behandling af selvskadende unge

Forelæsningen vil belyse teorier om dynamik og behandling af selvskade hos unge. Hvorfor vælger et stigende antal unge at skade sig selv? Hvad får det ud af det? Hvilke omkostninger medfører selvskade? Hvilke behandlingsprincipper er mest effektive?

Bo Møhl Selvskade – psykologi og behandling. Hans Reitzels Forlag. 2015. (kapitlerne 7, 8, 11, & 14) (99 s.)

Samlet pensumliste

Angold, A., Erkanli, A., Copeland, W., Goodman, R., Fischer, P.W., Costello, E.J. (2012) Psychiatric diagnostic interviews for children and adolescents: A comparative study, *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 51 (5), pp. 506-517. (14 s.)

Barker, E.D., Walton, E., Cecil, C.A.M. (2018) Annual research review: DNA methylation as a mediator in the association between risk exposure and child and adolescent psychopathology, *The Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 59(4), pp. 303-322 (20 sider)

Jablensky, A. (2016) Psychiatric classifications: validity and utility, *World Psychiatry*, 15(1), pp. 26-31 (6 sider)

- Kendell, R., Jablensky, A. (2003) Distinguishing between the validity and utility of psychiatric diagnoses, *The American Journal of Psychiatry*, 160 (1), pp. 4-12 (9 sider)
- Kennedy M., Kreppner, J, Knights, N., Kumsta, R., Maughan, B., Golm, D., Rutter, M., Schlotz, W., Sounga-Barke, E.J.S. (2016) Early severe institutional deprivation is associated with a persistent variant of adult Attention-Deficit/Hyperactivity disorder: a clinical presentation, developmental continuities and life circumstances in the English and Romanian Adoptees study, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, Epub ahead of print, pp. 1-13 (13 s.)
- Mohr-Jensen, C., Steinhausen, H.C. (2015) Time trends in incidence rates of diagnosed attention-deficit/hyperactivity disorder across 16 years in a nationwide Danish registry study, *Journal of Clinical Psychiatry*, 76 (3), pp. 334-341. (8 s.)
- Møhl, B. (2015): *Selvskade – psykologi og behandling*. Hans Reitzels Forlag. (kapitlerne 7, 8, 11, & 14) (99 s.)
- Perry, B.D. (2002) Childhood Experience and Expression of Genetic Potential: What Childhood Neglect Tells Us about Nature and Nurture, *Brain and Mind*, 3, pp. 79-100 (22 s.)
- Spengler, P.M., Dixon, D.N., Strohmer, D.C., Shivy, V.A. (1995) A Scientist-Practitioner Model of Psychological Assessment, *The Counseling psychologist*, 23 (3) 506-534 (29 sider)
- Rutter, M., O'Connor, T.G. and the English and Romanian Adoptees (ERA) Study Team (2004) Are there biological Programming Effects for Psychological Development? Findings from a Study of Romanian Adoptees, *Developmental Psychology*, 40 (1), pp. 81-94 (14 s.)
- Rutter, M, Moffitt, T.E., Caspi, A. (2006) Gene-environment interplay and psychopathology: multiple varieties but real effects, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47, pp. 226-261 (36 s.)
- Thomsen, P.H., Skovgaard, A.M. (Eds) (2012) *Børne- og ungdomspsykiatri 3.udgave*, FADL's Forlag pp. 1-234 (234 sider)

I alt 504 sider

Neuropsychology and neuroscience (VAP 10 ECTS) NEURO program
Modulansvarlig: Thomas Alrik Sørensen (alrik@hum.aau.dk)
Stadskode: HEA770001F
Vejledere/Seminarholdere/Undervisere: Thomas Alrik Sørensen (alrik@hum.aau.dk), Morten Overgaard, Jesper Mogensen & Thea Mannix.
Placering: 7. Semester
Type og sprog: English.
Omfang og forventninger: <p>The neuropsychology knowledge group Centre for Cognitive Neuroscience at Aalborg University conducts the course. The aim of this course is to provide the students a through introduction to cognitive neuroscience, its foundation, as well as the different methods used. This will be the foundation of students who wish to progress further within cognitive science, neuroscience, or the clinical domain as a neuropsychologist. The course will also provide the background information needed, on both the more clinically applied 8th semester course in addition to the broader project oriented classes on the 9th semester on the neuroprogramme. The course consists of 21 lectures on cognitive neuroscience, and a syllabus of 1008 pages of supporting literature.</p>
Varighed og undervisningsform: <p>The lectures cover the fall semester and some lectures will be conducted with students from both VAP and SAP.</p>
Deltagere: Students enrolled in the neuro programme in the fall semester of 2018.
Antal forelæsningshold: 1
Prøveform:

Synopsis examination: 3 pages short focused academic text combined with a 30-minute oral exam (for further details please confer to the “studieordningen”).

Bedømmelsesform: Grading is done using the 7-point scale.

Prøvens omfang: 10 ECTS.

Forelæsningsoversigt:

Lecture	Teacher(s) and title of lecture
---------	---------------------------------

#1	Thomas Alrik Sørensen: Introduction to the neuropsychology programme
----	--

This presentation is a general introduction to the course, the teachers and the curriculum.

#2-5	Morten Overgaard: Methods in cognitive neuroscience
------	---

This lecture will introduce basic methodological aspects of designing and conducting an experiment with healthy subjects and in different groups of patients. Moreover, the module will provide the students with a basic understanding of the recent brain mapping and neuroimaging techniques (EEG; MEG; PET; fMRI; TMS) used in both clinical and experimental neuropsychology for assessing sensory and cognitive processing

Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates.

Gazzaniga; MS, Ivry, RB, Mangun, GR (2009). *Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind (3rd Ed.)* WW Norton & Company: New York. Chapter IV: Methods of Cognitive Neuroscience. Pp 110-163.

Gevins, A. (1998). The future of electroencephalography in assessing neurocognitive functioning. *Electroencephalography and Clinical Neurophysiology* 106: 165-172.

Overgaard, M. (2015): The challenge of measuring consciousness, in M. Overgaard (ed): *Behavioral Methods in Consciousness Research*, Oxford University Press.

#6-7 NN: Animal models in neuroscience

The possibilities and not the least problems associated with using animal models within neuroscience will be covered. Examples will be drawn from both the neurological and psychiatric areas.

Mogensen, J. (2011). Animal models in neuroscience. In: Hau, J. & Schapiro, S. (Eds.) *Handbook of Laboratory Animal Science, Third Edition, Volume II. Animal Models*. Boca Raton, FL: CRC Press LLC. 47-73.

#8-11 NN: Basic neurobiology and neuroplasticity

Introduction to the current status of neuroanatomy, neurophysiology, neurochemistry, and neuropharmacology. Topics will have a special focus on issues related to the developmental and adult neuroplasticity – under normal and pathological circumstances.

Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates.

#12-13 NN: Functional organization and reorganization of the brain (tentative topic)

The point of departure will be the apparent contradiction between ‘localization’ of cognitive functions in the normal brain, and the fact that such ‘functions’ can ‘recover’ in the brain injured individual. Understanding the processes behind ‘localization’ and ‘recovery’, we are developing a better understanding of the injured brain – but not the least the normal and constantly reorganizing brain.

Mogensen, J. (2011). Almost unlimited potentials of a limited neural plasticity. *Journal of Consciousness Studies*, 18, (7-8), 13-45.

Mogensen, J. (2012). Reorganization of Elementary Functions (REF) after brain injury: Implications for the therapeutic interventions and prognosis of brain injured patients suffering cognitive impairments. In: Schäfer, A. J., & Müller, J. (Eds.) *Brain Damage:*

Causes, Management and Prognosis (1-40). Hauppauge, NY: Nova Science Publishers, Inc. (40 pages). (may be subject to change)

#14-15 Morten Overgaard: The relation between brain and mind

The classical mind-body problem has in recent years become one of the most central areas of investigation in cognitive neuroscience. This development has included a re-statement of the problem as a more specific consciousness-brain problem, making it more open to empirical investigation. The topic is perfect to illustrate the “meeting” of issues in philosophy of mind and science and experimental methodology. It opens up several questions of intuitive interest to most people, such as “do we have free will?” and “how can subjective experiences exist in a physical universe?”

Block, N. (1995), ‘On a confusion about a function of consciousness’, *Behavioral & Brain Sciences*, 18 (2), pp. 227–47.

Chalmers, D (2000): What is a neural correlate of consciousness? In: T. Metzinger (ed): *Neural Correlates of Consciousness*, MIT Press

Koch, C. et al (2016): Neural correlates of consciousness: Progress and problems, *Nature Neuroscience Reviews*, 17, 307-321

Lamme, VAF (2010): How neuroscience will change our view on consciousness, *Cognitive Neuroscience*, **1:3**, 204-40

Laureys, S. (2005): The neural correlate of (un)awareness: Lessons from the vegetative state, *Trends in Cognitive Sciences*, 9, 556-559

Libet, B. Gleason, C. Wright, E. & Pearl, D. (1983): Time of conscious intention to act in relation to onset of cerebral activity (readiness-potential), *Brain*, 106, 623-642

Overgaard, M. (2011): Visual experience and blindsight: a methodological review, *Experimental Brain Research*, **209: 4**, 473-479.

Owen, A. et al (2006): Detecting awareness in the vegetative state, *Science* **313: 5792**, 1402

Seth, A. et al (2008): Measuring consciousness: Relating behavioural and neurophysiological approaches, *Trends in Cognitive Sciences*, 12, 8, 314-321.

Timmermans, B. & Cleeremans, A. (2015): How can we measure awareness? An overview of current methods. In: M. Overgaard (Ed): *Behavioral Methods in Consciousness Research*, Oxford University Press. 21-46. (pages 25).

#16   Thea Mannix: Introduction to neurolinguistics

Language is one of the most vital and useful functions available to us. It is also highly susceptible to experimental testing, and as such a wealth of information exists regarding its biological and functional positions in the brain. This lecture will give a general introduction to neurolinguistics by discussing the primary brain mechanisms involved in the production, comprehension and acquisition of language via developmental and other neuroscientific investigations.

Kuhl, P. K. (2004). Early language acquisition: cracking the speech code. *Nature reviews neuroscience*, 5(11), 831-843 (10 pages).

Kuhl, P. K. (2010). Brain mechanisms in early language acquisition. *Neuron*, 67(5), 713-727 (14 pages).

#17   Thea Mannix: Modern methods in neurolinguistics

Modern technological advances have meant that the study of language has evolved significantly in the last 30 years. This lecture will provide an overview of publications from modern neuroscientific research methods through which language investigations have made invaluable contributions to neuroscience. These will primarily focus on EEG and fMRI, and will include a brief introduction to language-based neural networks.

van Petten, C., & Luka, B. J. (2012). Prediction during language comprehension: Benefits, costs, and ERP components. *International Journal of Psychophysiology*, 83(2), 176-190. (24 pages).

Yuste, R. (2015). From the neuron doctrine to neural networks. *Nature Reviews Neuroscience*, 16(8), 487-497. (10 pages).

#18   Thomas Alrik Sørensen: Variability in Perception between Observers

Often it is assumed that we all experience the world in a similar fashion, however, in rare instances it is possible to see that this assumption is false. One such instance is in synaesthesia, which can be described as a perceptual variation in the normal population; this can be in the form that certain

weekdays or letters have an added colour sensation. This lecture will present synaesthesia and also relate more broadly to variations in perception between different observers.

Ásgeirsson, A.G., Nordfang, M. & Sørensen, T.A. (2015). Components of Attention in Grapheme-Color Synesthesia: A Modeling Approach, *PLoS ONE*, 10(8), pp. 1–19.

Witthoft, N., & Winawer, J. (2006). Synesthetic colors determined by having colored refrigerator magnets in childhood. *Cortex*, 42(2), 175-183.

#19-20 Thomas Alrik Sørensen: Modulation of Attention and Perception

Attention, short-term memory, and visual perception are typically held to be fairly stable and crucial elements of human cognition; however, a number of recent studies seem to reveal that these elements are in fact modulated by a number of factors. This lecture broadly introduces how memory, attention, and visual perception interlink, as well as how these components can be modulated by expertise, arousal, and by observer expectation.

Luck, S. J., & Vogel, E. K. (1997). The capacity of visual working memory for features and conjunctions. *Nature*, 390, 279–281.

Sørensen, T. A., & Kyllingsbæk, S. (2012). Short-term storage capacity for visual objects depends on expertise. *Acta Psychologica*, 140(2), 158-163.

Sørensen, T. A., Vangkilde, S., & Bundesen, C. (2015). Components of attention modulated by temporal expectation. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 41(1), 178-193.

#21 Thomas Alrik Sørensen: Summary and Questions

This lecture will attempt to bridge the different topics that have been taught during the 7th semester, as well as preparing for the lectures in the following 8th semester.

Samlet pensumliste:

Course literature:

- Ásgeirsson, A.G., Nordfang, M. & Sørensen, T.A. (2015), Components of Attention in Grapheme-Color Synesthesia: A Modeling Approach, *PLoS ONE*, 10(8), pp. 1–19. (18 pages)
- Block, N. (1995), ‘On a confusion about a function of consciousness’, *Behavioral & Brain Sciences*, 18 (2), pp. 227–247. (20 pages).
- Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. (550 pages).
- Cowey, A. (2008): TMS and visual awareness, in E. Wasserman et al (Eds): *The Oxford Handbook of Transcranial Stimulation*, Oxford University Press. 411-431. (20 pages).
- Chalmers, D (2000): What is a neural correlate of consciousness? In: T. Metzinger (ed): *Neural Correlates of Consciousness*, MIT Press, 17-40. (23 pages).
- Gazzaniga, MS, Ivry, RB, Mangun, GR (2009). *Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind (3rd Ed.)* WW Norton & Company: New York. Chapter IV: Methods of Cognitive Neuroscience. pp. 96-146. (50 pages).
- Gevins, A. (1998). The future of electroencephalography in assessing neurocognitive functioning. *Electroencephalography and Clinical Neurophysiology* 106: 165-172. (7 pages).
- Koch, C. et al (2016): Neural correlates of consciousness: Progress and problems, *Nature Neuroscience Reviews*, 17, 307-321. (14 pages).
- Kuhl, P. K. (2004). Early language acquisition: cracking the speech code. *Nature reviews neuroscience*, 5(11), 831-843 (10 pages).
- Kuhl, P. K. (2010). Brain mechanisms in early language acquisition. *Neuron*, 67(5), 713-727 (14 pages).
- Lamme, VAF (2010): How neuroscience will change our view on consciousness, *Cognitive Neuroscience*, 1:3, 204-240. (36 pages).
- Laureys, S. (2005): The neural correlate of (un)awareness: Lessons from the vegetative state, *Trends in Cognitive Sciences*, 9, 556-559 (3 pages).
- Libet, B. Gleason, C. Wright, E. & Pearl, D. (1983): Time of conscious intention to act in relation to onset of cerebral activity (readiness-potential), *Brain*, 106, 623-642. (19 pages).
- Luck, S. J., & Vogel, E. K. (1997). The capacity of visual working memory for features and conjunctions. *Nature*, 390, 279–281. (2 pages).

- Mogensen, J. (2011). Animal models in neuroscience. In: Hau, J. & Schapiro, S. (Eds.) *Handbook of Laboratory Animal Science, Third Edition, Volume II. Animal Models*. Boca Raton, FL: CRC Press LLC. 47-73. (26 pages).
- Mogensen, J. (2011). Almost unlimited potentials of a limited neural plasticity. *Journal of Consciousness Studies*, 18, (7-8), 13-45. (32 pages).
- Mogensen, J. (2012). Reorganization of Elementary Functions (REF) after brain injury: Implications for the therapeutic interventions and prognosis of brain injured patients suffering cognitive impairments. In: Schäfer, A. J., & Müller, J. (Eds.) *Brain Damage: Causes, Management and Prognosis* (1-40). Hauppauge, NY: Nova Science Publishers, Inc. (40 pages).
- Overgaard, M. (2011): Visual experience and blindsight: a methodological review, *Experimental Brain Research*, **209: 4**, 473-479. (6 pages).
- Overgaard, M. (2015): The challenge of measuring consciousness, in M. Overgaard (ed): *Behavioral Methods in Consciousness Research*, Oxford University Press. 7-19. (12 pages).
- Owen, A. et al (2006): Detecting awareness in the vegetative state, *Science* **313: 5792**, 1402. (1 page).
- Seth, A. et al (2008): Measuring consciousness: Relating behavioural and neurophysiological approaches, *Trends in Cognitive Sciences*, 12, 8, 314-321. (7 pages).
- Sørensen, T. A., & Kyllingsbæk, S. (2012). Short-term storage capacity for visual objects depends on expertise. *Acta Psychologica*, 140(2), 158-163. (5 pages).
- Sørensen, T. A., Vangkilde, S., & Bundesen, C. (2015). Components of attention modulated by temporal expectation. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 41(1), 178-193. (15 pages).
- Timmermans, B. & Cleeremans, A. (2015): How can we measure awareness? An overview of current methods. In: M. Overgaard (Ed): *Behavioral Methods in Consciousness Research*, Oxford University Press. 21-46. (25 pages).
- van Petten, C., & Luka, B. J. (2012). Prediction during language comprehension: Benefits, costs, and ERP components. *International Journal of Psychophysiology*, 83(2), 176-190. (24 pages).
- Ward, N. & Frackowiak, R. (2006): Functional neuroimaging, in: M. Selzer et al (Eds): *Textbook of Neural Repair and Neurorehabilitation, Vol II*, Cambridge University Press, 56-68. (12 pages).

Witthoft, N., & Winawer, J. (2006). Synesthetic colors determined by having colored refrigerator magnets in childhood. *Cortex*, 42(2), 175-183. (8 pages).

Yuste, R. (2015). From the neuron doctrine to neural networks. *Nature Reviews Neuroscience*, 16(8), 487-497. (10 pages).

Total pages: 1008.

Neuropsychology and neuroscience (SAP 5 ECTS) NEURO

Modulansvarlig: Thomas Alrik Sørensen (alrik@hum.aau.dk)

Stadskode: HEA770002D

Undervisere: Thomas Alrik Sørensen (alrik@hum.aau.dk), Morten Overgaard, Jesper Mogensen & Thea Mannix.

Placering: 7. semester

Type og sprog: English

Omfang og forventning:

The neuropsychology knowledge group Centre for Cognitive Neuroscience at Aalborg University conducts the course. The aim of this course is to provide the students an introduction to cognitive neuroscience, its foundation, and the different methods used. This will be the foundation of students who wish to progress further within cognitive science, neuroscience, or the clinical domain as a neuropsychologist. The course consists of 9 lectures on cognitive neuroscience and a syllabus of 550 pages of supporting literature.

The lectures cover the fall semester and some lectures will be conducted with students from both VAP and SAP.

Deltagere:

Students enrolled in the neuro programme in the fall semester of 2018, including students who have chosen to enrol in the SAP part of the neuro-programme.

Antal forelæsningshold: 1

Prøveform:

Synopsis examination: 3 pages short focused academic text combined with a 30-minute oral exam (for further details please confer to the “studieordningen”).

Bedømmelsesform: Grading is done using the 7-point scale.

Prøvens omfang: 5 ECTS.

Forelæsningsoversigt:

Lecture	Teacher(s) and title of lecture
---------	---------------------------------

#1	Thomas Alrik Sørensen: Introduction to the neuropsychology programme
----	--

This presentation is a general introduction to the course, the teachers and the curriculum.

#2-3	Morten Overgaard: Methods in cognitive neuroscience
------	---

This lecture will introduce basic methodological aspects of designing and conducting an experiment with healthy subjects and in different groups of patients. Moreover, the module will provide the students with a basic understanding of the recent brain mapping and neuroimaging techniques (EEG; MEG; PET; fMRI; TMS) used in both clinical and experimental neuropsychology for assessing sensory and cognitive processing.

Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates.

#8-9	NN: Basic neurobiology and neuroplasticity
------	--

Introduction to the current status of neuroanatomy, neurophysiology, neurochemistry, and neuropharmacology. Topics will have a special focus on issues related to the developmental and adult neuroplasticity – under normal and pathological circumstances.

Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates.

#14 Morten Overgaard: The relation between brain and mind

The classical mind-body problem has in recent years become one of the most central areas of investigation in cognitive neuroscience. This development has included a re-statement of the problem as a more specific consciousness-brain problem, making it more open to empirical investigation. The topic is perfect to illustrate the “meeting” of issues in philosophy of mind and science and experimental methodology. It opens up several questions of intuitive interest to most people, such as “do we have free will?” and “how can subjective experiences exist in a physical universe?”

Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates.

#16 Thea Mannix: Introduction to neurolinguistics

Language is one of the most vital and useful functions available to us. It is also highly susceptible to experimental testing, and as such a wealth of information exists regarding its biological and functional positions in the brain. This lecture will give a general introduction to neurolinguistics by discussing the primary brain mechanisms involved in the production, comprehension and acquisition of language via developmental and other neuroscientific investigations.

Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates.

#18 Thomas Alrik Sørensen: Variability in Perception between Observers

Often it is assumed that we all experience the world in a similar fashion, however, in rare instances it is possible to see that this assumption is false. One such instance is in synaesthesia, which can be described as a perceptual variation in the normal population; this can be in the form that certain weekdays or letters have an added colour sensation. This lecture will present synaesthesia and also relate more broadly to variations in perception between different observers.

Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates.

#19 Thomas Alrik Sørensen: Modulation of Attention and Perception

Attention, short-term memory, and visual perception are typically held to be fairly stable and crucial elements of human cognition; however, a number of recent studies seem to reveal that these elements are in fact modulated by a number of factors. This lecture broadly introduces how memory, attention, and visual perception interlink, as well as how these components can be modulated by expertise, arousal, and by observer expectation.

Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates.

Samlet pensumliste:

Course literature:

Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. (550 pages).

Total pages: 550.

UK Videregående anvendt Klinisk Psykologi - Universitetsklinikken (VAP 10 ECTS)

Modultitel: Videregående anvendt Klinisk Psykologi - Universitetsklinikken (Advanced Applied Clinical Psychology) 10 ECTS
Stadskode: HEA770001F
Placering: 7. Semester
Modulansvarlig: <ul style="list-style-type: none">
• Birgitte Petersen (bjp@hum.aau.dk)
Undervisere: <ul style="list-style-type: none">
• Bo Møhl, Anne Engholm Hedegaard, Birgitte Petersen, Trine Strands, Marie Hagelskjær, Christina Kjær Frederiksen, Mette Sand Alstrup, Camilla-Chelina Dybdal
Seminarhold: 1 med 16 studerende
Type: Kursusmodul
Sprog: Dansk
Mål: <p>Den studerende skal gennem modulet opnå:</p> <p>Viden om:</p> <ul style="list-style-type: none">
- og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området
- og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen
- og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier
- og forståelse af egne faglige kvalifikationer ift problemfelter i området <p>Færdigheder i:</p> <ul style="list-style-type: none">
- at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
- at kunne anvende relevante metoder og redskaber til undersøgelse

- at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis

Kompetencer til:

- selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området
- at forbinde disciplinens anvendte psykologiske problemstillinger med almenpsykologiske teorier
- at skabe et overblik over egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for disciplinen med henblik på videre faglig kvalificering

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

Kurset præsenterer vigtige teorier og problemstillinger inden for klinisk psykologi. Der bygges videre på det grundlag, der tidligere er givet i undervisningen på klinisk psykologi, almenpsykologi, udviklingspsykologi samt i psykiatriundervisningen. Formålet er at give den studerende et i forhold til bacheloruddannelsen mere indgående kendskab til den kliniske psykologis anvendelse og anvendelsesområder og sætte den studerende i stand til at forstå og at diskutere den kliniske psykologis temaer, teorier og forskning i relation til det almenpsykologiske grundlag, således at den studerende kan demonstrere et teoretisk overblik over centrale metoder og praksisformer inden for den kliniske psykologi. Således centrerer undervisningen om den psykologiske – især den psykoterapeutiske – behandling af psykiske forstyrrelser.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

Forventninger om den konkrete udmøntning af modulets ECTS-belastning, hvilket omfatter antallet af konfrontationstimer, øvelsesarbejde, tid til forberedelse, eventuel rejseaktivitet med videre.

Eksempel:

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	
Praktikforsamtaler	12
2 temadage	12
1 gæsteforelæsning	3
1-dags konference	6
8 forelæsninger à 2 timer	16
6 seminargange à 3 timer	18
Læsning, forberedelse og synopsisskrivning	195
Eksamen	8

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 8 x 2

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminar timer: 6 x 3
Antal seminarhold: 1
Deltagere: Forventet: 16 deltagere
Deltagerforudsætninger/anbefalinger: BA samt optaget på UKV
Modulaktiviteter (kursusgange med videre): Udover forelæsnings- og seminarrækken tilbydes en endagskonference inden for det psykoterapeutiske område den 14. september arrangeret af Ole Michael Spaten, som vi opfordrer alle studerende at deltage i. Program følger senere. Derud over vil der være 2 dages praktikinterview á 6 timer, en gæsteforelæsning á to timer samt to temadage á 6 timer med oplæg og workshops. Temadagene udbydes samtidig til 9. semesterstuderende på UK. Forelæsningrække (á 2 forelæsningstimer): <ol style="list-style-type: none">
1. Assessment til vurdering af egnethed til psykoterapi/ v. Trine Strands
2. Psykoterapi – dynamisk, mentaliseringsbaseret og psykoanalytisk/ v. Trine Strands
3. Personlighedsforstyrrelser og forsvarsmekanismer/ v. Trine Strands
4. Den psykoterapeutiske holdning/ v. Christina Kjær Frederiksen
5. Angstbehandling af børn/ v. Mette Sand Alstrup
6. Mentaliseringsbaseret behandling af personlighedsforstyrrelser/Borderline /v. Bo Møhl
7. Udvikling, traume og terapi 1/ v. Marie Hagelskjær
8. Udvikling, traume og terapi 2/ v. Marie Hagelskjær <ol style="list-style-type: none">
1. <u>Forelæsning: 2 timer v/ Trine Strands</u> Assessment til vurdering af egnethed til psykoterapi Denne forelæsning indeholder en beskrivelse af de grundlæggende principper indenfor Assessment i forbindelse med vurdering af egnethed til psykoterapi. Elementer af differentialdiagnostiske overvejelser og eksempler fra praksis inddrages. Pensum: Gabbard, Glen O: ” <i>Psychodynamic Psychiatry – in Clinical Practice</i> ”. Third edition. American Psychiatric Press, Washington DC, 2000. Kapitel 3 – ”Psychodynamic Assessment of the patient” (s. 67-89) – eller tilsvarende kapitel i nyere udgave. (23 s.) Killingmo, Bjørn (1989): ” Conflict and deficit. Implications for technique”. International Journal of psychoanalysis. Vol. 70, nr. 65 s. 65-79. (15 s.)

Killingmo, Bjørn (1999): ” Den åpnende samtalen”. Tidsskrift for Norsk lægeforening, Vol. 119, nr. 1, s. 56-59. (4 sider)

i alt: 42 s.

Supplerende litteratur:

Kernberg, Otto F: Structural Interviewing. Artikel i ”Psychiatric Clinics of North America – Vol. 4. No. 1, april 1981.

2. forelæsning:- 2 timer v/ Trine Strands

Psykotterapi – dynamisk, mentaliseringsbaseret og psykoanalytisk

Denne forelæsning vil indeholde en beskrivelse af de grundlæggende principper i psykotterapi inden for det psykodynamiske, mentaliseringsbaserede og psykoanalytiske område. Elementer fra gruppeterapeutisk behandling kan inddrages.

Pensum:

Haugaard Jacobsen, C. og Mortensen, KarenVibeke (2013): ’Psykoterapeutisk praksis – på psykodynamisk grundlag.’ (Hans Reitzel): Kapitel 1 (p. 39 – 71); kap. 3 (p. 93 – 116); kap. 7 (p. 178 – 206) (I alt: 84 s.)

I alt: 84 sider.

Supplerende litteratur:

Gabbard, Glen O: ”*Psychodynamic Psychiatry – in Clinical Practice*”. Third edition. American Psychiatric Press, Washington DC, 2000. Kapitel 4 – ”Treatments in Dynamic Psychiatri: Individual Psychotherapy” (s. 89-114) – eller tilsvarende kapitel i nyere udgave. (25 s.)

McWilliams, Nancy: ’Psychoanalytic Psychotherapy’ – A Practitioner’s Guide. (The Guilford Press, New York, 2004.): Kapitel 1 (p. 1 – 26) ; kap. 5 (p. 99 – 131) og kap. 6 (p. 132 – 162). (I alt 98 s.)

Karterud, S. og Bateman, A.: ”Mentaliseringsbaseret terapi – manual og vurderingsskala”, Hans Reitzels Forlag 2011: Kapitel 1 (15 – 29) og kapitel 2 (31-53) (I alt 36 s.)

3. Forelæsning:- 2 timer v/ Trine Strands

Personlighedsforstyrrelser og forsvarsmekanismer

Denne forelæsning vil indeholde en beskrivelse af personlighedsforstyrrelser med særligt fokus på Emotional Ustabil - og Ængstelig Evasiv Personlighedsstruktur (ICD-10) og psykiske forsvarsmekanismer.

Pensum:

Gabbard, Glen O: ”*Psychodynamic Psychiatry – in Clinical Practice*”. Third edition. American Psychiatric Press, Washington DC, 2000. Kapitel 5415 – ”Cluster B Personality Disorders - Borderline” (s. 4114-89) – eller tilsvarende kapitel i nyere udgave. (75 s.)

I alt: 75 sider

Supplerende litteratur:

Perry, J. Christopher: ”Defence Mechanism Rating Scales”. Femte udgave. Instrument til klinisk vurdering af de psykiske forsvarsmekanismer. Psykoterapeutisk Forlag. Oversættelse af Morten Kjølbye og Per Sørensen. Distribution: henvendelse til Morten Kjølbye

4. Forelæsning 2 timer v. Christina Kjær Frederiksen

Den psykoterapeutiske holdning

Forelæsningen vil give en indføring i, hvad det vil sige at indtage en psykoterapeutisk holdning i sit behandlingsarbejde. Her vil der særligt være fokus på en dynamisk-relationel tilgang.

Pensum:

Jørgensen, C. R. (2018). Den psykoterapeutiske holdning. Hans Reitzels Forlag. (Kap. 7+8, pp. 189-260) (71 sider)

5. Forelæsning 2 timer v. Mette Sand Alstrup

Angstbehandling af børn

I undervisningen gennemgås centrale overvejelser i forhold til udredning og behandling af børn med angst. Angst vil belyses som diagnose som et symptom. Der fokuseres på væsentlige overvejelser i forhold til det terapeutiske arbejde med børn og deres forældre. Afsættet er kognitiv angstbehandling både manual- og case-baseret, og denne differentiering gennemgås.

Pensum:

Litteratur følger

6. Forelæsning: 2 timer v/ Bo Møhl

Mentaliseringsbaseret behandling af personlighedsforstyrrelser/Borderline

Hovedlinierne ved mentaliseringsbaseret behandling ved behandling af borderline personlighedsforstyrrelser gennemgås.

Pensum:

Anthony Bateman & Peter Fonagy: Mentaliseringsbaseret behandling af borderline personlighedsforstyrrelse. En praktisk guide. Akademisk Forlag 2007. (Kapitlerne 4, 8, & 9)

I alt ca. 65 s.

7. Forelæsning: 2 timer v/ Marie Hagelskjær

Udvikling, Traume & Terapi 1

Hvad er udvikling i en psykodynamisk optik? Præsentation af psykodynamiske traumeforståelser
Laplanches teori om forførelse og infantil seksualitet og det ubevidste. Hvordan forstår vi sammenhængen mellem det, vi ser i klinikken og traumet?

Pensum:

Litteratur følger

8. Forelæsning: 2 timer v/ Marie Hagelskjær

Udvikling, Traume & Terapi 2

Tilknytningsteori og Laplanches teori som eksempler på psykodynamiske modeller der beskæftiger sig med relationen mellem barn og omsorgsgiver. Laplanches teori fortsat – hvordan virker noget fra det ubevidste? - Hvilken betydning har kvaliteten af de forskellige præmisser (tilknytningen eller forførelsen) for den psykiske udvikling – også hos voksne? - Hvad betyder tilknytning for psykoterapien og hvordan arbejder man psykodynamisk med tilknytning? - Kan man genindstifte den generelle forførelse, og hvordan?

Pensum:

Litteratur følger

Seminarrække for UK-V:

1. Introduktion til seminarrækken og klinikforløbet 3 timer v. Anne Engholm Hedgaard og Birgitte Petersen

Etiske principper for nordiske psykologer. Se

<http://www.psykologeridanmark.dk/Psykologens%20arbejde/Lovgivning/~~/media/Dansk%20Psy>

[kolog%20Forening/Filer_dp/Faelles%20filer/Publikationer/Om%20foreningen/Etiske%20principper%20for%20nordiske%20psykologer%202010%202012.ashx](#) (6 s.)

2. Seminargang, emne: Assessment til Psykoterapi. 3 timer v. Anne Engholm

Pensum:

Gabbard, G.O. (2005) *Psychodynamic psychiatry in clinical practice*. Washington, American psychiatric publishing. Kap. 3 Psychodynamic assessment of the patient, s. 69 – 92 (23s.)

Kernberg, Otto F.: Structural interviewing. *Psychiatric Clinics of North America* – Vol. 4, no. 1, April 1986 p. 169 – 193, (25 sider)

Rosenbaum, B. m.fl.: “The Dynamic Assessment Interview: testing the psychodynamic assessment variables.” (*Acta Psychiatrica Scandinavica*, 1997: 95, p. 531 – 538. (9 sider)

McWilliams, N.: “Psychoanalytic Case Formulation” (Guildford Press, N.Y., 1999, kap. 1 og 2, p. 9 – 47. (38 sider)

3. Seminargang, Emne: Forberedelse af psykoterapi. 3 timer v. Birgitte Petersen

Belin, S. (2010). *Relation før Metode*. Akademisk Forlag. (Kap.1, 2 og 3. s. 15 – 36) (21 s.)

Hinshelwood, R.D. (1991). Psychodynamic Formulation in Assessment for Psychotherapy. *British Journal of Psychotherapy*, 8, 166-174 (8 s.)

Jacobsen, C.H. & Mortensen, K.V. (2012). *Psykoterapeutisk praksis*. Kap. 2 (Undersøgelse og vurdering) og kap. 3 (Problemformulering og indgåelse af psykoterapeutisk kontrakt), s. 71-115 (44 sider)

Jacobsen, C. H. & Mortensen, K. V. (2013). *Psykoterapeutisk Praksis*. Hans Reitzels Forlag (kap. 8. s. 206 – 244.) (38 s.)

Gullestad, S.E. & Killingmo, B. (2007). *Underteksten – Psykoanalytisk Terapi i Praksis*. S. 89 – 97 (8 s.)

Perry, S., Cooper, A.M. & Michels, R. (1987). The Psychodynamic formulation: Its Purpose, Structure, and Clinical Application. *Am J Psychiatry*, 144:5, 543-550 (7 s.)

4. Seminargang, emne: Interventionsmodeller i psykoterapi, 3 timer v/ Anne Engholm Hedegaard

Pensum:

Gullestad, S.E. & Killingmo, B. (2007). *Underteksten – Psykoanalytisk Terapi i Praksis*. Kap. 10 – 11. side 179 -249. (70 s.)

Malan, D. H. (1992). *Individuel psykoterapi og den psykodynamiske videnskab*. Hans Reitzels Forlag, s. 111-141 (30 s.)

Gabbard, G. O. & Wilkinson, S. M. (1996). *Om holding og containment – og om at tænke sine egne tanker*. Kap. 4 i *Borderlinebehandling og modoverføring*. Hans Reitzels Forlag, s. 82-100 (18 s.)

5. Seminargang, Emne: Alliance og psykoterapi. 3 timer v. Birgitte Petersen

Pensum:

Sandler, J., Dare, C. & Holder, A. (1994): *Patienten og analytikeren. Psykoanalysens kliniske struktur*. Kbh: Hans Reitzels Forlag Kap. 3, pp. 36 – 52 (16 sider)

Casement, P. (1987) *Lyt til patienten*. Hans Reitzels Forlag. Pp. 77 – 162 (85 sider)

Bordin, E.S. (1979): The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy: Theory, research and Practice*, Vol. 16 p. 252 – 260 (8 sider).

6. Seminargang, Emne: Journalskrivning og supervision 3 timer v. Anne Engholm Hedegaard og Birgitte Petersen

Ved denne seminargang introduceres de studerende for skabelonen for journalskrivning på universitetsklinikken og der indføres i journalskrivning. Der introduceres ligeledes til supervisionen inden for universitetsklikkens rammer, hvad supervision er og supervisors og supervisors roller og ansvar.

Pensum:

Brun, B. & Knudsen, P. (2006). *Psykologisk undersøgelsesmetodik – En basisbog*. Dansk Psykologisk Forlag. (kap. 5: p.225-239) [14]

Bekendtgørelse om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191250#idb02f61a8-da8d-457b-b8fc-ec861255c127> (1 side)

(Journalskabelon UK)

Bordin, E. S. (1983). A working alliance based model of supervision. *The Counseling Psychologist*, 11(1), 35-42. (7 s)

I alt: 22 sider

Samlet pensumliste

Anthony Bateman, A. & Fonagy, P. (2007): Mentaliseringsbaseret behandling af borderline personlighedsforstyrrelse. En praktisk guide. Akademisk Forlag. (Kapitlerne 4, 8, 9 & 10) (85 s.)

Bordin, E.S. (1979): The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy: Theory, research and Practice*, Vol. 16 p. 252 – 260 (8 sider).

Bordin, E. S. (1983). A working alliance based model of supervision. *The Counseling Psychologist*, 11(1), 35-42. (7 s)

Casement, P. (1987) *Lyt til patienten*. Hans Reitzels Forlag. Pp. 77 – 162 (85 sider)

Gabbard, G.O. (2005) *Psychodynamic psychiatry in clinical practice*. Washington, American psychiatric publishing. Kap. 3 Psychodynamic assessment of the patient, s. 69 – 92 (23s.)

Gabbard, G. O. & Wilkinson, S. M. (1996). *Om holding og containment – og om at tænke sine egne tanker*. Kap. 4 i *Borderlinebehandling og modoverføring*. Hans Reitzels Forlag, s. 82-100 (18 s.)

Gullestad, S.E. & Killingmo, B. (2007). *Underteksten – Psykoanalytisk Terapi i Praksis*. S. 89 – 97 + s. 97 - 179. + s. 179 – 249. (161 s.)

Hinshelwood, R.D. (1991). Psychodynamic Formulation in Assessment for Psychotherapy. *British Journal of Psychotherapy*, 8, 166-174 (8 s.)

Holmes, J. (2014): John Bowlby and Attachment Theory, kap. 7 (Attachment Theory and the practice of psychotherapy), s. 134-161 (27 s.)

Jacobsen, C.H. & Mortensen, K.V. (2012). *Psykoteraeutisk praksis*. Kap. 2 (Undersøgelse og vurdering) og kap. 3 (Problemformulering og indgåelse af psykoteraeutisk kontrakt), s. 71-115 (44 sider)

Kernberg, O. (1984). *Severe Personality Disorders*. Kap. 2 (The structural interview) s. 27-51 (24 s.)

Kernberg, Otto F.: ”Structural interviewing”. (*Psychiatric Clinics of North America* – Vol. 4, no. 1, April 1986 p. 169 – 193, 25 sider)

Kjølbye, M. (1999). De psykiske forsvarsmekanismer. Deres afgrænsning og kliniske anvendelse. *Agrippa – psykiatriske tekster*, 19(3/4), 165-197. (33 s.)

Malan, D. H. (1992). *Individuel psykoteraeutik og den psykodynamiske videnskab*. Hans Reitzels Forlag, s. 111-141 (30 s.)

McWilliams, N.: “Psychanalytic Case Formulation” (Guildford Press, N.Y., 1999, kap. 1 og 2, p. 9 – 47. (38 sider)

Perry, S., Cooper, A.M. & Michels, R. (1987). The Psychodynamic formulation: Its Purpose, Structure, and Clinical Application. *Am J Psychiatry*, 144:5, 543-550 (7 s.)

Rosenbaum, B. m.fl.: "The Dynamic Assessment Interview: testing the psychodynamic assessment variables." (*Acta Psychiatrica Scandinavica*, 1997: 95, p. 531 – 538. 9 sider.)

Sandler, J., Dare, C. & Holder, A. (1994): *Patienten og analytikerens. Psykoanalysens kliniske struktur*. Kbh: Hans Reizels Forlag Kap. 3, pp. 36 – 52 (16 sider)

Supplerende litteratur:

Temadage ved UK

1. Temadag ved Christina Frederiksen (6 timer)

Titel:

2. Temadag ved Marie Hagelskjær (6 timer)

Titel:

3. Gæsteforelæsning ved Chelina (3 timer)

Titel:

Eksamen:

Prøve 1 En intern mundtlig prøve i Videregående anvendt psykologi I (Advanced Applied Psychology I). Den studerende afprøves i det valgte kursus.

Prøven er en synopsisprøve. En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opridser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den/de studerende et oplæg i maksimalt en tredjedel af den samlede eksaminationstid. Den efterfølgende diskussion tager udgangspunkt i det skriftlige arbejde. Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis. Synopsis udarbejdes i relation til pensum, og problemstillingen godkendes af den kursusansvarlige lærer.

Pensumramme: 1000 sider obligatorisk litteratur inden for den valgte disciplin. Sidetal: Højest 3 sider. Normeret prøvetid: Ved projektprøver: 20 minutter pr. studerende og 10 minutter pr. gruppe til votering og karaktergivning, dog højst i alt to timer ved store grupper. For individuelle eksamener er prøvetiden 30 minutter inklusiv votering og karaktergivning.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen. Prøvens omfang: 10 ECTS-point. Prøven skal dokumentere, at modulets mål er indfrie.

Ved bedømmelsen af prøvepræstationen vil der med henblik på opnåelse af karakteren 12 blive lagt vægt på, at den studerende demonstrerer en udtømmende opfyldelse af fagets mål med ingen eller få uvæsentlige mangler.

Vedrørende afleveringsform og tidspunkt henvises til "vigtige datoer" og "Formalia vedr. prøver"

Skema over forelæsninger

Nr.	Varighed	Tema/Emne	Forelæser	Litteratur
1	2x45 min.	Assessment til vurdering af egnethed til psykoterapi	Trine Stands	<p>Gabbard, Glen O: <i>"Psychodynamic Psychiatry – in Clinical Practice"</i>. Third edition. American Psychiatric Press, Washington DC, 2000. Kapitel 3 – "Psychodynamic Assessment of the patient" (s. 67-89) – eller tilsvarende kapitel i nyere udgave. (23 s.)</p> <p>Killingmo, Bjørn (1989): "Conflict and deficit. Implications for technique". <i>International Journal of psychoanalysis</i>. Vol. 70, nr. 65 s. 65-79. (15 s.)</p> <p>Killingmo, Bjørn (1999): "Den åpnende samtalen". <i>Tidsskrift for Norsk lægeforening</i>, Vol. 119, nr. 1, s. 56-59. (4 sider)</p> <p>Supplerende litteratur: Kernberg, Otto F: <i>Structural Interviewing</i>. Artikel i <i>"Psychiatric Clinics of North America – Vol. 4. No. 1, april 1981.</i></p>
2	2x45 min.	Psykoterapi – dynamisk, mentaliseringsbaseret og psykoanalytisk	Trine Strands	<p>Haugaard Jacobsen, C. og Mortensen, KarenVibeke (2013): 'Psykoteraeutisk praksis – på psykodynamisk grundlag.' (Hans Reitzel): Kapitel 1 (p. 39 – 71); kap. 3 (p. 93 – 116); kap. 7 (p. 178 – 206)</p> <p>Supplerende litteratur: Gabbard, Glen O: <i>"Psychodynamic Psychiatry – in Clinical Practice"</i>. Third edition. American Psychiatric Press, Washington DC, 2000. Kapitel 4 – "Treatments in Dynamic Psychiatry: Individual Psychotherapy" (s. 89-114) – eller tilsvarende kapitel i nyere udgave. (25 s.)</p> <p>McWilliams, Nancy: <i>'Psychoanalytic Psychotherapy' – A Practitioner's Guide</i>. (The Guilford Press, New York, 2004.): Kapitel 1 (p. 1 – 26) ; kap. 5 (p. 99 – 131) og kap. 6 (p. 132 – 162). (I alt 98 s.)</p> <p>Karterud, S. og Bateman, A.: <i>"Mentaliseringsbaseret terapi – manual og vurderingsskala"</i>, Hans Reitzels Forlag 2011: Kapitel 1 (15 – 29) og kapitel 2 (31-53) (I alt 36 s.)</p>
3	2x45 min	Personlighedsforstyrrelser og forsvarsmekanismer	Trine Strands	<p>Gabbard, Glen O: <i>"Psychodynamic Psychiatry – in Clinical Practice"</i>. Third edition. American Psychiatric Press, Washington DC, 2000. Kapitel 5415 – "Cluster B Personality Disorders -</p>

				Borderline" (s. 4114-89) – eller tilsvarende kapitel i nyere udgave. (75 s.) Supplerende litteratur: Perry, J. Christopher: "Defence Mechanism Rating Scales". Femte udgave. Instrument til klinisk vurdering af de psykiske forsvarsmekanismer. Psykoterapeutisk Forlag. Oversættelse af Morten Kjølbye og Per Sørensen. Distribution: henvendelse til Morten Kjølbye
4	2x45 min.	Den psykoterapeutiske holdning	Christina Kjær Frederiksen	Jørgensen, C. R. (2018). Den psykoterapeutiske holdning. Hans Reitzels Forlag. (Kap. 7+8, pp. 189-260) (71 sider)
5	2x45 min.	Angstbehandling af børn	Mette Sand Alstrup	Pensum følger
6	2x45 min.	Mentaliseringsbaseret behandling af personlighedsforstyrrelser/ Borderline	Bo Møhl	Anthony Bateman & Peter Fonagy: Mentaliseringsbaseret behandling af borderline personlighedsforstyrrelse. En praktisk guide. Akademisk Forlag 2007. (Kapitlerne 4, 8, 9 & 10)
7	2x45 min.		Marie Hagelskjær	Pensum følger
8	2x45 min.		Marie Hagelskjær	Pensum følger

Skema over seminarrrække

Nr.	Varighed	Titel	Seminarholder
1.	3 timer	Introduktion til seminarrrækken og klinikforløbet	Anne Engholm Hedegaard og Birgitte Petersen
2.	3 timer	Assessment til Psykoterapi	Anne Engholm Hedegaard
3.	3 timer	Forberedelse af psykoterapi	Birgitte Petersen
4.	3 timer	Interventionsmodeller i psykoterapi	Anne Engholm Hedegaard
5.	3 timer	Alliance og psykoterapi	Birgitte Petersen
6.	3 timer	Journalsskrivning og supervision	Anne Engholm Hedegaard og Birgitte Petersen

UK Supplerende anvendt Klinisk Psykologi - Universitetsklinikken (SAP 5 ECTS)

Modultitel: Supplerende anvendt Klinisk Psykologi Universitetsklinikken 5 ECTS
Stadskode: HEA770002D
Placering: 7. Semester
Modulansvarlig: <ul style="list-style-type: none">
• Birgitte Petersen (bjp@hum.aau.dk)
Undervisere: <ul style="list-style-type: none">
• Bo Møhl, Trine Strands, Marie Hagelskjær, Christina Kjær Frederiksen, Mette Sand Alstrup.
Type: Kursusmodul
Sprog: Dansk
Mål: Den studerende skal gennem modulet opnå: Viden om: <ul style="list-style-type: none">
- og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området
- og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen
- og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier
- Færdigheder i <ul style="list-style-type: none">
- at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
- at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis
- selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området Modulet afsluttes på 7. semester med: Prøve 2 En intern skriftlig prøve i Supplerende anvendt psykologi (Additional Applied Psychology). Prøven er en stedprøve af 4 timers varighed under opsyn. Hjælpe midler må medbringes til prøven.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur. Bedømmelsesform: Der gives bedømmelsen bestået/ikke bestået.

Afløsning: Prøven kan afløses ved tilfredsstillende, aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 pct. tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

Kurset præsenterer vigtige teorier og problemstillinger inden for klinisk psykologi. Der bygges videre på det grundlag, der tidligere er givet i undervisningen på klinisk psykologi, almenpsykologi, udviklingspsykologi samt i psykiatriundervisningen. Formålet er at give den studerende et i forhold til bacheloruddannelsen mere indgående kendskab til den kliniske psykologis anvendelse og anvendelsesområder og sætte den studerende i stand til at forstå og at diskutere den kliniske psykologis temaer, teorier og forskning i relation til det almenpsykologiske grundlag, således at den studerende kan demonstrere et teoretisk overblik over centrale metoder og praksisformer inden for den kliniske psykologi.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

Aktivitet	Timer
8 forelæsninger à 2 timer	16
Læsning og forberedelse	119

Antal forelæsninger: 8 x 2

Antal forelæsningshold: 1

Deltagere: Forventet: 80 deltagere

Deltagerforudsætninger/anbefalinger: BA

1. Forelæsning: 2 timer v/ Trine Strands

Assessment til vurdering af egnethed til psykoterapi.

Denne forelæsning indeholder en beskrivelse af de grundlæggende principper indenfor Assessment i forbindelse med vurdering af egnethed til psykoterapi. Elementer af differential-diagnostiske overvejelser og eksempler fra praksis inddrages.

Pensum:

Gabbard, Glen O: "Psychodynamic Psychiatry – in Clinical Practice". Third edition. American Psychiatric Press, Washington DC, 2000. Kapitel 3 – "Psychodynamic Assessment of the patient" (s. 67-89) – eller tilsvarende kapitel i nyere udgave. (23 s.)

Killingmo, Bjørn (1989): "Conflict and deficit. Implications for technique". International Journal of psychoanalysis. Vol. 70, nr. 65 s. 65-79. (15 s.)

Killingmo, Bjørn (1999): "Den åpnende samtalen". Tidsskrift for Norsk lægeforening, Vol. 119, nr. 1, s. 56-59. (4 sider)

i alt: 42 s.

Supplerende litteratur:

Kernberg, Otto F: Structural Interviewing. Artikel i "Psychiatric Clinics of North America – Vol. 4. No. 1, april 1981.

2. Forelæsning:- 2 timer v/ Trine Strands

Psykoterapi – dynamisk, mentaliseringsbaseret og psykoanalytisk

Denne forelæsning vil indeholde en beskrivelse af de grundlæggende principper i psykoterapi inden for det psykodynamiske, mentaliseringsbaserede og psykoanalytiske område. Elementer fra gruppeterapeutisk behandling kan inddrages.

Pensum:

Haugaard Jacobsen, C. og Mortensen, KarenVibeke (2013): 'Psykoteraeutisk praksis – på psykodynamisk grundlag.' (Hans Reitzel): Kapitel 1 (p. 39 – 71); kap. 3 (p. 93 – 116); kap. 7 (p. 178 – 206) (I alt: 84 s.)

I alt: 84 sider.

Supplerende litteratur:

Gabbard, Glen O: "Psychodynamic Psychiatry – in Clinical Practice". Third edition. American Psychiatric Press, Washington DC, 2000. Kapitel 4 – "Treatments in Dynamic Psychiatry: Individual Psychotherapy" (s. 89-114) – eller tilsvarende kapitel i nyere udgave. (25 s.)

McWilliams, Nancy: 'Psychoanalytic Psychotherapy' – A Practitioner's Guide. (The Guilford Press, New York, 2004.): Kapitel 1 (p. 1 – 26) ; kap. 5 (p. 99 – 131) og kap. 6 (p. 132 – 162). (I alt 98 s.)

Karterud, S. og Bateman, A.: "Mentaliseringsbaseret terapi – manual og vurderingsskala", Hans Reitzels Forlag 2011: Kapitel 1 (15 – 29) og kapitel 2 (31-53) (I alt 36 s.)

3. Forelæsning:- 2 timer v/ Trine Strands

Personlighedsforstyrrelser og forsvarsmekanismer

Denne forelæsning vil indeholde en beskrivelse af personlighedsforstyrrelser med særligt fokus på Emotionel Ustabil - og Ængstelig Evasiv Personlighedsstruktur (ICD-10) og psykiske forsvarsmekanismer.

Pensum:

Gabbard, Glen O: *"Psychodynamic Psychiatry – in Clinical Practice"*. Third edition. American Psychiatric Press, Washington DC, 2000. Kapitel 5415 – "Cluster B Personality Disorders - Borderline" (s. 4114-89) – eller tilsvarende kapitel i nyere udgave. (75 s.)

I alt: 75 sider

Supplerende litteratur:

Perry, J. Christopher: *"Defence Mechanism Rating Scales"*. Femte udgave. Instrument til klinisk vurdering af de psykiske forsvarsmekanismer. Psykoterapeutisk Forlag. Oversættelse af Morten Kjølbye og Per Sørensen. Distribution: henvendelse til Morten Kjølbye

4. Forelæsning 2 timer v. Christina Frederiksen

Den psykoterapeutiske holdning

Forelæsningen vil give en indføring i, hvad det vil sige at indtage en psykoterapeutisk holdning i sit behandlingsarbejde. Her vil der særligt være fokus på en dynamisk-relational tilgang.

Pensum:

Jørgensen, C. R. (2018). Den psykoterapeutiske holdning. Hans Reitzels Forlag. (Kap. 7+8, pp. 189-260) (71 sider)

5. Forelæsning 2 timer v. Mette Sand Alstrup

Angstbehandling af børn

I undervisningen gennemgås centrale overvejelser i forhold til udredning og behandling af børn med angst. Angst vil belyses som diagnose som et symptom. Der fokuseres på væsentlige overvejelser i forhold til det terapeutiske arbejde med børn og deres forældre. Afsættet er kognitiv angstbehandling både manual- og case-baseret, og denne differentiering gennemgås.

Pensum:

Litteratur følger

4. Forelæsning: 2 timer v/ Bo Møhl

Mentaliseringsbaseret behandling af personlighedsforstyrrelser/Borderline

Hovedlinierne ved mentaliseringsbaseret behandling ved behandling af borderline personlighedsforstyrrelser gennemgås.

Pensum:

Anthony Bateman & Peter Fonagy: Mentaliseringsbaseret behandling af borderline personlighedsforstyrrelse. En praktisk guide. Akademisk Forlag 2007. (Kapitlerne 4, 8, & 9)

I alt ca. 65 s.

5. Forelæsning: 2 timer v/ Marie Hagelskjær

Udvikling, Traume & Terapi 1

Hvad er udvikling i en psykodynamisk optik? Præsentation af psykodynamiske traumeforståelser
Laplanches teori om forførelse og infantil seksualitet og det ubevidste. Hvordan forstår vi sammenhængen mellem det, vi ser i klinikken og traumet?

Pensum:

Litteratur følger

6. Forelæsning: 2 timer v/ Marie Hagelskjær

Udvikling, Traume & Terapi 2

Tilknytningsteori og Laplanches teori som eksempler på psykodynamiske modeller der beskæftiger sig med relationen mellem barn og omsorgsgiver. Laplanches teori fortsat – hvordan virker noget fra det ubevidste? - Hvilken betydning har kvaliteten af de forskellige præmisser (tilknytningen eller forførelsen) for den psykiske udvikling – også hos voksne? - Hvad betyder tilknytning for psykoterapien og hvordan arbejder man psykodynamisk med tilknytning? - Kan man genindstifte den generelle forførelse, og hvordan?

Pensum:

Litteratur følger

Eksamen:

Prøveform: 4-timers stedprøve.

Prøven kan afløses ved tilfredsstillende, aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer tilstedeværelse i mindst 75 pct af kursets timer samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset.

Vedrørende afleveringsform og tidspunkt: Henvises til ”vigtige datoer” og Formalia vedr. prøver”

Kursusgang	Varighed	Tema/Emne	Forelæser	Litteratur
1	2x45 min.	Assessment til vurdering af egnethed til psykoterapi	Trine Stands	<p>Gabbard, Glen O: <i>"Psychodynamic Psychiatry – in Clinical Practice"</i>. Third edition. American Psychiatric Press, Washington DC, 2000. Kapitel 3 – "Psychodynamic Assessment of the patient" (s. 67-89) – eller tilsvarende kapitel i nyere udgave. (23 s.)</p> <p>Killingmo, Bjørn (1989): "Conflict and deficit. Implications for technique". <i>International Journal of psychoanalysis</i>. Vol. 70, nr. 65 s. 65-79. (15 s.)</p> <p>Killingmo, Bjørn (1999): "Den åpnende samtalen". <i>Tidsskrift for Norsk lægeforening</i>, Vol. 119, nr. 1, s. 56-59. (4 sider)</p> <p>Supplerende litteratur: Kernberg, Otto F: <i>Structural Interviewing</i>. Artikel i "Psychiatric Clinics of North America – Vol. 4. No. 1, april 1981.</p>
2	2x45 min.	Psykoterapi – dynamisk, mentaliseringsbaseret og psykoanalytisk	Trine Strands	<p>Haugaard Jacobsen, C. og Mortensen, KarenVibeke (2013): 'Psykoteraeutisk praksis – på psykodynamisk grundlag.' (Hans Reitzel): Kapitel 1 (p. 39 – 71); kap. 3 (p. 93 – 116); kap. 7 (p. 178 – 206)</p> <p>Supplerende litteratur: Gabbard, Glen O: <i>"Psychodynamic Psychiatry – in Clinical Practice"</i>. Third edition. American Psychiatric Press, Washington DC, 2000. Kapitel 4 – "Treatments in Dynamic Psychiatri: Individual Psychotherapy" (s. 89-114) – eller tilsvarende kapitel i nyere udgave. (25 s.)</p> <p>McWilliams, Nancy: 'Psychoanalytic Psychotherapy' – A Practitioner's Guide. (The Guilford Press, New York, 2004.): Kapitel 1 (p. 1 – 26) ; kap. 5 (p. 99 – 131) og kap. 6 (p. 132 – 162). (I alt 98 s.)</p> <p>Karterud, S. og Bateman, A.: "Mentaliseringsbaseret terapi –</p>

				manual og vurderingsskala”, Hans Reitzels Forlag 2011: Kapitel 1 (15 – 29) og kapitel 2 (31-53) (I alt 36 s.)
3	2x45 min	Personlighedsforstyrrelser og forsvarsmekanismer	Trine Strands	<p>Gabbard, Glen O: <i>”Psychodynamic Psychiatry – in Clinical Practice”</i>. Third edition. American Psychiatric Press, Washington DC, 2000. Kapitel 5415 – <i>”Cluster B Personality Disorders - Borderline”</i> (s. 4114-89) – eller tilsvarende kapitel i nyere udgave. (75 s.)</p> <p>Supplerende litteratur: Perry, J. Christopher: <i>”Defence Mechanism Rating Scales”</i>. Femte udgave. Instrument til klinisk vurdering af de psykiske forsvarsmekanismer. Psykoterapeutisk Forlag. Oversættelse af Morten Kjølbye og Per Sørensen. Distribution: henvendelse til Morten Kjølbye</p>
4	2x45 min.	Den psykoterapeutiske holdning	Christina Kjær Frederiksen	Jørgensen, C. R. (2018). Den psykoterapeutiske holdning. Hans Reitzels Forlag. (Kap. 7+8, pp. 189-260) (71 sider)
5	2x45 min.	Angstbehandling af børn	Mette Sand Alstrup	Pensum følger
6	2x45 min.	Mentaliseringsbaseret behandling af personlighedsforstyrrelser/Borderline	Bo Møhl	Anthony Bateman & Peter Fonagy: Mentaliseringsbaseret behandling af borderline personlighedsforstyrrelse. En praktisk guide. Akademisk Forlag 2007. (Kapitlerne 4, 8, 9 & 10)
7	2x45 min.		Marie Hagelskjær	Pensum følger
8	2x45 min.		Marie Hagelskjær	Pensum følger

KHARE: Klinik for handicap- og rehabiliteringspsykologi (startmodul VAP, 10 ECTS)

Modultitel: Videregående Anvendt Psykologi 10 ECTS ad Modum Klinik for handicap- og rehabiliteringspsykologi (KHARE)
Stadskode: HEA770001F
Placering: 7. semester
Modulansvarlig: <i>Tia Hansen (tia@hum.aau.dk)</i>
Undervisere: <i>Tia Hansen Chalotte Glintborg Manuel de la Mata Benitez Lærke Krogh Mette Kold Almut Helmes</i>
Type og sprog: Første del af professionsprogrammet KHARE. Undervisningen er på dansk og engelsk, litteraturen fortrinsvis på engelsk
Mål: Den studerende skal gennem modulet opnå: Viden om <ul style="list-style-type: none">
▪ og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området
▪ og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen
▪ og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier
▪ og forståelse af egne faglige kvalifikationer ift problemfelter i området Færdigheder i <ul style="list-style-type: none">
▪ at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
▪ at kunne anvende relevante metoder og redskaber til undersøgelse
▪ at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis Kompetencer til <ul style="list-style-type: none">
▪ selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området
▪ at forbinde disciplinens anvendte psykologiske problemstillinger med almenpsykologiske teorier

- at skabe et overblik over egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for disciplinen med henblik på videre faglig kvalificering

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

Semestret bygger oven på den tilegnede viden, færdigheder og kompetencer på de foregående semestre og kan begyndes efter bestået Bachelor i psykologi. KHARE's formål er at anvende psykologistudiets viden og færdigheder til at udvikle og udføre psykologiske rehabiliteringstilbud til voksne, der har en erhvervet eller kronisk lidelse, som truer deres sociale inklusion og livskvalitet.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

Der lægges vægt på, at KHARE-studerende engagerer sig, bidrager aktivt til undervisningen og udvikler et arbejdende fællesskab med bl.a. forskellige tovholderroller i teamet. Som studerende på KHARE bliver man bidragende til udviklingen af rehabiliteringspsykologien, som er et nyt felt i Danmark. Der forventes derfor commitment til dette samt ansvarlighed overfor klienter og samarbejdspartnere (Aalborg, Vejle og Vesthimmerlands kommune), hvor de rehabiliteringspsykologiske interventioner skal afprøves.

Kursets 10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på nedenstående måde:

Inklusion og rehabiliteringspsykologi (IRP)	v/ Tia Hansen og Charlotte Glintborg	8
Identitetsrekonstruktion (IDrec)	v/ Manuel de la Mata Benitez	8
Mindfulness (Mf)	v/ Mette Kold	12
Kognitiv adfærdsterapi (KAT)	v/ Lærke Krogh	18
Rehabiliteringspsykologi ved hjerneskader (RABI)	v/ Charlotte Glintborg	8
Rehabiliteringspsykologi (RehabPsy)	v/ Almut Helmes	4
Læsning, teamarbejde & tovholderfunktioner, arbejde med mindfulness og lign. guidet af KHARE 9. semester og Mette Kold, besøg på praktikpladser, samarbejde om klientrekruttering, synopsiskrivning, eksamensforberedelse		211
Eksamen		1
Ialt		270

Modulaktiviteter:

Klinik for handicap og rehabiliteringspsykologi (KHARE) beskæftiger sig med det fremvoksende specialområde inden for psykologien – rehabiliteringspsykologi – som fokuserer på studiet og anvendelsen af psykologisk viden og kompetencer i relation til personer med et handicap, funktionsnedsættelser eller kroniske sygdomme.

Siden Danmarks ratificering af FN's Handicapkonvention i 2009 har begrebet handicap dækket over både psykiske og fysiske lidelser. Formålet med rehabiliteringspsykologi er at fremme personernes sundhed og velbefindende, uafhængighed, valgmuligheder, funktionsevne og sociale deltagelse (inklusion) ved hjælp af psykologiske tilgange, interventioner og jobudvikling.

KHARE-programmet kombinerer en række intensive workshops med et klinisk forløb i praksis (eller forskningspraktik), som fortrinsvis ligger på 8. semester.

Efteråret 2018 består af undervisningen af KHARE's udgave af kurset "Videregående anvendt psykologi", som indbefatter seks workshops. Se beskrivelser nedenfor.

Hver workshop består af to-tre dages fordybelse i en bestemt tilgang/interventionsform. De tre gange mindfulness giver – foruden det faglige indhold – mulighed for at øve sig i en ”bæredygtig” forholdemåde til sig selv som person og psykolog. Der forventes også mulighed for at følge et kontinuert mindfulness-forløb guidet af studerende fra KHARE 9. semester. Endvidere vil der som optakt til klinikforløbet på 8. semester blive planlagt et eller flere besøg i praksis (Aalborg kommune, Vejle kommune og Vest Himmerlands kommune) allerede i løbet af 7. semester.

SAP-studerende deltager kun i de teoretiske indledninger om mindfulness, kognitiv adfærdsterapi og rehabiliteringspsykologi ved hjerneskader. Resten af undervisningen forbeholdes KHARE-studerende, idet den orienteres mod teamdannelse og udvikling af forståelser, færdigheder og kompetencer, som skal anvendes på de følgende semestre. Vi forventer, at I deltager aktivt i kurser, praksis og udviklingsarbejde.

Workshops, oversigt:

	Dato	Tid	Workshop	Undervisere
			IRP, dag 1	Tia Hansen & Charlotte Glintborg
			IDrec	Manuel de la Mata
			IDrec	Manuel de la Mata
				Åben konference, deltag gerne
			Mf, dag 1*	Mette Kold
			Mf, dag 2	Mette Kold
			KAT*	Lærke Krogh
			KAT	Lærke Krogh
			KAT	Lærke Krogh
			KAT	Lærke Krogh
			RABI*	Charlotte Glintborg
			RABI	Charlotte Glintborg
			RehabPsy	Almut Helmes & TH, CG – og 9. sem
				Besøg i praksis, dato følger
				Besøg i praksis, dato følger
			Mf, dag 3	Mette Kold
			IRP, dag 2	Tia Hansen & Charlotte Glintborg

Elementer markeret med: * = Også for SAP-studerende.

DE ENKELTE WORKSHOPS:

INKLUSION OG REHABILITERINGSPSYKOLOGI (IRP)

v/ Tia Hansen & Charlotte Glintborg

Beskrivelse: En stor del af befolkningen befinder sig i den situation, at en afgrænset problemstilling hindrer dem i at udnytte deres potentialer og måske ekskluderer dem fra arbejdsmarkedet eller andre dele af det sociale liv. Hvad har vi som psykologer at byde på, hvis vi vil identificere eller udvikle redskaber til at imødegå dette?

Feltet *psykologisk rehabilitering* introduceres. Det er endnu ikke etableret som selvstændigt psykologisk felt i Danmark, men det ses i andre lande, fx USA og Tyskland. Fokus

er de psykologiske aspekter vedrørende erhvervede og kroniske sygdomme. Definitioner og overordnede principper for psykologisk rehabilitering gennemgås med inddragelse af eksempler på især hjerneslade-cases.

Inkluderende psykologi, som vi anvender begrebet i KHARE, er et særligt perspektiv på eksisterende psykologiske tilgange og metoder, primært fra kognitiv adfærdsterapi, tredjebølge kognitiv terapi og narrative teorier. IP-perspektivet spørger pragmatisk og målrettet: Hvordan kan denne psykologiske teori, interventionsform, test eller bestræbelse anvendes inkluderende i forhold til målgruppen? Hvordan implementeres det i en rehabiliteringspraksis? Hvilke nye indsatser kan vi som psykologer levere eller udvikle til nytte for målgruppen? Workshopen kommer også ind på kultursensitivitet og evidensbaseret som redskaber i udviklingsarbejde.

Form og omfang: 2 dage á 4 timer. Workshopen IRP binder VAP-kurset sammen vha. 1 dag som start og 1 dag som afslutning på kurset.

Dag 1 (september): Introduktion til inkluderende psykologi, rehabiliteringspsykologi og KHARE-programmet. Eksempler på relevante cases, tilgange og forskning.

Dag 2 (december): Rekapitulering i lyset af de mellemliggende undervisningsmoduler. Optakt til forårets program.

Litteratur (112 sider):

Dag 1:

- United Nations (2006): *International Convention on The Rights of People with Disabilities*. UN, New York. <http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf> [uddrag: side 2-23 = 23 sider].
- Jørgensen, C. R. (2012). Perspektiver på socialt udsatte. *Psykolog Nyt*, 66(7), 12-17. [5 sider]. <http://infolink2003.elbo.dk/PsyNyt/Dokumenter/doc/17470.pdf>
- Neff, K. D. (2009). Self-compassion. In M. R. Leary & R. H. Hoyle (Eds.), *Handbook of individual differences in social behavior* (pp. 561-576). New York: Guilford Press. [13 sider]
- Hays, P. A. (2009). Integrating evidence-based practice, cognitive behavior therapy, and multicultural therapy: Ten steps for culturally competent practice. *Professional Psychology: Research and Practice*, 40(4), 354-360. [7 sider]
- Lund, T. (2005). The Qualitative–Quantitative Distinction: Some comments. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 49(2), 115-132. doi: 10.1080/00313830500048790 [17]
- Zachariae, B. (2007). Evidensbaseret psykologisk praksis. *Psykolog Nyt*, nr. 12, 16-25. [10 sider].
- Silcox, D., Castillo, Y. A., & Reed, B. J. (2014). The Human Animal Bond: Applications for rehabilitation professionals. *Journal of Applied Rehabilitation Counseling*, 45(3), 27-35. <http://search.proquest.com.zorac.aub.aau.dk/docview/1619358977?pq-origsite=gscholar> [9 sider]
- Stroebe, M., & Shut, H. (1999). The dual process model of coping with bereavement: rationale and description. *Death Studies*, 23(3), 197-224. doi: 10.1080/074811899201046 [28 sider]

Dag 2:

- Fuchs, C., Lee, J. K., Roemer, L., & Orsillo, S. M. (2013). Using mindfulness- and acceptance-based treatments with clients from nondominant cultural and/or marginalized backgrounds: Clinical considerations, meta-analysis findings, and introduction to the special series. *Cognitive and Behavioral Practice*, 20, 1-12. [12 sider]

- Bruun, L. M. (2012). Neuropsykologiske perspektiver på kognitiv adfærdsterapi ved psykiatriske lidelser. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 434-452). København: Hans Reitzel. [18 sider]

Foreslået supplerende læsning: Resten af Handicapkonventionen.

IDENTITY RECONSTRUCTION (IDrec)

v/ Manuel de la Mata Benítez & Charlotte Glintborg

Beskrivelse: Workshop om inkluderende brug af kultur- og narrativpsykologiske forståelser, især muligheder for at understøtte rekonstruktion af selvforståelsen og øget 'empowerment' hos mennesker fra udsatte grupper. Paradigmet udspringer af kultur- og tværkulturel psykologi, især Jerome Bruners narrative psykologi og begrebet om voice hos bl.a. James Wertsch. Workshopen introducerer emnet med udgangspunkt i disse klassisk teoretiske forståelser og eksemplificerer, hvordan de anvendes i andre lande til fx forståelse og støtte af mennesker efter immigration eller partnervold. Det danner afsæt for programmets videre arbejde med identitetsrekonstruktion i forhold til rehabiliteringspsykologi generelt og KHARE's målgruppe specifikt.

Form og omfang: To dage á 4 timer, hvor forelæsninger (på engelsk) suppleres med cases, øvelser og diskussioner på plenum.

Litteratur (89 sider):

- García-Ramírez, M., de la Mata, M. L., Paloma, V., & Hernández-Plaza, S. (2011). A liberation psychology approach to acculturative integration of migrant populations. *American Journal of Community Psychology*, 47, 86-97. [12 sider]
- Glintborg, C. & Berger, N.P. (2017). Narrative forskningstilgange. I Glintborg, C., Hedegaard-Sørensen, L. & Kirkebæk, B. *Professionelle blikke – når fortællinger forandrer identitet*. Frydenlund Academic. (9 sider)
- Macías, B., & de la Mata, M. L. (2013). Narratives of migration. Emotions and the interweaving of personal and cultural identity through narrative. *Culture & Psychology*, 19, 348-368. [21 sider]
- de la Mata, M. L., Cubero, M., Santamaría, A., & Saavedra, F. J. (2015). Self-positions and voices in identity reconstruction of women after suffering gender violence. In T. G. B. Hansen, K. Jensen de López and P. Berliner (Eds.), *SICIM: Conceptual and applied approaches*. DK: Aalborg University Press. [31 sider]
- Larsen, K., & Glintborg, C. (2018). Resiliens og identitetsrekonstruktion hos unge med senhjerneskader. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [30 sider]

MINDFULNESS (mf)

v/ Mette Kold (mkoj@hum.aau.dk)

Beskrivelse: Workshopen om mindfulness byder på en introduktion til nogle praktiske anvendelsesområder for opmærksomt nærvær – mindfulness - i psykologisk praksis.

Mindfulness kan være en praksis personligt for psykologen. Eller det kan være en terapeutisk forholdemåde. Og/eller det kan være konkrete øvelser og teknikker, som kursister og klienter indføres i til f.eks. stresshåndtering eller smertehåndtering. Metoderne kan også anvendes

i forhold til angst, depression m.fl. psykiske lidelser, og de kan bruges til forbedring af koncentrationsevne og mental kapacitet. Målgrupper og anvendelsesområder er med andre ord mangfoldige.

Forløbet kombinerer teoretisk-praktisk-forskningsmæssig indføring i mindfulness med deltagernes egne oplevelser og refleksioner. Temaerne er:

- Psykologiske teorier og studier om mindfulness.
- Fysiske og mentale effekter og virkningsmekanismer.
- Filosofierne som mindfulness udspringer af.
- Praktiske øvelser, så det bliver muligt at anvende nogle af teknikkerne personligt.
- Anvendelsesområder i psykologisk praksis.
- Overlap, synergi og modsætninger i forhold til andre psykologiske metoder.

Form og omfang: 3 dage á 4 timer med forelæsninger, øvelser og studenteraktiviteter. Dag 1-2 ligger i september og dag 3 i december. Dag 1 indgår også i SAP, resten er forbeholdt KHARE-studerende.

Dag 1 (også for SAP): Introduktion til mindfulness i vestlig psykologi: Psykologiske teorier og studier om mindfulness, herunder Mindfulness Based Stress Reduction (MBSR) og Mindfulness Based Cognitive Therapy (MBCT) introduceres. Studier om fysiske og mentale effekter og virkningsmekanismer gennemgås. Der prøves flere praksisser på kursudagen.

Dag 2: Mindfulness i KHARE: Filosofierne, som mindfulness udspringer af, beskrives. Anvendelsesområder i psykologisk praksis introduceres, med fokus på lindring af forskellige psykologiske tilstande. Fortsat praktiske øvelser.

Dag 3: Mindfulness og andre psykologiske metoder: Anvendelsesområder i psykologisk praksis fortsættes gennemgået, nu med fokus på bedring af fysiske tilstande. Overlap, synergi og modsætninger i forhold til andre psykologiske metoder reflekteres. Fortsat praktiske øvelser.

Litteratur (312 sider):

Dag 1: Grundlæggende litteratur

- Shapiro, S. L. & Carlson, L.E. (2017) *The art and science of mindfulness: Integrating mindfulness into psychology and the helping professions* (2nd ed). Washington: American Psychological Association. [Side 9-158 = 150 s].
- Segal, Z. V., Williams, J. M. G., & Teasdale, J. D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed). New York: Guilford Press. [Kapitel 3, 4, 5, 8, p. 44-93 & 137-143 = 57 s].

Dag 2-3: Virkningsmekanismer og effekter MBSR & MBCT

- Davidson, R. J. (2016). Mindfulness-Based Cognitive Therapy and the prevention of depressive relapse: Measures, mechanisms, and mediators. *JAMA Psychiatry*, 73(6), 547-548. <https://doi.org/10.1001/jamapsychiatry.2016.0135> [2 s]
- Garmon, B., Philbrick, J., Padrick, M., & Goodman, M. (2014). Mindfulness-Based Stress Reduction for chronic pain: A systematic review. *Journal of Pain Management*, 7(1), 23-36. [14 s]
- Gotink, R. A., Meijboom, R., Vernooij, M. W., Smits, M., & Hunink, M. G. M. (2016). 8-week Mindfulness Based Stress Reduction induces brain changes similar to traditional long-term meditation practice – A systematic review. *Brain and Cognition*, 108, 32-41. <https://doi.org/10.1016/j.bandc.2016.07.001> [10 s]

- Khoury, B., Sharma, M., Rush, S. E., & Fournier, C. (2015). Mindfulness-based stress reduction for healthy individuals: A meta-analysis. *Journal of Psychosomatic Research*, 78(6), 519–528. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2015.03.009> [10 s]

Dag 2-3: Filosofien bag mindfulness

- Singla, R. (2011). Origins of mindfulness. *Psyke & logos*, 32(1), 220-239. [20 s]

Dag 2-3: Målgrupper, lidelser, effekter

- Bédard, M., Felteau, M., Marshall, S., Cullen, N., Gibbons, C., Dubois, S., ... Moustgaard, A. (2014). Mindfulness-Based Cognitive Therapy reduces symptoms of depression in people with a Traumatic Brain Injury: Results from a Randomized Controlled Trial. *Journal of Head Trauma Rehabilitation*, 29(4), E13–E22. <https://doi.org/10.1097/HTR.0b013e3182a615a0> [10 s]
- Crowe, M., Jordan, J., Burrell, B., Jones, V., Gillon, D., & Harris, S. (2016). Mindfulness-based stress reduction for long-term physical conditions: A systematic review. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*, 50(1), 21–32. <https://doi.org/10.1177/0004867415607984> [12 s]
- Terjestam, Y., Bengtsson, H., & Jansson, A. (2016). Cultivating awareness at school. Effects on effortful control, peer relations and well-being at school in grades 5, 7, and 8. *School Psychology International*, 37(5), 456–469. <https://doi.org/10.1177/0143034316658321> [14 s]

Dag 2-3: Måling af mindfulness

- Baer, R. (2016). Assessment of mindfulness and closely related constructs: Introduction to the special issue. *Psychological Assessment*, 28(7), 787–790. <https://doi.org/10.1037/pas0000309> [4 s]
- Dahl, C. J., Lutz, A., & Davidson, R. J. (2015). Reconstructing and deconstructing the self: cognitive mechanisms in meditation practice. *Trends in Cognitive Sciences*, 19(9), 515-523. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2015.07.001> [9 s]

Foreslået supplerende læsning: Resten af Segal et al. (2013); en del er pensum på 8. semester.

KOGNITIV ADFÆRDSTERAPI (KAT)

v/ Lærke Krogh (krogh.laerke@gmail.com)

Beskrivelse: Workshopen giver en indføring i teori, grundbegreber og behandlingsteknikker, der indgår i kognitiv adfærdsterapi.

De to første timer af workshopen (hvor SAP-studerende også deltager) vil primært være en teoretisk indføring i behandlingstilgangen, hvor de studerende vil få kendskab til hvorledes man i praksis arbejder med begreber som automatiske tanker, uhensigtsmæssig adfærd, leveregler og kerneantagelser. Dertil vil de vigtigste behandlingsteknikker som psykoedukation, identifikation, analyse og omstrukturering blive gennemgået.

De næste fire timer af workshopen vil rette fokus mod eksisterende teori og behandlingsmodeller til kronisk smerte-ramte samt angstlidelser.

De sidste to dage (12 timer) af workshopen er sammen med KHARE's 9. semester. Denne del af workshopen vil veksle mellem teori, øvelser og rollespil, hvor de studerende selv skal træne de præsenterede behandlingsteknikker og -modeller. De forskellige behandlingsteknikker vil også blive eksemplificeret ved problemstillinger og klientgrupper, man kan møde i psykiatrien og som privatpraktiserende psykolog. Herunder vil der bl.a. blive arbejdet med følgende populationer: kronisk non-malign smerte, funktionelle lidelser, social fobi samt panikangst.

Form og omfang: 3 dage á 6 timer (heraf i alt 2 også for SAP). Workshopen består af forelæsninger suppleret med diskussionsoplæg fra de studerende og praktiske øvelser i mindre grupper. Øvelserne har til formål at demonstrere, hvorledes kognitiv adfærdsterapi kan struktureres og varetages i forhold til de omtalte patientpopulationer.

Litteratur (272 sider):

- Rosenberg, N., K., Mørck, M. M., & Arendt, M. (2012). Kognitiv adfærdsterapi – teorier og metoder. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 23-52). DK: Hans Reitzels Forlag. [30 sider]
- Beck, J. S. (2013). *Kognitiv adfærdsterapi – Grundlag og perspektiver*. DK: Akademisk Forlag. [uddrag: kap. 3-4, 5-7 og 9-11; pp. 50-79, 80-141, 156-203 = 139 sider]
- Schultz, R. (2018). Kognitiv adfærdsterapi. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [20 sider]
- Grønlund, C. (2018). Acceptance and Commitment Therapy. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [23 sider]
- Straarup, K. N. (2012). Kognitiv adfærdsterapi ved affektive lidelser. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 116-150). København: Hans Reitzel. [35 sider]
- Gibbons, C.J., Fournier, J.C., Stirman, S.W., DeRubeis, R.J., Crits-Christoph, P. & Beck, A.T. (2010). The clinical effectiveness of cognitive therapy for depression in an outpatient clinic. *Journal of Affective Disorders*, 125, 169–176. [8 sider]
- Hofmann, S. G., Wu, J. Q., & Boettcher, H. (2014). Effect of cognitive-behavioral therapy for anxiety disorders on quality of life: A meta-analysis. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 82(3), 375-391. [17 sider]

Foreslået supplerende læsning: Resten af Beck (2013).

REHABILITERINGSPSYKOLOGI VED HJERNESKADER (RABI)

v/ *Chalotte Glintborg*

Beskrivelse: For mennesker med erhvervet hjerneskade er rehabilitering en langvarig, biopsykosocial proces. I de første faser har neuropsykologer centrale opgaver med udredning og intensiv genoptræning i det postakutte forløb på hospitalet, og senere følger udfordringer med at få overgangen mellem forskellige sektorer indsat til at lykkes, så klienten - og dennes pårørende - får en koordineret og fagligt velfunderet indsats under hele forløbet. Workshopen gennemgår forløbet.

Dag 1: Hvad vil det sige at få en erhvervet hjerneskade og hvilke konsekvenser fører det typisk med sig? Hvorfor er rehabiliteringspsykologi relevant på hjerneskadeområdet? Dagen giver en præsentation af aktuelle teorier og modeller for hjerneskaderehabilitering. Derudover præsenteres nye empiriske forskningsresultater fra CGs ph.d. projekt samt opfølgingsforskning, der har undersøgt de psykosociale effekter af nuværende rehabiliteringsindsatser på hjerneskadeområdet.

Dag 2 fokuserer på *transitioner og pårørenderarbejde*. For klienter med en erhvervet hjerneskade vil flere centrale transitioner finde sted undervejs i deres rehabiliteringsforløb, og hver af dem medfører nye udfordringer for klienten (og dennes pårørende), som kræver en professionel indsats. Vi ser nærmere på de fire nøgletransitioner efter en erhvervet hjerneskade – herunder interventioner for klient og pårørende.

Form og omfang: Undervisningen indeholder forelæsninger, cases, diskussioner og øvelser. I alt 2 dage á 4 timer. Dag 1 indgår også i SAP, dag 2 er forbeholdt KHARE.

Litteratur:

- Kennedy, P. (Ed.) (2012). *The Oxford Handbook of Rehabilitation Psychology*. Oxford University Press. [Uddrag: Kapitel 1, 2, 3, 4, 8, 9, 13 og 14 = 141 sider].
- Glintborg, C. (2018). Introduktion til rehabiliteringspsykologi. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [5 sider]
- Glintborg, C., & Larsen, K. (2018). Fra sygdom til sundhed. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [11 sider]
- Engel, G. L. (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. *Science*, 196 (4286), 129-136 [7 sider].
- Frank, R. G., & Elliot, T. R. (2000). Rehabilitation psychology: Hope for a psychology of chronic conditions. In R. G. Frank & T. R. Elliot (Eds.), *Handbook of rehabilitation psychology* (pp. 3-8). Washington: American Psychological Association. [6 sider]
- Prigatano, G. P. (1991). Disordered mind, wounded soul: The emerging role of psychotherapy in rehabilitation after brain injury. *Journal of Head Trauma Rehabilitation*, 6(4), 1-10. doi: 10.1097/00001199-199112000-00004 [10 sider]
- Turner, B.J., Fleming, J.M., Ownsworth, T.M., & Cornwell, P. L. (2008). The transition from hospital to home for individuals with acquired brain injury: A literature review and research recommendations. *Disability and Rehabilitation*, 30(16), 1153-1176. [24 sider].

Foreslået supplerende læsning: Resten af Glintborg (Ed.) (2018); en del er pensum på 8. semester.

REHABILITATION PSYCHOLOGY (RehabPsy)

v/ Almut Helmes

Beskrivelse: Almut Helmes vil præsentere, hvordan man i klinisk praksis og i forskning arbejder med rehabiliteringspsykologi ift. forskellige målgrupper på Klinik for rehabiliteringspsykologi og psykoterapi, Freiburg Universitet, Tyskland.

Omfang: 1 dag á 4 timer. Også for studerende fra KHARE 9. semester.

Litteratur: Som RABI.

ANDET

Der arrangeres møder med praktikstederne. Vi aftaler dato i september.

Heldagskonferencen ”Profession: Modstandskraft, mentalisering og andre perspektiver på selvet – organisation, system, individ”, organiseret af bl.a. Ole Michael Spaten, d. 14/9, er ikke et KHARE-tilbud, men åben for alle studerende.

Pensum: Fremgår også under de enkelte workshops. Den samlede liste:

- Baer, R. (2016). Assessment of mindfulness and closely related constructs: Introduction to the special issue. *Psychological Assessment*, 28(7), 787–790.
<https://doi.org/10.1037/pas0000309> [4 sider]
- Beck, J. S. (2013). *Kognitiv adfærdsterapi – Grundlag og perspektiver*. DK: Akademisk Forlag. [uddrag: kap. 3-4, 5-7, 9-11; pp. 80-141, 156-203 = 139 sider]
- Bédard, M., Felteau, M., Marshall, S., Cullen, N., Gibbons, C., Dubois, S., Moustgaard, A. (2014). Mindfulness-Based Cognitive Therapy Reduces Symptoms of Depression in People With a Traumatic Brain Injury: Results From a Randomized Controlled Trial. *Journal of Head Trauma Rehabilitation*, 29(4), E13–E22.
<https://doi.org/10.1097/HTR.0b013e3182a615a0>
- Bruun, L. M. (2012). Neuropsykologiske perspektiver på kognitiv adfærdsterapi ved psykiatriske lidelser. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 434-452). København: Hans Reitzel. [18 sider]
- Crowe, M., Jordan, J., Burrell, B., Jones, V., Gillon, D., & Harris, S. (2016). Mindfulness-based stress reduction for long-term physical conditions: A systematic review. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*, 50(1), 21–32.
<https://doi.org/10.1177/0004867415607984> [12 sider]
- Dahl, C. J., Lutz, A., & Davidson, R. J. (2015). Reconstructing and deconstructing the self: cognitive mechanisms in meditation practice. *Trends in Cognitive Sciences*, 19(9), 515-523. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2015.07.001> [9 s]
- Davidson, R. J. (2016). Mindfulness-Based Cognitive Therapy and the prevention of depressive relapse: Measures, mechanisms, and mediators. *JAMA Psychiatry*, 73(6), 547-548.
<https://doi.org/10.1001/jamapsychiatry.2016.0135> [2 s]
- de la Mata, M. L., Cubero, M., Santamaría, A., & Saavedra, F. J. (2015). Self-positions and voices in identity reconstruction of women after suffering gender violence. In T. G. B. Hansen, K. Jensen de López and P. Berliner (Eds.), *SICIM: Conceptual and applied approaches*. DK: Aalborg University Press. [31 sider]
- Engel, G. L. (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. *Science*, 196 (4286), 129-136 [7 sider].
- Frank, R. G., & Elliot, T. R. (2000). Rehabilitation psychology: Hope for a psychology of chronic conditions. In R. G. Frank & T. R. Elliot (Eds.), *Handbook of rehabilitation psychology* (pp. 3-8). Washington: American Psychological Association. [6 sider]
- Fuchs, C., Lee, J. K., Roemer, L., & Orsillo, S. M. (2013). Using mindfulness- and acceptance-based treatments with clients from nondominant cultural and/or marginalized backgrounds: Clinical considerations, meta-analysis findings, and introduction to the special series. *Cognitive and Behavioral Practice*, 20, 1-12. [12 sider]
- García-Ramírez, M., de la Mata, M. L., Paloma, V., & Hernández-Plaza, S. (2011). A liberation psychology approach to acculturative integration of migrant populations. *American Journal of Community Psychology*, 47, 86-97. [12 sider]
- Garmon, B., Philbrick, J., Padrick, M., & Goodman, M. (2014). Mindfulness-Based Stress Reduction for chronic pain: A systematic review. *Journal of Pain Management*, 7(1), 23-36. [14 s]
- Glintborg, C. & Berger, N.P. (2017). Narrative forskningstilgange. I Glintborg, C., Hedegaard-Sørensen, L. & Kirkebæk, B. (Eds.), *Professionelle blikke – når fortællinger forandrer identitet*. Frydenlund Academic. (9 sider)

- Glintborg, C. (2018). Introduktion til rehabiliteringspsykologi. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [5 sider]
- Glintborg, C., & Larsen, K. (2018). Fra sygdom til sundhed. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [11 sider]
- Gibbons, C.J., Fournier, J.C., Stirman, S.W., DeRubeis, R.J., Crits-Christoph, P. & Beck, A.T. (2010). The clinical effectiveness of cognitive therapy for depression in an outpatient clinic. *Journal of Affective Disorders*, 125, 169–176. [8 sider]
- Gotink, R. A., Meijboom, R., Vernooij, M. W., Smits, M., & Hunink, M. G. M. (2016). 8-week Mindfulness Based Stress Reduction induces brain changes similar to traditional long-term meditation practice – A systematic review. *Brain and Cognition*, 108, 32–41. <https://doi.org/10.1016/j.bandc.2016.07.001> [10 s]
- Grønlund, C. (2018). Acceptance and Commitment Therapy. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [23 sider]
- Hays, P. A. (2009). Integrating evidence-based practice, cognitive behavior therapy, and multicultural therapy: Ten steps for culturally competent practice. *Professional Psychology: Research and Practice*, 40(4), 354-360. [7 sider]
- Hofmann, S. G., Wu, J. Q., & Boettcher, H. (2014). Effect of cognitive-behavioral therapy for anxiety disorders on quality of life: A meta-analysis. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 82(3), 375-391. [17 sider]
- Jørgensen, C. R. (2012). Perspektiver på socialt udsatte. *Psykolog Nyt*, 66(7), 12-17. [5 sider]. <http://infolink2003.elbo.dk/PsyNyt/Dokumenter/doc/17470.pdf>
- Kennedy, P. (Ed.) (2012). *The Oxford handbook of rehabilitation psychology*. Oxford University Press. [Uddrag: Kapitel 1, 2, 3, 4, 8, 9, 13 og 14 = 141 sider].
- Khoury, B., Sharma, M., Rush, S. E., & Fournier, C. (2015). Mindfulness-based stress reduction for healthy individuals: A meta-analysis. *Journal of Psychosomatic Research*, 78(6), 519–528. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2015.03.009> [10 s]
- Larsen, K., & Glintborg, C. (2018). Resiliens og identitetsrekonstruktion hos unge med senhjerneskader. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [30 sider]
- Lund, T. (2005). The Qualitative–Quantitative Distinction: Some comments. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 49(2), 115-132. doi: 10.1080/00313830500048790 [17]
- Macías, B., & de la Mata, M. L. (2013). Narratives of migration. Emotions and the interweaving of personal and cultural identity through narrative. *Culture & Psychology*, 19, 348-368. [21 sider]
- Neff, K. D. (2009). Self-compassion. In M. R. Leary & R. H. Hoyle (Eds.), *Handbook of individual differences in social behaviour* (pp. 561-576). New York: Guilford Press. [13 sider]
- Prigatano, G. P. (1991). Disordered mind, wounded soul: The emerging role of psychotherapy in rehabilitation after brain injury. *Journal of Head Trauma Rehabilitation*, 6(4), 1-10. doi: 10.1097/00001199-199112000-00004 [10 sider]
- Rosenberg, N., K., Mørck, M. M., & Arendt, M. (2012). Kognitiv adfærdsterapi – teorier og metoder. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 23-52). DK: Hans Reitzels Forlag. [30 sider]
- Schultz, R. (2018). Kognitiv adfærdsterapi. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [20 sider]

- Singla, R. (2011). Origins of mindfulness. *Psyke & logos*, 32(1), 220-239. [20 s]
- Segal, Z. V., Williams, J. M. G., & Teasdale, J. D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed). New York: Guilford Press. [Kapitel 3-5, 8, p. 44-93 & 137-143 = 57 s].
- Shapiro, S. L. & Carlson, L.E. (2017) *The art and science of mindfulness: Integrating mindfulness into psychology and the helping professions* (2nd ed). Washington: American Psychological Association. [Side 9-158 = 150 s].
- Silcox, D., Castillo, Y. A., & Reed, B. J. (2014). The human animal bond: Applications for rehabilitation professionals. *Journal of Applied Rehabilitation Counseling*, 45(3), 27-35. <http://search.proquest.com.zorac.aub.aau.dk/docview/1619358977?pq-origsite=gscholar> [9 sider]
- Straarup, K. N. (2012). Kognitiv adfærdsterapi ved affektive lidelser. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 116-150). København: Hans Reitzel. [35 sider]
- Stroebe, M., & Shut, H. (1999). The dual process model of coping with bereavement: rationale and description. *Death Studies*, 23(3), 197-224. doi: 10.1080/074811899201046 [28 sider]
- Terjestam, Y., Bengtsson, H., & Jansson, A. (2016). Cultivating awareness at school. Effects on effortful control, peer relations and well-being at school in grades 5, 7, and 8. *School Psychology International*, 37(5), 456-469. doi:10.1177/01430343166658321 [14 s]
- Turner, B. J., Fleming, J. M., Ownsworth, T. M., & Cornwell, P. L. (2008). The transition from hospital to home for individuals with acquired brain injury: A literature review and research recommendations. *Disability and Rehabilitation*, 30(16), 1153-1176. [24 sider].
- Zachariae, B. (2007). Evidensbaseret psykologisk praksis. *Psykolog Nyt*, nr. 12, 16-25. [10 sider].
- United Nations (2006). *International convention on the rights of people with disabilities*. UN, New York. <http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf> [uddrag: side 2-23 = 23 sider].

I alt ca. 1000 sider.

Eksamen:

En intern mundtlig prøve i Videregående anvendt psykologi I (VAP I). Den studerende afprøves i det valgte kursus. Prøven er en synopsis prøve. En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opridser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den/de studerende et oplæg i maksimalt en tredjedel af den samlede eksaminationstid. Den efterfølgende diskussion tager udgangspunkt i det skriftlige arbejde. Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis. Synopsis udarbejdes i relation til pensum, og problemstillingen godkendes af den kursusansvarlige lærer.

Pensumramme: 1000 sider obligatorisk litteratur inden for den valgte disciplin.

Synopsis, med sidetal: 1-3 sider og normeret prøvetid på 30 minutter.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen.

KHARE's version af supplerende anvendt psykologi (SAP, 5 ECTS)

Modultitel: Supplerende Anvendt Psykologi a. m. KHARE, 5 ECTS
Stadskode: HEA770002D
Placering: 7. semester
Modulansvarlig: Chalotte Glintborg (cgl@hum.aau.dk)
Undervisere: Chalotte Glintborg (cgl@hum.aau.dk) Lærke Krogh Mette Kold
Type og sprog: Undervisningen er på dansk, litteraturen fortrinsvis på engelsk
Mål: <i>Den studerende skal gennem modulet opnå:</i> Viden om <ul style="list-style-type: none">
▪ og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området
▪ og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen
▪ og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier Færdigheder i <ul style="list-style-type: none">
▪ at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
▪ at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis Kompetencer til <ul style="list-style-type: none">
▪ selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området
Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre: Modulet vælges af psykologistuderende på 7. semester, som ikke er optaget på KHARE-programmet, men har valgt KHARE's udgave af SAP. Modulet bygger ovenpå bacheloruddannelsen i psykologi.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

Modulet giver en kort indføring i rehabiliteringspsykologi samt mindfulness og kognitiv adfærdsterapi. Her supplerer den studerende de tilgange, der findes på eget professionsprogram.

Undervisningen forløber som tre kursusgange á 4 timer og en kursusgang på 2 timer. Der er tilknyttet 500 sider pensum, og det forventes, at studerende har læst dette på forhånd og deltager relevant i undervisningens diskussioner og øvrige aktiviteter.

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på nedenstående måde:

Mindfulness	v/ Mette Kold	4
Kognitiv adfærdsterapi	v/ Lærke Krogh	2
Rehabiliteringspsykologi ved hjerneskader	v/ Charlotte Glintborg	4
Rehabiliteringspsykologi	v/ Almut Helmes & KHARE	4
Forberedelse, inkl. studium af 500 sider pensum		117
Eksamen		4
I alt		135

Kursusgange, oversigt:

	Dato	Tid	Introduktion til:	Underviser
1	17.9.18	12.30-16.15	Mindfulness	Mette Kold
2	08.10.18	10.15-12	Kognitiv adfærdsterapi	Lærke Krogh
3	29.10.18	12.30 -16.15	Rehabiliteringspsykologi	Charlotte Glintborg
4	05.11.18	12.30 -16.15	RehabPsy	Almut Helmes & KHARE

Indhold og pensum:
1. Introduktion til mindfulness

v/ Mette Kold (mkoj@hum.aau.dk)

Introduktion til mindfulness i vestlig psykologi: Psykologiske teorier og studier om mindfulness, herunder Mindfulness Based Stress Reduction (MBSR) og Mindfulness Based Cognitive Therapy (MBCT) introduceres. Studier om fysiske og mentale effekter og virkningsmekanismer gennemgås. Der prøves flere praksisser på kursusdagen.

Litteratur (207 sider):

- Shapiro, S. L. & Carlson, L.E. (2017) *The art and science of mindfulness: Integrating mindfulness into psychology and the helping professions* (2nd ed). Washington: American Psychological Association. [Side 9-158 = 150 s].
- Segal, Z. V., Williams, J. M. G., & Teasdale, J. D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed). New York: Guilford Press. [Kapitel 3-5, 8, p. 44-93 & 137-143 = 57 s].

2. Introduktion til kognitiv adfærdsterapi

v/ Lærke Krogh (& Charlotte Glintborg)

Workshoppen vil primært være en teoretisk indføring i behandlingstilgangen, hvor de studerende vil få kendskab til hvorledes man i praksis arbejder med begreber som automatiske

tanker, uhensigtsmæssig adfærd, leveregler og kerneantagelser. Dertil vil de vigtigste behandlingsteknikker som psykoedukation, identifikation, analyse og omstrukturering blive gennemgået.

Litteratur (139 sider):

- Beck, J. S. (2013). *Kognitiv adfærdsterapi – Grundlag og perspektiver*. DK: Akademisk Forlag. [uddrag: kap. 5-7 og 9-11 = 109 sider]
- Rosenberg, N., K., Mørck, M. M., & Arendt, M. (2012). Kognitiv adfærdsterapi – teorier og metoder. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 23-52). DK: Hans Reitzels Forlag. [30 sider]

3. Introduktion til rehabiliteringspsykologi

v/ *Chalotte Glintborg*, cgl@hum.aau.dk

Hvad vil det sige at få en erhvervet hjerneskade og hvilke konsekvenser fører det typisk med sig? Hvorfor er rehabiliteringspsykologi relevant på hjerneskadeområdet? Dagen giver en præsentation af aktuelle teorier og modeller for hjerneskaderehabilitering. Derudover præsenteres nye empiriske forskningsresultater fra CG's ph.d. projekt, der har undersøgt de psyko-sociale effekter af nuværende rehabiliteringsindsatser på hjerneskadeområdet.

Litteratur (157 sider):

- Kennedy, P. (Ed.) (2012). *The Oxford Handbook of Rehabilitation Psychology*. Oxford University Press. [Uddrag: Kapitel 1, 2, 3, 4, 8, 9, 13 og 14 = 141 sider].
- Glintborg, C. (2018). Introduktion til rehabiliteringspsykologi. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [5 sider]
- Glintborg, C., & Larsen, K. (2018). Fra sygdom til sundhed. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [11 sider]

PENSUM

Fremgår også under de enkelte workshops. Den samlede liste:

Beck, J. S. (2013). *Kognitiv adfærdsterapi – Grundlag og perspektiver*. DK: Akademisk Forlag. [uddrag: kap. 5-7, 9-11 = 109 sider]

Glintborg, C. (2018). Introduktion til rehabiliteringspsykologi. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [5 sider]

Glintborg, C., & Larsen, K. (2018). Fra sygdom til sundhed. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [11 sider]

Kennedy, P. (Ed.) (2012). *The Oxford handbook of rehabilitation psychology*. Oxford University Press. [Uddrag: Kapitel 1, 2, 3, 4, 8, 9, 13 og 14 = 141 sider].

Rosenberg, N., K., Mørck, M. M., & Arendt, M. (2012). Kognitiv adfærdsterapi – teorier og metoder. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 23-52). DK: Hans Reitzels Forlag. [30 sider]

Segal, Z. V., Williams, J. M. G., & Teasdale, J. D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed). New York: Guilford Press. [Kapitel 3-5, 8, p. 44-93 & 137-143 = 57 s].

Shapiro, S. L. & Carlson, L.E. (2017) *The art and science of mindfulness: Integrating mindfulness into psychology and the helping professions* (2nd ed). Washington: American Psychological Association. [Side 9-158 = 150 s].

I alt ca. 500 sider.

Eksamen:

Prøveform: 4-timers stedprøve.

Prøven kan afløses ved tilfredsstillende, aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer til stede værelse i mindst 8 af kursets 10 timer samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset.

Fællesmodulerne

Psykologisk praksis og interventionsmetode

Modultitel, ECTS-angivelse: Psykologisk praksis og interventionsmetode, 5 ECTS
STADS-kode: HEA770005D
Placering: 7. Semester
Modulansvarlig: Ole Michael Spaten (oms@hum.aau.dk).
Undervisere: Ole Michael Spaten, Bo Møhl, Mads Lindholm.
Antal seminarhold: 4 seminarhold (samme grupper som de der etableres i modulet ” <i>Psykologisk testning</i> ”).
Type og sprog: Modulets type: Kursusmodul Angivelse af sprog: Dansk, pensumteksterne hovedsageligt på engelsk
Mål: Viden om og forståelse af <ul style="list-style-type: none">
• teori og metoder vedrørende psykologisk praksis og intervention
• forskellige teoretiske rammer omkring praktisk samspil i interventionssituationer
• forskning i den professionelle samtale og interventionsmetoder. Færdigheder i <ul style="list-style-type: none">
• anvendelsen af interventionsmetoder og samtaletekniske færdigheder
• og grundlæggende praktisk erfaring med etablering af professionelle relationer og håndteringen af den psykologfaglige samtale
• at etablere en tryk, og veldefineret ramme, setting og kontrakt for arbejdet Kompetencer til <ul style="list-style-type: none">
▪ at skelne imellem de teoretiske og praktiske aspekter ved forskellige interventions- og samtaletekniske metoder
▪ at reflektere over processen og sin egen andel samt gøre sig etiske overvejelser i forhold til den professionelle samtale
▪ at reflektere over professionelle relationer og kommunikative aspekter af samtalen

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

Psykologisk praksis og interventionsmetode er placeret på uddannelsens 7. Semester. I forbindelse med modulet udbydes en kombination af forelæsninger og psykologisk praksis og interventionsøvelses-seminarer.

Kurset omfatter:

* Introduktion til og træning i interventionsmetoder og samtaletekniske færdigheder i professionelt øjemed

* Teori vedrørende den professionelle samtale i individuel, gruppemæssig og organisationsmæssig sammenhæng

* Indføring i en specifik interventions- og samtaleteknisk metode.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Forelæsninger	Bo Møhl	6
	Ole Michael	
Forelæsninger	Spaten	6
Forelæsninger	Mads Lindholm	3
Øvelses-seminarhold med psykologisk praksis og interventionsmetode	Bo Møhl	6
Øvelses-seminarhold med psykologisk praksis og interventionsmetode	Ole Michael	
	Spaten	6
Øvelses-seminarhold med psykologisk praksis og interventionsmetode	Mads Lindholm	3
Læsning, forberedelse, erfa, m.v.		102
Eksamen		3
I alt		135

Antal forelæsninger: 5 x 3 timer

Antal forelæsningshold: 4

Antal seminar timer: 5 x 3 timer

Antal seminarhold: 4

Deltagere 7. semester studerende

Deltagerforudsætninger: Bestået B.Sc.

Modulaktiviteter (kursusgangene):

Mere specifikt omfatter kurset i psykologisk praksis og interventionsmetode følgende elementer:

Introduktion til og dernæst træning i anvendelsen af de interventionsmetoder og samtaletekniske færdigheder, der er en vigtig del af psykologers kvalifikationer. Hvad enten psykologer arbejder som behandler, konsulent, supervisor, eller lignende, og uanset om der arbejdes med individer, par, familier, grupper eller organisationer er der en række kvalifikationer, der er fælles.

Overordnet handler det om at psykologen som professionel kan etablere en tryk, og veldefineret ramme, setting og kontrakt for arbejdet, som giver aktørerne arbejdsro og klarhed omkring samtalerne formål.

Dernæst er det nødvendigt som professionel at kunne være til stede, lytte på flere planer, spørge og anvende en række interventionsformer, som fremmer et fælles reflekterende rum. Psykologen må endvidere kunne reflektere over processen og sin egen andel samt gøre sig etiske overvejelser.

Kurset tilstræber de studerendes tilegnelse af disse grundlæggende psykologfaglige og professionsorienterede færdigheden gennem træning af især psykoterapeutiske interventioner.

Kurset gennemføres over fem intense forelæsnings- og workshopdage. Kurset veksler mellem teoretiske indlæg, demonstrationer i plenum, træning af samtaleteknik i mindre grupper samt plenumdrøftelse af gjorte erfaringer. Kurset er en kombination af forelæsninger og interventionsøvelsesseminarer.

NB Hele pensum forventes læst inden kurset påbegyndes.

Nr.	Titel/emne	Underviser(e)
1.	De professionelle/psykologfaglige samtaler og de basale professionelle færdigheder	Ole Michael Spaten
2.	Samtale og intervention i kritisk belysning og på systemteoretisk grund	Ole Michael Spaten
3.	Teori-praksisorienterede dage med fokus på afdækning af klientens problemstilling og generelle situation, samt indsigt og intervention på denne baggrund.	Bo Møhl
4.	Afdækning af klientens situation, indsigt i klienten situation og intervention på baggrund af klienten situation (fortsat)	Bo Møhl
5.	Teori og praksis vedrørende den professionelle samtale i individuel, gruppemæssig og organisationsmæssig sammenhæng	Mads Lindholm

Tider: kl. 9-16, afbrudt af 1 times frokost (tider aftales præcist med underviserne)

Da der er grænser for antallet af studerende pr. hold vil kurset blive afholdt over fire gange. Hold 1, 2, 3 og 4: i uge 34 og 35. Hold 1 den 20, 21, 22, 23 og 24. august. Hold 2 den 22, 23, 24, 27 og 28. august. Hold 3 den 24, 27, 28, 29 og 30. august. Hold 4 den 28, 29, 30, 31. august og lørdag den 1. september.

1.dag (OMS): De professionelle/psykologfaglige samtaler og de basale professionelle færdigheder

Dagen introducerer de forskellige samtaleformer og deres fælles ramme og kontraktforhold.

-Forskelle på den almindelige og den professionelle samtale

-Evt. lidt om forskelle og ligheder mellem forskellige samtaleformer/opgaver (f.eks. konsultation, supervision, psykoterapi, rådgivning, undervisning)

-Setting

Endvidere introduceres og trænes de grundlæggende elementer i den professionelle samtale og lytning, sådan som det er især beskrevet i den rogerianske tradition og counseling.

-Kontakt

-Spejling

-Aktiv lytning

-Para-verbale og non-verbale (kropssprog)

-Om at lede og tage autoritet på sig

-Kontrakt og alliance

Øvelse med at begynde den professionelle samtale: Etablere setting, rammer, tid, spejling, aktiv lytning, etc.

Dag 1 trækker især på Clara Hill kapitel II Exploration Stage

2. Dag (OMS): Samtale og intervention i kritisk belysning og på systemteoretisk grund.

Evt. studenteroplæg med kritiske vinkler på intervention fra de otte tekster. Dagen fortsætter med en bred præsentation af systemteoretiske grundbegreber, systemteoriens udbredelse og den teoretisk, historiske udvikling fra paradoksal intervention, det observerede system over det observerende system til irreverence og den narrative metafor.

-Strategisk intervention

-Neutralitet

-Cirkularitet

-Hypotesedannelse,

-Reflekterende team m.m.

Dagen forløber som en vekselvirkning mellem de studerendes oplæg, forelæsninger, øvelser i mindre grupper og samtale i plenum.

Dag 2 fortsætter arbejdet med litteraturen fra første dag samt de 8 af kursets pensum-artikler

3. - 4. dag (BM): To teori-praksisorienterede dage med fokus på afdækning af klientens kliniske problemstilling og generelle situation, samt indsigt og valg af interventionsform.

En fortsættelse af træning af de basale professionelle færdigheder. Der vil være både et kognitivt og et dynamisk fokus:

- Mødet med klienten og optagelse af anamnese
- Case-formulering og udvikling af terapeutisk alliance
- Valg af interventionsform og –fokus
- Indsigt og intervention
- Det terapeutiske forløb og afslutning af terapien
- Problemstillinger omkring overføring og modoverføring vil løbende blive tematiseret.

Begge dage vil indeholde en vekslen mellem teoretiske oplæg, gruppediskussioner og rollespil, hvor kliniske situationer gennemarbejdes. Der vil således blive lagt vægt på at integrere teori og praktiske øvelser. Den teoretiske indfaldsvinkel vil overvejende være psykodynamisk, men ikke udelukkende. Kognitive og narrative perspektiver vil også blive inddraget.

Dag 3-4 trækker især på kapitel III og IV Insight og Action Stage, artiklerne samt de foregående dage

5. dag (ML): Teori og praksis vedrørende den professionelle samtale i individuel, gruppemæssig og organisationsmæssig sammenhæng.

Den femte dag er virksomheden og arbejdslivet som helhed forståelsesrammen for teori og øvelser. Træningen af de professionelle færdigheder i psykologfaglig samtale fortsættes med fokus på integration af de tre faser i Hills samtalemiddel.

Rammen er proceskonsultation i virksomheder og arbejdet med samspils-/samarbejdsproblematikker ud fra en individuel, gruppemæssig og organisatorisk vinkel.

Der stilles skarpt på arbejdet i virksomheden, hvor psykologen indgår i organisatoriske processer såvel som gruppemæssige og individuelle problemstillinger.

Som baggrund for træningen anvendes cases, som illustrerer arbejdet som intern psykolog eller ekstern konsulent i en virksomhed. Hvilke dilemmaer byder konstruktionen på og hvilke forskelle er der på at være virksomhedsintern psykolog/ekstern konsulent og psykolog med egen praksis.

Blandt væsentlige temaer kan nævnes: Magtrelationer, gruppeintervention, organisatoriske implikationer, kontakt/kontrakt og definerings af relationen, setting og arbejdsmetode(r), metoder til afdækning/diagnostik i gruppeintervention.

Dag 5 trækker især på kapitel IV og kapitel V Action og Integration Stage, artiklerne samt de foregående dage.

Samlet litteraturliste (til alle dage grundbog og artikler):

Grundbogen

Hill, Clara E. (2014). *Helping skills. Facilitating exploration, insight and action*. (4. Ed.). Washington: American Psychological Ass. (p. 53-447) [394 sider]

samt i grundbogen Hill, Clara E. (2014). *Helping skills. Facilitating exploration, insight and action*. (4. Ed.). Washington: American Psychological Ass. (p. 3-52) som supplerende læsning

Tekster

1) Cecchin, G. (1987). Hypothesizing, Circularity, and Neutrality Revisited – an Invitation to Curiosity. *Family Process*, 26(4), 405-413 [8 sider]

2) Dreier, O. (1998). Client Perspectives and Uses of Psychotherapy. *The European Journal of Psychotherapy*, 1(2), 1-15 [15 sider]

3) Elsass, P. (1996). Narrativitet og grundmetaforer i psykoterapi. *Psyke & Logos*, 17, 114-125 [9 sider]

4) Giampieri-Deutsch, P. (2012). Psychoanalysis: Philosophy and/or science of subjectivity? Prospects for a dialogue between phenomenology, philosophy of mind, and psychoanalysis. In D. Lohmar & J. Brudzińska (Eds.), *Founding psychoanalysis phenomenologically*:

Phenomenological theory of subjectivity and the psychoanalytic experience. (pp. 83-103). New York, NY, US: Springer Science + Business Media. [20 sider]

5a) Mehrabian, A., & Ferris, S. R. (1967). Inference of attitudes from nonverbal communication in two channels. *Journal of Consulting Psychology*, 31(3), 248-252. [4 pages]

5b) Mehrabian, A., & Wiener, M. (1967). Decoding of inconsistent communications. *Journal of Personality and Social Psychology*, 6(1), 109-114 [5. pages]

6) O'Grady, H. (2005). Challenging negative Identity practices - Narrative therapy. In H. O'Grady (Ed.), *Woman's relationship with herself: Gender, Foucault and therapy.* (pp. 42-61). New York, NY, US: Routledge. [19 sider]

7) Schilling, B. (1997). Reflekterende Teammetodik IN *Systemisk supervisionsmetodik* (pp. 165-184). København: Dansk Psykologisk Forlag [19 sider]

8) Schein, Edgar H. (1988): Process Consultation, volume I, Its Role in Organization Development. Addison-Wesley Series: organization development (p. 117-147) [30 sider]

Supplerende læsning

Hill, Clara E. (2014). *Helping skills. Facilitating exploration, insight and action.* (4. Ed.). Washington: American Psychological Ass. (p. 3-52)

I alt ca. 524 sider

Modulet afsluttes på 7. semester med:

Prøve 5

En individuel intern skriftlig stedprøve i psykologisk praksis og interventionsmetode. Prøven har form af et essay.

Prøvetid: 3 timer.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.

Bedømmelsesform: Der gives karakter efter 7-trinsskalaen. Besvarelser bedømmes af kursusundervisere.

Hjælpemidler: Eksaminanden kan ikke medbringe hjælpemidler til prøven.

Prøvens omfang: 5 ECTS-point.

Prøven skal dokumentere, at modulets mål er indfrie. Ved bedømmelsen af prøvepræstationen vil der med henblik på opnåelse af karakteren 12 blive lagt vægt på, at den studerende demonstrerer en udtømmende opfyldelse af fagets mål med ingen eller få uvæsentlige mangler.

Psykologiske Profession

Modultitel, ECTS-angivelse: Den Psykologiske profession/ The Psychological Profession 5 ECTS
STADS-kode: HEA770003D
Placering: 7. Semester
Modulansvarlig: Hanne Bruun Søndergaard Knudsen Undervisere: Casper Feilberg, Lene Tanggaard, Maria Porsborg og Hanne Knudsen
Type og sprog: Kursusmodul - Dansk
Mål: Den studerende skal gennem modulet opnå: Viden om <ul style="list-style-type: none">
• Og forståelse af de aktuelle krav og forventninger, som samfundet stiller til den psykologiske profession, og de historiske forudsætninger for disse krav og forventninger
• Og forståelse af forskellige traditioners opfattelse af psykologfaglig kompetence samt deres opfattelse af videnskabelighed i psykologfagligt arbejde Færdigheder i <ul style="list-style-type: none">
• at reflektere over de professionsmæssige forhold ved den psykologiske praksis
• at reflektere over valg mellem psykologfaglige teorier og metoder på et videnskabeligt grundlag
• at formidling af videnskabelige dilemmaer i valg af psykologfaglig tilgang til psykologer, andre fagfolk samt lægfolk Kompetencer til <ul style="list-style-type: none">
• at kunne identificere juridiske problemstillinger og det juridiske grundlag for udøvelse af den psykologiske profession
• at kunne identificere etiske principper samt forskelligartede anskuelsesmåder på professionen
• at forestå og gennemføre egen faglige videreudvikling
•
Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre: Fagbeskrivelse: Den psykologiske profession på 5 ECTS-points er placeret på uddannelsens 7. semester og omfatter: <ul style="list-style-type: none">
• Viden om den historiske udvikling af psykologiprofessionen og de samfundsmæssige vilkår for professionen
• Viden om professionsforskning og teorier om psykologifaglig kompetence

- Juridisk viden og færdigheder i forhold til udøvelsen af den psykologiske profession
- Etisk viden og færdigheder i forhold til udøvelsen af den psykologiske profession.

I faget 'Den psykologiske profession' ses nærmere på psykologfagets historiske udvikling og den samfundsmæssige baggrund for faget, idet disse forhold er vigtige for forståelse af de forventninger, der stilles til psykologer i dag og som baggrund for videreudvikling af faget i fremtiden. Der ses endvidere nærmere på professionsforskning og på, hvad der, på tværs af specialiseringer inden for psykologfaget, adskiller psykologers professionsfaglige kompetencer fra andre faggrupper. De etiske dilemmaer, som psykologer kan befinde sig i, præsenteres sammen med de etiske og teoretiske principper, som støtter psykologen i vurderingen af disse dilemmaer. Endelig indføres der i de juridiske regler, som psykologen er underlagt og skal kende og kunne fortolke.

Faget skal ses som indføring til, at de studerende på kandidaten opnår indsigt i, hvordan man som psykolog kan styre arbejds- og udviklingssituationer, der er komplekse og uforudsigelige, selvstændigt kan tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering, kan reflektere over forvaltningen af den psykologiske profession, kan udvise forståelse for relationen mellem teoretiske og praktisk-professionelle problemstillinger og kan erkende grænserne for egen psykologfaglige kunnen og viden i relation til praktiske problemstillinger.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
7 forelæsninger	18
1 debat	3
Læsning og forberedelse	114
Eksamen	ugeprøve

Antal forelæsninger: 7 = 18 timer

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminartimer: 3 timer (afsluttende debat).
Til stede på samme tid: er Hanne Knudsen og inviterede gæster, udefra

Antal seminarhold: 0

Deltagere: 7. semester

Deltagerforudsætninger:

Det anbefales, at deltagerne har afsluttet BA i psykologi, herunder bl.a. klinisk psykologi, arbejds- og organisationspsykologi og pædagogisk psykologi.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)				
Kursusgang	Varighed	Tema/Emne	Forelæser	Litteratur
1	2x45 min.	Introduktionen til kursusforløbet og indføring i psykologprofessionen i samfundet før og nu	Casper Feilberg	Jensen. (2000) Madsen (1980) Mortensen (2010) Kristensen & Nielsen (2006)
2	2x45 min	Professionsforskning/studier af praksis	Lene Tanggaard	Brinkmann (2007) Elmholdt & Tanggaard (2007) Kvale (2007) Pedersen & Brinkmann (2007) Polkinghorne (2007)
3	2x45 min. + 2x45 min i seminarrum efter forelæsningen grupperarbejde	Etiske dilemmaer	Casper Feilberg & Hanne Knudsen	Kemp (2001) Thuesen (2015) Etiske principper Øvreide (2013)
4	2x45 min	Psykologfaglig kompetence	Casper Feilberg & Hanne Knudsen	Feilberg (2014) Høstmælingen (2010) Schön (2006) Spring (2007) Kristensen & Nielsen (2006) Principerklæringen Øvreide (2013)
5	4x45 min.	Introduktion til Jura Sagsbehandling Ansvar	Maria Porsborg	Andersen (2013) Bønsing (2013) Lohmann-Davidsen (2011)
6	4x45 min	Tavshedspligt Børn, forældre, skilsmisse Børn, forældre, samfund	Maria Porsborg	Schultz, Notat Svendsen & Hartoft (2013)
7	2x45 min.	Underretningspligt Retssikkerhed Opsamling	Maria Porsborg	Dom UfR 2001.1452H [1 side] Dom UfR 1975.306Ø [1 side] Madsen & Garde (2013)

				Lovgivning (se litteraturlisten)
8		Debat: dilemmaer og fremtidsvisioner for psykologprofessionen	Casper Feilberg & Hanne Knudsen	
Eksamen: En intern skriftlig prøve i Den psykologiske profession (The Psychological Profession). Prøven er en bunden 7-dages opgave, hvor den studerende på baggrund af en stillet opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet. Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur. Sidetal: max 10 sider. Bedømmelsesform: Der gives karakter efter 7-trinsskalaen. Besvarelsen bedømmes af eksaminator. Prøvens omfang: 5 ECTS-point. Prøven skal dokumentere, at modulets mål er indfrie. Ved bedømmelsen af prøvepræstationen vil der med henblik på opnåelse af karakteren 12 blive lagt vægt på, at den studerende demonstrerer en udtømmende opfyldelse af fagets mål med ingen eller få uvæsentlige mangler.				

Beskrivelse af de enkelte forelæsninger med tilhørende litteratur:

1. gang v/ Casper Feilberg er introduktion til faget, til kursusforløbet og til eksamensformen. Endvidere omhandler forelæsningen psykologfagets historiske udvikling og samfundsmæssige forudsætninger som baggrund for forståelse af de forventninger, der stilles til psykologer i dag og som baggrund for videreudvikling af faget i fremtiden. (2 lektioner)

Litteratur:

- Jensen, R. (2000). Knudepunkter i dansk psykologis udvikling i årene 1940-2000. I: *Psyke & logos*, Tema: Psykologiens historie i Danmark, Årg. 21, nr. 1. S. 174-186. [12]
- Madsen, K. B. (1980). Psykologiens historie i Danmark. I: *Psykologisk leksikon*, redigeret af K.B. Madsen, 2. reviderede udgave, 344-356 [12 sider].
- Mortensen, K. V. (2010). Om at være klinisk psykolog. I: S. Lunn (ed.), *Fra kromosomer til metaforer*, pp. 111-134. Dansk psykologisk Forlag. [23]
- Kristensen, O.S. & Nielsen, K.N. (2006) *Med professionens øjne. To artikler om professionen psykologi*. Psykologisk Skriftserie. Aarhus Universitet. Pp. 3-14, 44-57. [21]

2. gang v/Lene Tanggård: Professionsforskning/studier af praksis: Psykologi er både en videnskab og et professionsfag, hvilket giver anledning til en række spørgsmål om forholdet mellem den videnskabeligt producerede viden og den praktiske udøvelse af faget. Denne forelæsning introducerer og diskuterer en række af disse spørgsmål.

Litteratur:

- Brinkmann, S. (2007). Forskning og profession som to slags praksis. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.). *Psykologi – forskning og profession*. (121-142). København: Hans Reitzels forlag. [21 sider]
- Elmholdt, C. & Tanggaard, L. (2007). Deltagelse, læring og identitet på tværs af uddannelses- og professionspraksis. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2007). *Psykologi: forskning og profession*. (97-117). København: Hans Reitzels Forlag. [20 sider]
- Kvale, Steinar (2007): Professionspraksis som erkendelse – om dilemmaer i terapeutisk forskning. In: Brinkmann, S. & L. Tanggaard: *Psykologi – forskning og profession* (s.69-95). København: Hans Reitzels Forlag. [25 sider]
- Pedersen, L. T., & Brinkmann, S. (2007). *Introduktion til et spændingsfelt*. I L. Tanggaard, & S. Brinkmann (red.), *Psykologi: forskning og profession* (s. 11-18). København: Hans Reitzel. [7 sider]
- Polkinghorne, D. (2007). Forskning og praktikers beslutningsprocesser. I: S. Brinkmann & L. Tanggaard (red.) *Psykologi: forskning og profession* (s. 19-45). København: Hans Reitzels Forlag [26 sider]

3. gang v/Casper Feilberg og Hanne B.S. Knudsen. I denne forelæsning præsenteres og diskuteres forskellige etiske dilemmaer psykologer kan befinde sig i. Derefter er der 2x45 min. gruppearbejde i seminarrum. Disse to lektioner ligger i tidsmæssigt i forlængelse af forelæsningen.

Litteratur:

- Kemp, P. (2001). Etiske positioner (kap. 8), In: M. Bjerrum & K. L. Christiansen (eds.), *Filosofi, etik, videnskabsteori*, pp. 160-173. Akademisk.
- Thuesen, M. (2015) Terapeutens behov for at hele. *Matrix* 32:1, 4-26 [23 sider]
- Etiske principper for nordiske psykologer. I: *Dansk Psykologforenings Regelsæt 2016-2018*
http://www.dp.dk/wp-content/uploads/etiske_principper_for_nordiske_psykologer-2016-18.pdf (findes i forskellige layoutversioner) [7 sider]
- Øvreeide, H. (2013). *Fagetikk i Psykologisk Arbeid*. Kristianssand: Høyskoleforlaget

4. gang v/ Casper Feilberg og Hanne B.S. Knudsen. Forelæsningen omhandler forskellige traditioners opfattelse af psykologfaglig kompetence samt deres opfattelse af videnskabelighed i psykologfagligt arbejde. (2 lektioner)

Litteratur:

- Feilberg, C. (2014). Habitusbegrebet (afsnit 4.2.1) og Sammenfatningen af en dannet psykologisk

- og videnskabelig habitus (afsnit 4.6), *Dannelsen af en psykologisk og videnskabelig habitus hos psykologistuderende*, pp. hhv. 81-89 & 246-277. Ph.d. afhandling, Roskilde Universitet. Academic Books. Publiceret på www.livsverden.dk/feilberg. [41 sider]
- Høstmælingen, A (2010) Hvordan kan principperlæringen bidra til å kvalitetssikre psykologisk praksis? *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, Vol 47, nr. 10 p. 930-936 [6 sider]
- Schön, D. A. (2006). *Den reflekterende praktiker*. Forlaget KLIM, kap. 4+5, pp. 97-115 & 116-146 [45 sider].
- Spring, B. (2007). Evidence-Based Practice in Clinical Psychology: What It Is, Why It Matters; What You Need to Know. *Journal of Clinical Psychology*, Vol. 63(7), 611-631 [20 sider].
- Kristensen, O.S. & Nielsen, K.N. (2006) *Med professionens øjne. To artikler om professionen psykologi*. Psykologisk Skriftserie. Aarhus Universitet. Pp. [23-29] [7 sider]
- Principerklæringen om evidensbaseret psykologisk praksis, Dansk Psykologforening: <http://www.dp.dk/retningslinjer-for-evidensbaseret-psykologisk-praksis/> [3 sider]
- Øvreeide, H. (2013). *Fagetikk i Psykologisk Arbeid*. Kristianssand: Høyskoleforlaget, kap. 7-10 side 124-204 [80 sider]

5. gang ved jurist Maria Porsborg. Denne første forelæsning er en introduktion til det juridiske grundlag for udøvelsen af psykologi som profession. I forelæsningen introduceres en række grundlæggende juridiske begreber som har betydning for psykologens sagsbehandling i praksis. (2 lektioner)

Litteratur:

- Andersen, J. *Socialforvaltningsret*, 5. udg. Nyt Juridisk Forlag, 2013, s. 141-151
- Bønsing, S (2013), *Almindelig forvaltningsret*, 3. udg. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, p. 189-193.

6. gang v/Maria Porsborg. Forelæsningen omhandler: Psykologers juridiske professionsansvar. Der redegøres for professionens klagesystem og forholdet til de almindelige domstole, samt for de grundlæggende principper for tavshedspligt, journalføring, og indhentelse og videregivelse af oplysninger. Dette relateres til de almindelige familieretlige forhold og problemstillinger i forhold til bl.a. skilsmisse og børnesager. (4 lektioner).

Litteratur:

- Lohmann-Davidsen, E. (2011) Lovgivning om psykologer, I: *Jura for psykologer*. E. Jurist- og økonomforbundets Forlag, kap. 4, p. 55 – 77
- Lohmann-Davidsen, E. (2011), Tavshedspligt og behandling af personoplysninger, I: *Jura for psykologer* Jurist- og økonomforbundets Forlag, kap. 11, p 169-196
- Schultz, T. Notat, *Særlig støtte til børn og unge*
- Svendsen, I.L. og Hartoft, H. (2013) Kommunernes almindelige tilsynsforpligtelse – de juridiske rammer, Kap. 3, s. 47-65 i *Socialfaglig ledelse, Børne- og ungeområdet* (Karin kildedal, Erik Laursen og Randi Riis Michelsen (red.), Samfundslitteratur.

7. gang v/Maria Porsborg. Det overordnede tema er retssikkerhed. I forelæsningen belyses psykologens juridiske ansvar og pligter i forhold til situationer hvor der samarbejdes tværfagligt, f.eks. ved underretninger om udsatte børn og unge til de kommunale myndigheder eller i forbindelse med tvangsindlæggelse i sundhedssektoren. Forelæsningen runder det juridiske tema af, med fokus på opgaveløsning til eksamen og bedømmelseskriterierne.

Litteratur:

Dom UfR 2001.1452H [1 side], Dom UfR 1975.306Ø [1 side]

Lovgivning (se litteraturlisten)

Madsen, H.B. & Garde, J. (2013) *Psykiatret*. Psykiatret, Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Tvangsbegrebet, del af kapitel 2, s. 29-37.

8. gang udgøres af en debat med dilemmaer og fremtidsvisioner. De studerende diskuterer først med hinanden og efterfølgende sammen med inviterede gæster (aftagere).

Samlet litteraturliste:

Andersen, J. *Socialforvaltningsret*, 5. udg. Nyt Juridisk Forlag, 2013, s. 141-151 [10 sider]

Brinkmann, S. (2007). Forskning og profession som to slags praksis. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.). *Psykologi – forskning og profession*. (121-142). København: Hans Reitzels forlag. [21 sider]

Bønsing, S (2013), *Almindelig forvaltningsret*, 3. udg. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, p. 189-193 [4 sider]

Dom trykt i ugeskrift for retsvæsen UfR 2001.1452H [1 side], Dom UfR 1975.306Ø [1 side]
uddeles ved forelæsningerne

Elmholdt, C. & Tanggaard, L. (2007). Deltagelse, læring og identitet på tværs af uddannelses- og professionspraksis. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2007). *Psykologi: forskning og profession*. (97-117). København: Hans Reitzels Forlag. [20 sider]

Etiske principper for nordiske psykologer. I: *Dansk Psykologforenings Regelsæt 2016-2018*
http://www.dp.dk/wp-content/uploads/etiske_principper_for_nordiske_psykologer-2016-18.pdf (findes i forskellige layoutversioner) [7 sider]

Feilberg, C. (2014). Habitusbegrebet (afsnit 4.2.1) og Sammenfatningen af en dannet psykologisk og videnskabelig habitus (afsnit 4.6), *Dannelsen af en psykologisk og videnskabelig habitus hos psykologistuderende*, pp. hhv. 81-89 & 246-277. Ph.d. afhandling, Roskilde Universitet. Academic Books. Publiceret på www.livsverden.dk/feilberg. [41 sider]

Høstmælingen, A. (2010) Hvordan kan principperlæringen bidra til å kvalitetssikre psykologisk praksis? *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, Vol 47, nr. 10 p. 930-936 [6 sider]

Jensen, R. (2000). Knudepunkter i dansk psykologis udvikling i årene 1940-2000. I: *Psyke & logos*, Tema: Psykologiens historie i Danmark, Årg. 21, nr. 1. S. 174-186. [12 sider]

Kvale, Steinar (2007): Professionspraksis som erkendelse – om dilemmaer i terapeutisk forskning. In: Brinkmann, S. & L. Tanggaard: *Psykologi – forskning og profession* (s.69-95). København: Hans Reitzels Forlag. [25 sider]

- Kemp, P. (2001). Ethiske positioner (kap. 8), In: M. Bjerrum & K. L. Christiansen (eds.), *Filosofi, etik, videnskabsteori*, pp. 160-173. Akademisk. [13 sider]
- Kristensen, O.S. & Nielsen, K.N. (2006) *Med professionens øjne. To artikler om professionen psykologi*. Psykologisk Skriftserie. Aarhus Universitet. Pp. 3-14, 23-29 44-57. [28 sider]
- Lohmann-Davidsen, E. (2011) Lovgivning om psykologer, I: *Jura for psykologer*. E. Jurist- og økonomforbundets Forlag, kap. 4, p. 55 – 77 [22 sider]
- Lohmann-Davidsen, E. (2011), Tavshedspligt og behandling af personoplysninger, I: *Jura for psykologer* Jurist- og økonomforbundets Forlag, kap. 11, p 169-196 [28 sider]
- Madsen, K. B. (1980). Psykologiens historie i Danmark. I: *Psykologisk leksikon*, redigeret af K.B. Madsen , 2. reviderede udgave, 344-356 [12 sider].
- Madsen, H.B. & Garde, J. (2013) *Psykiatritret*. Psykiatritret, Jurist- og Økonomforbundets Forlag Tvangsbegrebet, del af kapitel 2, s. 29-37. [8 sider]
- Mortensen, K. V. (2010). Om at være klinisk psykolog. I: S. Lunn (ed.), *Fra kromosomer til metaforer*, pp. 111-134. Dansk psykologisk Forlag. [23 sider]
- Pedersen, L. T., & Brinkmann, S. (2007). Introduktion til et spændingsfelt. I L. Tanggaard, & S. Brinkmann (red.), *Psykologi: forskning og profession* (s. 11-18). København: Hans Reitzel. [7 sider]
- Polkinghorne, D. (2007). Forskning og praktikers beslutningsprocesser. I: S. Brinkmann & L. Tanggaard (red.) *Psykologi: forskning og profession* (s. 19-45). København: Hans Reitzels Forlag [26 sider]
- Principerklæringen om evidensbaseret psykologisk praksis, Dansk Psykologforening:
<http://www.dp.dk/retningslinjer-for-evidensbaseret-psykologisk-praksis/> [3 sider]
- Schultz, T. Notat, *Særlig støtte til børn og unge* [16 sider]
- Schön, D. A. (2006) *Den reflekterende praktiker*. Forlaget KLIM kap. 4+5, pp. 97-115 & 116-146 [45 sider].
- Spring, B. (2007). Evidence-Based Practice in Clinical Psychology: What It Is, Why It Matters; What You Need to Know. *Journal of Clinical Psychology*, Vol. 63(7), 611-631 [20 sider].
- Svendsen, I.L. og Hartoft, H. (2013) Kommunernes almindelige tilsynsforpligtelse – de juridiske rammer, Kap. 3, s. 47-65 i *Socialfaglig ledelse, Børne- og ungeområdet* (Karin kildedal, Erik Laursen og Randi Riis Michelsen (red.), Samfundslitteratur. [uddrag på 10 sider]
- Thuesen, M.(2015) Terapeutens behov for at hele. *Matrix* 32:1, 4-26 [23 sider]
- Øvreeide, H. (2013). *Fagetikk i Psykologisk Arbeid*. Kristianssand: Høyskoleforlaget, kap. 7-10, side 124-204 [80 sider]

Alle love og konventioner kan findes på www.retsinformation.dk

Følgende omtales: [ca. 15 sider]

Grundloven (§ 3)

Psykologloven

Service-loven (kap. 11, dvs. §§ 46, -48, 49a, 49b, 50, 50a-c, §146, 152,153, 154,155b)

Forvaltningsloven (§§ 27-32)

Retsplejeloven (§ 168-171, 178-180)

Offentlighedsloven (§ 6)

Straffeloven (§§78,79, 152-152e)

Lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet (§§ 19-37)

Sundhedsloven (§§40-50)

Persondataloven (§§5,6,7 og 8)

Forældreansvarsloven (§§ 1- 12, 17-19)

Socialretssikkerhedsloven, (§ 11 c)

Psykiatricloven (§§ 1 – 10)

Værgemålsloven (§§ 1 – 11)

FN's børnekonvention (art. 3 og art. 12)

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (art. 8)

I alt: 527 sider

Psykologisk Testning

Modultitel, ECTS-angivelse: Psykologisk testning, 5 ECTS
STADS-kode: HEA770004D
Placering: 7. Semester
Modulansvarlig: Thomas Alrik Sørensen (alrik@hum.aau.dk). Undervisere: Thomas Alrik Sørensen, Jens Østergaard Riis, Jimmi Andreasen, Hanne Bruun Søndergaard Knudsen, Kristine Jensen de Lopéz, Thomas Koester, NN og Mette Thuesen.
Antal seminarhold: 4 seminarhold (samme grupper som de der er etableret i modulet ” <i>Samtaleteknik og intervention</i> ”).
Type og sprog: Modulets type: Kursusmodul Angivelse af sprog: Dansk
Mål: Viden om og forståelse af <ul style="list-style-type: none">
• forskellige testtyper og de særlige vilkår ved testning af specielle målgrupper,
• indsigt i konstruktionen af tests,
• testning som et af flere redskaber i personundersøgelser og ved belysning af teoretiske begreber. Færdigheder i <ul style="list-style-type: none">
• og erfaring på begynderniveau med brug af nogle af de mest almindelige tests,
• at kunne skabe alliance omkring testning og i at sætte testning i en relevant sammenhæng med anden psykologfaglig iagttagelse. Kompetencer til <ul style="list-style-type: none">
• at danne sig overblik over og tilrettelægge brug af psykologiske tests,
• at kunne vurdere og vælge egnede tests i forhold til en konkret psykologisk problemstilling.
Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre: Psykologisk testning er placeret på uddannelsens 7. Semester. I forbindelse med modulet udbydes et modul kombineret med forelæsninger og testøvelses-seminarer.

Kurset omfatter:

- Introduktion til forskellige psykologiske testtyper herunder kognitive, personligheds- og sociometriske test
- Gennemgang af nogle af de mest almindelige tests
- Teori om forhold ved testning af særlige målgrupper (fx børn)

De obligatoriske testøvelsesseminarer:

- Øvelser i at kunne tilrettelægge anvendelsen af forskellige typer af test
- Øvelser i at kunne gennemføre mindre testforløb

Omfang og forventet arbejdsindsats:

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
3 forelæsninger á 2 timer	6
4 seminar gange á 2 timer, per hold	8
2 seminar gange á 4 timer, per hold	8
Læsning og forberedelse	111
Eksamen, MC-opgave	2

Antal forelæsninger: 3 x 2 timer

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminar timer: 16

Antal seminarhold: 4

Deltagere: 7. semester studerende

Deltagerforudsætninger: BA, videregående kognitions-, udviklings- og biologisk psykologi med kvantitativ forskningsmetodologi, klinisk psykologi, arbejds- og organisationspsykologi og pædagogisk psykologi.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre):

Formålet med kurset er, at deltagerne opnår et elementært kendskab til psykologisk testning. Der er ikke tale om en uddannelse i testning – denne opnås først gennem en god praktisk erfaring med

tilhørende supervision efter endt uddannelse. Kurset er et grundlag at opbygge erfaring på, en kort introduktion til psykologisk testning, hvor der også vil være praktiske øvelser. På kurset gennemgås forskellige testtyper – både deres teoretiske grundlag, deres konstruktion, deres brug og deres resultater. Dette giver et grundlag for vurdering af anvendelsesområder for tests samt for kvalificeret stillingtagen til gyldigheden af de resultater, der opnås med testning.

Nr.	Titel/emne	Underviser(e)
1.	Psykometri og testkonstruktion	Thomas Alrik Sørensen
2.	Neuropsykologisk testning	Jens Østergaard Riis
3.	Konstruktion og anvendelse af tests med én og tosprogede børn	Kristine Jensen de Lopéz og Hanne B. S. Knudsen
4.	Konstruktion og anvendelse af tests indenfor militæret	Jimmi Andreasen
5.	Konstruktion og anvendelse af projektive tests	Mette Thuesen
6.	Konstruktion og anvendelse af personlighedstests	NN
7.	Konstruktion og anvendelse af erhvervspsykologiske tests	Thomas Koester

#1 Psykometri og testkonstruktion

2 timer forelæsning ved Thomas Alrik Sørensen.

Denne forelæsning beskæftiger sig med konstruktion af psykologiske test. Først vil forskellige teoretiske og metodiske tilgange til test-konstruktion blive gennemgået. Dernæst vil der med afsæt i konkrete eksempler blive demonstreret, hvordan man kan undersøge målte fænomeners struktur ved brug af faktoranalyse. Afslutningsvis præsenteres der en række metoder til vurdering af tests psykometriske egenskaber i forhold til standarderne om pålidelighed og gyldighed.

Litteratur

Ivanouw, J. (2006). Psykometri (Kapitel 4, side 97-159). i Elsass, P., Ivanouw, J., Mortensen, E. L., Poulsen, S., & Rosenbaum, B. (2006). *Assessmentmetoder: Håndbog for psykologer og psykiatere*. København: Dansk Psykologisk Forlag. [62 sider].

#2 Neuropsykologisk testning

2 timers forelæsning ved Jens Østergaard Riis og demonstrationsundervisning 4 timers seminarhold.

Undervisningen har til formål at danne grundlag for at forstå den konkrete brug af kognitive tests i klinisk praksis. Der fokuseres på almen udredning af evner, herunder intelligens samt på at belyse anvendelsen af kognitive prøver ved sygdomme som f.eks. depression og skizofreni eller visse medicinske sygdomme. Desuden vægtes anvendelsen inden for neuropsykologi højt. Brug af tests ved positiv udvælgelse efter specielle færdigheder ved f.eks. optagelseskrav eller ansættelser i specielle fag berøres, om end overfladisk. Undervisningen består af:

1. Gennemgang af anvendelsesområder for testning af voksne
  - a. Kliniske undersøgelser
  - b. Erhvervsmæssige undersøgelser
  - c. Forskningsbaserede undersøgelser
2. Gennemgang og øvelser med eksempler på konkrete kognitive tests
3. Øvelser i testning og scoring, samt udregning af samlede testscores, WAIS-IV

Forelæsning:

1. Om overordnede aspekter
  - a. Indledende eksempler: Ur, Rey15, PASAT, SART i plenum.
  - b. Hvad karakteriserer en test i forhold til ”eksperimentel procedure” og ”opgave”
  - c. Settings for testning
  - d. Rapportering af resultater, z-scores
  - e. Etik om brug af tests: eksempler fra DP og norske PF.
  - f. Om litteraturen
2. WAIS
  - a. Historien om WAIS og intelligensundersøgelser
  - b. WAIS IV som redskab – hvad indeholder en formel test.
  - c. Kendskab til begreberne pålidelighed (reliabilitet) og validitet
  - d. Uddele scorings ark fra WAIS IV
  - e. Gennemgå testens enkelte delprøver kort.
3. WAIS IV scores og indekser

- a. IK hele skalaen
- b. Verbal forståelse, Perceptuel ræsonnering, Arbejdshukommelse, Forarbejdningshastighed.
- c. Normalfordelinger

Seminarhold: (i 4 hold)

1. Øvelser med tests og testadministration
  - a. Skemaer uddeles – ordmobilisering, selective reminding
  - b. Teste to og to
  - c. Indsamling
  - d. Håndtering af data
2. Øvelser i testning
  - a. Testeradfærd
  - b. Sprogbrug, pauser, mimik, omgivelser
  - c. 2-3 sproglige delprøver fra WAIS: ordforråd, information, ligheder – selvadministration
  - d. 2-3 handleprøver fra WAIS: terningmønstre, matrice-problemløsning – selvadministration
3. Udregning af IQ og andre scores ud fra eksempler
  - a. 2 testprofiler
4. Rapportering og tolkning af testscores i lyset af andre oplysninger
  - a. Etik omkring formidling
  - b. Hvordan bruges en test i en samlet undersøgelse

Litteratur

- Ivanouw, J. (2006). Psykometri (Kapitel 4, side 97-159) i Elsass, P., Ivanouw, J., Mortensen, E. L., Poulsen, S., & Rosenbaum, B. (2006). *Assessmentmetoder: Håndbog for psykologer og psykiatere*. København: Dansk Psykologisk Forlag. [62 sider].
- Lezak, M. D., Howieson, D. B., & Lorin, D. W. (2004). *Neuropsychological Assessment*. (4th Ed). New York: Oxford University Press. Kapitel 4 og 5. (side 86-132) [46 sider].

Lichtenberger, E. O., & Kaufman, A. S. (2013). *Essentials of WAIS-IV Assessment*, 2nd ed. New York: John Wiley & Sons, Inc. (side 353-389) [36 sider].

#3 Konstruktion og anvendelse af tests med én og tosprogede børn

2 timers forelæsning ved Kristine Jensen de Lopéz og Hanne B. S. Knudsen og demonstrationsundervisning 2 timers seminarhold.

I undervisningen præsenteres dels en række tests, som anvendes til at undersøge kognitive og kommunikative færdigheder hos småbørn og skolebørn og dels selvevaluerings- og ratingskalaer. Der vil primært være en introduktion til tests og subtests som indfanger forskellige komponenter af børns kognitive færdigheder, og der fremstilles en kritisk anvendelse af WISC-IV. Desuden introduceres tests, der er udviklet til at indfange barnets kommunikative- og eksekutive færdigheder, herunder TROG-2, BRIEF og CCC, samt forskellige former for selvevaluerings- og ratingskaler: SDQ og Beck Youth Inventories (BYI). Endelig vil forelæserne præsentere erfaringer fra igangværende international forskning vedr. tværkulturel testning og udvikling af testmateriale.

Vi vil endvidere komme ind på baggrunden for de forskellige test, test udvikling, test validering og standardisering. Derudover vil vi ligeledes diskutere forer og begrænsninger ved anvendelse af tests i den børnepsykologiske udredning og tolkning af testresultater. Der vil endvidere indgå konkrete øvelser i anvendelsen og tolkningen af testen.

Litteratur

Huizinga, M. & Smidts, D. (2011). Age-related changes in executive functions: a normative study with the Dutch version of the behavior rating inventory of executive function. *Child Neuropsychology*, 17, 51-66.

Jensen de López, K. & Knüppel, A. (2010). *Tilpasning, standardisering og validering af den danske version af Test for Reception of Grammar-2 (TROG2). I: Børnesprog – fra 12.* Nordiske Symposium om Børnesprogforskning. (Vejleskov, H. (red.)). Forlaget UCC. (side 47-55).

Ketelaars, M., Cuperus, J. M., van Daal, J., Jansonius, K., & Verhoeven, L. (2009). Screening for pragmatic language impairment: The potential of the children's communication checklist. *Research in Developmental Disabilities*, 30, 952-960.

Smedje, H., Broman, J. E., Hetta, J., & Knorrning, A. L. (1999). Psychometric properties of a Swedish version of the Strengths and Difficulties Questionnaire. *Journal of European Children and Adolescent Psychiatry*, 8(2), 63-70.

Smedler, A. & Tideman, E. (2011). *At teste børn og unge. Om testmetoder i den psykologiske undersøgelse*. Hans Reitzels Forlag. (side 45-64, 99-113, 117-128, og 165-200).

Toplak, M. E., West, R.F, & Stanovich, K. E. (2013). Practitioner Review: Do performance-based measures and ratings of executive function assess the same construct? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 54(2), 131–143.

#4 Konstruktion og anvendelse af tests indenfor militæret

2 timers forelæsning ved Jimmi Andreasen og demonstrationsundervisning 2 timers seminarhold.

Med udgangspunkt i Danmarks mest benyttede test, Sessionsprøven/BPP, vil forskellige test og problematikker i forbindelse med testanvendelse blive diskuteret. Formålet er at give deltagerne en fornemmelse af, hvorledes bagvedliggende (psykometriske) testbegreber og psykologiske teoridannelser og problematikker håndteres i praktiske sammenhænge. Det forudsættes, at de almindelige testbegreber (fx validitet, reliabilitet, normer, korrelationer) er kendte på et begynderplan. Det samme gælder almindelige psykologiske teoridannelser/begreber (fx intelligens, fem-faktor teori).

Litteratur

Elsass, P. et al. (red.) (2006). *Assessmentmetoder. Håndbog for psykologer og psykiatere*. Dansk Psykolog Forlag. kapitel 4, 9, 13, 26 og 33.

Furnham, A. (2008). HR Professionals' Beliefs About, and Knowledge of Assessment Technique and Psychometric Tests. *International Journal of Selection and Assessment*, 16(3), 300-305 [5 sider].

Kousgaard, E. (2003). *50 år med intelligensprøven BPP*. Kbh.: Forsvarsakademiet, side 4-26 [22 sider].

#5 Konstruktion og anvendelse af projektive tests

2 timers forelæsning ved Mette Thuesen og demonstrationsundervisning 2 timers seminarhold.

Der gives et indblik i teorierne bag projektive tests samt deres anvendelighed i personlighedsvurdering, diagnostisk og differentialdiagnostik. I forhold til diagnostik kan testene f.eks. bruges, når der er tvivl om hvorvidt patienten er psykotisk, eller hvis der er tvivl om det psykotiske har en skizofren kvalitet. Eller er det demens eller depression? Eller hvordan forvalter patienten sin aggression og er han farlig? Der vil blive mulighed for at se, hvordan Rorschach og TAT ser ud og kort eksperimenter med disse.

Litteratur

Elsass, P. et al. (red.) (2006). *Assessmentmetoder. Håndbog for psykologer og psykiatere*. Dansk Psykolog Forlag. (side 597-604 og 651-669).

Mortensen, et al. (1987). *Rorschach-testning. En grundbog*. Dansk psykologisk forlag. (side 13-52 og 111-130).

#6 Konstruktion og anvendelse af personlighedstests

2 timers forelæsning ved NN og demonstrationsundervisning 2 timers seminarhold.

Forelæsningen fremstiller en kritisk anvendelse af prøveinstrumenterne NEO PI-R, NEO-PI-3 samt Big-5 Markers. Forelæsningen vil indledningsvist diskutere anvendelsen af selvrapporteringsmetoder i forhold til væsentlige forskningsmetodologiske spørgsmål som f.eks. validitet, reliabilitet og generaliserbarhed. Endvidere vil brugen af instrumentet, indsamlingen af data, analysen og rapporteringen af resultater blive fremstillet som eksempel og som oplæg til seminarholdenes konkrete arbejde med NEO-PI-3 via instruktørundervisning og i grupper på 2 og 2.

Litteratur

De Fruyt, F., De Bolle, M., McCrae, R. R., Terracciano, A., & Costa Jr, P. T. (2009). Assessing the universal structure of personality in early adolescence: The NEO-PI-R and NEO-PI-3 in 24 cultures. *Assessment, 16*(3), 301-311 [10 sider]

Hansen, H. S., & Mortensen, E. L. (2006). Neuroticism, Extraversion, Openness, Personality Inventory-Revised (NEO PI-R). I Elsass, P., Ivanouw, J., Mortensen, E. L., Poulsen, S., Rosenbaum, B. (red.). *Assessmentmetoder – Håndbog for psykologer og psykiatere*. København: Dansk Psykologisk Forlag. (side 305-327) [18 sider].

Howard, G. S. (1990). On the construct validity of self-reports: What do the data say? *American Psychologist, 45*(2) 292-294 [2 sider].

Ivanouw, J., Rosenbaum, B. (2006). Selvrapporteringstest. In Elsass, P., Ivanouw, J., Mortensen, E. L., Poulsen, S., Rosenbaum, B. (red.). *Assessmentmetoder – Håndbog for psykologer og psykiatere*. København: Dansk Psykologisk Forlag. (side 179-182). [3 sider].

Kagan, J. (1990). Validity is local. *American Psychologist, 45*(2) 294-295 [1 side].

McCrae, R. R., Costa Jr, P. T., & Martin, T. A. (2005). The NEO-PI-3: A More Readable Revised NEO Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment, 84*(3), 261-262 [2 sider]

#7 Konstruktion og anvendelse af erhvervpsykologiske tests

2 timers forelæsning ved Thomas Koester og demonstrationsundervisning 2 timers seminarhold.

Vi gennemgår - under overskriften "Erhvervpsykologisk testning (voksne)" og med udgangspunkt i en konkret case - hvordan personlighedstests og kognitive tests kan anvendes i praksis til at vurdere medarbejdergrupper i en stor international virksomhed. Fokus er på medarbejdernes sikkerheds- og risikoadfærd, og medarbejderne kommer fra lande såsom Egypten, Jordan, Irak, Pakistan, Indien, Polen, Ukraine og Rusland.

Litteratur

Spaten, O. M., Miller, T., & Rasmussen, P. (2015). Personlighedstest og aptitudetest i erhvervslivet. In K. Andreassen, M. Buchardt, A. Rasmussen & C. Ydesen (Eds.), *Test og prøvelser - Oprindelse, udvikling, aktualitet* (pp. 283-303). Aalborg: Aalborg University Press.

Elsass, P. et al. (red.) (2006). *Assessmentmetoder. Håndbog for psykologer og psykiatere*. Dansk Psykolog Forlag. Kapitel 3, 4 og 5 (pp. 87-178).

Samlet litteraturliste (504 sider):

De Fruyt, F., De Bolle, M., McCrae, R. R., Terracciano, A., & Costa Jr, P. T. (2009). Assessing the universal structure of personality in early adolescence: The NEO-PI-R and NEO-PI-3 in 24 cultures. *Assessment*, 16(3), 301-311 [10 sider]

Elsass, P. et al. (red.) (2006). *Assessmentmetoder. Håndbog for psykologer og psykiatere*. Dansk Psykolog Forlag. Kapitel 3, 4 og 5 (87-178) [91 sider] + (179-182) [3 sider] + kap. 9 (245-258) [13 sider] + Kapitel 13 (305-327) [18 sider] + kapitel 26 (519-536) [13 sider] + side 597-604 [7 sider], side 651-669 [18 sider] og kapitel 33 (703-713) [10 sider] = I alt 173 sider

Furnham, A. (2008). HR Professionals' Beliefs About, and Knowledge of Assessment Technique and Psychometric Tests. *International Journal of Selection and Assessment*, 16(3), 300-305 [5 sider].

Huizinga, M. & Smidts, D. (2011). Age-related changes in executive functions: a normative study with the Dutch version of the behavior rating inventory of executive function. *Child Neuropsychology*. 17, 51-66 [15 sider].

McCrae, R. R., Costa Jr, P. T., & Martin, T. A. (2005). The NEO-PI-3: A More Readable Revised NEO Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment*, 84(3), 261-262 [2 sider]

- Mortensen, et al. (1987). *Rorschach-testning. En grundbog*. Dansk psykologisk forlag. Side 13-52 og 111-130 [58 sider].
- Jensen de López, K., & Knüppel, A. (2010). *Tilpasning, standardisering og validering af den danske version af Test for Reception of Grammar-2 (TROG2). I: Børnesprog – fra 12*. Nordiske Symposium om Børnesprogforskning. (Vejleskov, H. (red.). Forlaget UCC. (side 47-55) [8 sider].
- Ketelaars, M., Cuperus, J. M., van Daal, J., Jansonius, K. & Verhoeven, L. (2009). Screening for pragmatic language impairment: The potential of the children's communication checklist. *Research in Developmental Disabilities*, 30, 952-960 [9 sider].
- Kousgaard, E. (2003). *50 år med intelligensprøven BPP*. Kbh.: Forsvarsakademiet, side 4-26 [22 sider].
- Lezak, M. D., Howieson, D. B., & Lorin, D. W. (2004). *Neuropsychological Assessment*. (4th Ed). New York: Oxford University Press. Kapitel 4 og 5. (side 86-132) [46 sider].
- Lichtenberger, E. O., & Kaufman, A. S. (2013). *Essentials of WAIS-IV Assessment*, 2nd ed. New York: John Wiley & Sons, Inc. (side 353-389) [36 sider].
- Smedje, H., Broman, J. E., Hetta, J., & Knorrning, A. L. (1999). Psychometric properties of a Swedish version of the Strengths and Difficulties Questionnaire. *Journal of European Children and Adolescent Psychiatry*, 8(2), 63-70 [7 sider].
- Smedler, A., & Tideman, E. (2011). *At teste børn og unge. Om testmetoder i den psykologiske undersøgelse*. Hans Reitzels Forlag. (side 45-64, 99-113, 117-128, og 165-200) [80 sider].
- Toplak, M. E., West, R. F., & Stanovich, K. E. (2013). Practitioner Review: Do performance-based measures and ratings of executive function assess the same construct? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 54(2), 131-143 [12 sider].
- Howard, G. S. (1990). On the construct validity of self-reports: What do the data say? *American Psychologist*, 45(2), 292-294 [2 sider].
- Kagan, J. (1990). Validity is local. *American Psychologist*, 45(2), 294-295 [1]
- Spaten, O. M., Miller, T., & Rasmussen, P. (2015). Personlighedstest og aptitudetest i erhvervslivet. In K. Andreassen, M. Buchardt, A. Rasmussen, & C. Ydesen (Eds.), *Test og prøvelser - Oprindelse, udvikling, aktualitet*. Aalborg: Aalborg University Press. (side 283-303) [20 sider].

Modulet afsluttes på 7. semester med:**Prøve 4**

En individuel intern skriftlig prøve, der er en multiple-choice eksamen.

Prøven: Multiple-choice opgave.

Prøvetid: 2 timer.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.

Bedømmelsesform: Der gives karakter efter 7-trinsskalaen. Besvarelser bedømmes af kursus-koordinator.

Hjælpemidler: Eksaminanden kan ikke medbringe hjælpemidler til prøven.

Prøvens omfang: 5 ECTS-point.

Prøven skal dokumentere, at modulets mål er indfrie. Ved bedømmelsen af prøvepræstationen vil der med henblik på opnåelse af karakteren 12 blive lagt vægt på, at den studerende demonstrerer en udtømmende opfyldelse af fagets mål med ingen eller få uvæsentlige mangler.